



Sunndal kommune

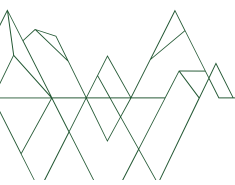
Økonomi- og handlingsplan 2024-2027

*Kommunestyrets vedtak i k.sak 39/23
13.12.2023*



Innhold

BUDSJETTVEDTAK	3
STATUS OG RAMMEBETINGELSER	11
ØKONOMISK UTVIKLING I PLANPERIODEN	17
HANDLINGSPLAN	23
GEBYRLISTE	30
KLIMABUDSJETT.....	38
HOVEDTALLENE I BUDSJETTFORSLAGET	47
INVESTERINGER I ØKONOMIPLANEN.....	54
KOMMUNENS TJENESTEOMRÅDER	63



BUDSJETTVEDTAK

Dokumentet er i hovedsak basert på kommunedirektørens forslag. I den politiske behandlingen i formannskap (innstilling) og kommunestyre (vedtak) er det gjort en del endringer og tilføyelser.

- Kommunestyrets verbalvedtak er innarbeidet i tabellen for «Handlingsplan».
- Endringene i drifts- og investeringsbudsjettet listes opp i dette kapittelet og er ikke inkludert i oversiktene under de enkelte tjenestoområdene senere i dokumentet.
- De forskriftsbestemte bevilgningsoversiktene fra kommunedirektørens forslag er tatt ut og erstattet med kommunestyrets vedtatte skjemaer – og disse følger under i dette kapittelet
- Av gebyrsatsene var det kun egenbetaling av barnehageplass som ble endret – det er oppdatert i gebyrlisten.

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Rammetilskudd	-241 595	-266 366	-292 616	-298 016	-300 223	-296 236
Inntekts- og formuesskatt	-239 260	-224 539	-253 571	-255 857	-255 857	-255 857
Eiendomsskatt	-74 334	-70 200	-77 300	-73 000	-73 000	-73 000
Andre generelle driftsinntekter	-85 752	-75 975	-114 500	-100 500	-113 300	-113 300
Sum generelle driftsinntekter	-640 941	-637 080	-737 987	-727 373	-742 380	-738 393
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	582 085	601 414	704 773	684 638	677 548	677 598
Avskrivninger	38 460	41 000	43 000	45 000	52 000	57 000
Sum netto driftsutgifter	620 545	642 414	747 773	729 638	729 548	734 598
Brutto driftsresultat	-20 395	5 334	9 786	2 265	-12 832	-3 795
Renteinntekter	-8 309	-11 000	-14 470	-12 655	-10 396	-9 589
Utbytter	-7 400	-7 400	-7 400	-7 400	-7 400	-7 400
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-59	0	0	0	0	0
Renteutgifter	12 186	23 920	32 670	40 020	44 070	46 050
Avdrag på lån	27 675	32 000	31 000	32 000	32 500	37 500
Netto finansutgifter	24 092	37 520	41 800	51 965	58 774	66 561
Motpost avskrivninger	-38 460	-41 000	-43 000	-45 000	-52 000	-57 000
Netto driftsresultat	-34 763	1 854	8 586	9 230	-6 058	5 766
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	1 320	3 000	6 000	5 000	5 000	5 000
Avsetninger til bundne driftsfond	7 507	0	0	0	0	0

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Bruk av bundne driftsfond	-10 277	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	36 567	0	0	0	1 058	0
Bruk av disposisjonsfond	-355	-4 854	-14 586	-14 230	0	-10 766
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	34 763	-1 854	-8 586	-9 230	6 058	-5 766
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Kommunedirektørens stab	51 101	60 165	65 103	63 353	62 903	63 353
Politisk virksomhet	5 772	5 993	6 309	6 309	6 309	6 309
Innvandrertjenesten	28 721	42 325	44 041	44 041	44 041	44 041
Grunnskolettjenesten	99 102	96 227	110 024	106 024	101 524	101 524
Barnehagetjenesten	54 168	56 270	65 789	63 989	62 989	62 989
Helsetjenesten	109 371	105 475	123 128	120 258	120 258	120 258
NAV Indre Nordmøre	13 835	16 527	21 098	19 598	18 398	18 398
Helse-og omsorgstjenesten	157 829	160 313	188 865	183 640	183 640	183 640
Kulturtjenesten	17 906	18 800	20 382	20 182	20 182	19 782
Tekniske tjenester	56 505	56 226	62 138	62 138	62 138	62 138
Tekniske tjenester - Selvkost	-6 855	-7 983	-9 403	-8 943	-8 883	-8 883
Sentrale inntekter og utgifter	-8 432	-8 924	7 300	4 050	4 050	4 050
Sum bevilgninger drift, netto	579 022	601 414	704 773	684 638	677 548	677 598
Herav:						
Avsetninger til bundne driftsfond	3 846	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-6 723	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	169	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-355	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	582 085	601 414	704 773	684 638	677 548	677 598

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Investeringer i varige driftsmidler	69 798	69 450	153 400	281 550	235 650	224 500
Tilskudd til andres investeringer	105	560	620	1 000	1 000	1 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 620	2 000	2 500	2 500	2 500	2 500
Sum investeringsutgifter	72 523	72 010	156 520	285 050	239 150	228 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 410	-9 130	-25 800	-47 200	-42 700	-41 600
Tilskudd fra andre	-545	0	-9 400	-112 300	0	-150 000
Salg av varige driftsmidler	-5 247	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	0
Salg av finansielle anleggsmidler	-1 027	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-55 974	-56 880	-112 320	-117 550	-188 450	-31 400
Sum investeringsinntekter	-71 203	-69 010	-150 520	-280 050	-234 150	-223 000
Videreutlån	2 686	6 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Bruk av lån til videreutlån	-2 686	-6 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Avdrag på lån til videreutlån	3 128	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-3 895	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Netto utgifter videreutlån	-766	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-1 320	-3 000	-6 000	-5 000	-5 000	-5 000
Avsetninger til bundne investeringsfond	766	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-554	-3 000	-6 000	-5 000	-5 000	-5 000
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
Kommunedirektørens stab					
IKT Orkide, investeringer	1 000	300	300	0	1 600
Helseplattformen	18 000	0	0	0	18 000
Tettstedsutvikling	1 000	0	0	0	1 000
Sum Kommunedirektørens stab	20 000	300	300	0	20 600
Grunnskoletjenesten					
Sande skole - ombygging/tilpasninger	12 200	0	0	0	12 200
Sum Grunnskoletjenesten	12 200	0	0	0	12 200
Barnehagetjenesten					
Ålvundeid barnehage - utstyrslager	400	0	0	0	400
Sentrumsbarnehage	50 000	100 000	0	0	150 000
Sum Barnehagetjenesten	50 400	100 000	0	0	150 400
Helsetjenesten					
Nytt bofellesskap i habilitering	2 000	38 000	10 000	0	50 000
Sum Helsetjenesten	2 000	38 000	10 000	0	50 000
Helse-og omsorgstjenesten					
Renovering Sunndal Helsetun	15 000	85 000	200 000	200 000	500 000
Utstyrsfornying Sunndal Helsetun	500	500	500	0	1 500
Velferdsteknologiske løsninger i Helse- og omsorgstjenesten	1 100	500	500	500	2 600
Sum Helse-og omsorgstjenesten	16 600	86 000	201 000	200 500	504 100
Kulturtjenesten					
Sunndal Kulturhus - oppgradering tekniske anlegg	1 500	1 500	0	0	3 000
Utviklingsprosjekt	6 000	6 000	0	0	12 000
Kulturhus/Bibliotek/Ungdomssenter/Øratorget					
Oppgradering av tribunene i Sunndal sportshall	4 000	0	0	0	4 000
Kunstgressbanen - LED-lys	1 000	0	0	0	1 000
Kunstgressbanen - Skifte gressmatte	0	10 000	0	0	10 000
Oppgradering av Sande stadion	1 000	0	0	0	1 000
Sum Kulturtjenesten	13 500	17 500	0	0	31 000
Tekniske tjenester					
Flomvoll Furu - kommunal egendel	5 400	0	0	0	5 400
Sunndal Brannstasjon - oppgradering	0	6 000	0	0	6 000
Rammebevilgning kommunale veier og bruer	7 000	2 500	2 500	2 500	14 500
Rammebevilgning trafikksikkerhetstiltak	1 500	1 000	1 000	1 000	4 500
Rammebevilgning kommunale bygg	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Rammebevilgning boliger	10 000	10 000	5 000	5 000	30 000
Rammebevilgning maskiner og utstyr	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Sum Tekniske tjenester	27 900	23 500	12 500	12 500	76 400

	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
Tekniske tjenester - Selvkost					
Rammebevilgning Vann og Avløp	10 800	16 250	11 850	11 500	50 400
Sum Tekniske tjenester - Selvkost	10 800	16 250	11 850	11 500	50 400
Investeringer i varige driftsmidler	153 400	281 550	235 650	224 500	895 100

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
Rammebevilgning Kirkelig Fellesråd	620	1 000	1 000	1 000	3 620
Tilskudd til andres investeringer	620	1 000	1 000	1 000	3 620

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
Egenkapitaltilskudd KLP	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	156 520	285 050	239 150	228 000	908 720

Driftsbudsjettet - Politisk vedtak

Kommunedirektørens stab

Tjenestekjøpsavtale med SUNS

Tjenesten avd. for samfunnsutvikling. Tjenesten styrkes med 600 000 til bruk av styrking tjenestekjøpsavtale med SUNS.

Grunnskole-tjenesten

Gratis skolemat ved Sunndal Ungdomsskole

AP/SV/R vil innføre gratis skolemåltid ved Sunndal Ungdomsskole. Det er viktig at elevene får et sunt måltid i løpet av skoledagen, og at alle er inkludert. Dette fremmer læring, fellesskap og trivsel. Det

er også i tråd med Økonomi- og handlingsplanens Oppdrag for å nå mål, hovedmål «God helse og livskvalitet for alle», oppdragene «Gode matvaner og god helse – rammer rundt barn og kosthold i Sunndal», og «Forebygge utenforskap».

Grunnskoletenestens budsjett styrkes med 1 000 000 kr for å innføre gratis skolemåltid ved Sunndal Ungdomsskole, og dette innarbeides som en årlig bevilgning i økonomiplanen.

Barnehagetjenesten

Halverte barnehagepriser fra 01.01.2024

AP/SV/R vil innføre halvert barnehagepris fra 1.1.2024. I statsbudsjettet for 2024 innføres dette med virkning fra august, og helårvirkning fra 2025. Kostnaden for kommunene blir kompensert. Dette er et viktig handslag til barnefamiliene i ei tid med stigende priser og økt rente. AP/SV/R vil derfor innføre dette i Sunndal allerede fra årsskiftet.

Barnehagetjenestens budsjett styrkes med 3 400 000 kr for å halvere barnehageprisen i Sunndal fra 1.1.2024.

Helse- og omsorgstjenesten

Forebyggende hjemmebesøk/samfunnskontakt

AP/SV/R vil framskynde opprettingen av stillingen som skal jobbe forebyggende mot eldre for å planlegge egen alderdom og samtidig være en kontakt utad i samfunnet med fokus på eldres interesser og behov. Stillingen opprettes i 2024, og finansieres for et halvt år, med fullårvirkning fra 2025. Dette er i tråd med Økonomi- og handlingsplanens Oppdrag for å nå mål, hovedmål «Kompetent og omstillingsdyktig – sunn kommuneøkonomi i samsvar med nasjonale anbefalinger», oppdrag «Omstilling og utviklingsarbeid».

Helse- og omsorgstjenestens budsjett styrkes med 375 000 kr til dette.

Kulturtjenesten

Deltidsarbeid for ungdom ved Sunndal Ungdomssenter

I sin høringsuttalelse til Økonomi- og handlingsplanen, sier Sunndal Ungdomsråd at «Ungdomsrådet ønsker at ungdommer (minst 17 år gamle) kan jobbe deltid på ungdomssenteret.» AP/SV/R støtter dette forslaget.

Kulturtjenestens budsjett styrkes med 200 000 kr til lønnsmidler til ungdom som jobber deltid på Sunndal Ungdomssenter.

Styrking av den kommunale utlånssentralen

AP/SV/R vil styrke den kommunale utlånssentralen, så den kan kjøpe inn mer utstyr. I løpet av de siste to årene har Sunndal bosatt fire hundre flyktninger, heriblant mange barn. En god utlånssentral legger til rette for at alle kan ha meningsfulle fritidsaktiviteter, og sikrer at barn og unge kan delta på tur- og aktivitetsdager på skolene. Dette er i tråd med Økonomi- og handlingsplanens Oppdrag for å nå mål, hovedmål «God helse, livskvalitet og trivsel for alle», oppdrag «Forebygge utenforskap», og hovedmål «En attraktiv og mangfoldig kommune med stabilt folketall rundt 7 000 innbyggere i 2023», oppdrag «Ta godt imot våre nye bosatte flyktninger».

Kulturtjenestens budsjett styrkes med 200 000 kr for å kjøpe inn mer utstyr.

Investeringsbudsjettet - Politisk vedtak

Oppgradering av Sande stadion

Gressmatta, tribuneanlegget og idrettshuset på Sande stadion har etter mange års bruk behov for en oppgradering. AP/SV/R vil prioritere dette, og vil se det i sammenheng med videre utvikling av kunstgressbanen og Sande 2. Ut over nye LED-lys på kunstgressbanen i 2024, vil vi ikke sette i gang tiltak på ett av anleggene før det er satt opp en prioritert plan for utviklingen av de øvrige.

Det settes derfor av 1 000 000 kr i investeringsbudsjettet for 2024 til å prosjektere oppgradering av Sande stadion med nytt underlag, flomlys, tribune og et fullverdig idrettshus med funksjonelle garderober. Samtidig skal det settes opp en prioritert plan for videre oppgradering av kunstgressbanen og Sande 2, skalert ut ifra framtidige behov når oppgradering av Sande stadion prioriteres først. Nødvendige midler innarbeides så i investeringsbudsjettet i Økonomi- og handlingsplanen 2025-2028, med oppstart av oppgraderingen av Sande Stadion i 2025.

Oppgradering av tribunene i Sunndal sportshall

Tillegg fra kommunestyrets vedtak:

Sunndal Sportshall er Sunndals storstue for hallidrett og store, innendørs arrangementer. Hallen ble i sin tid bygd med uttrekkbare tribuner, men i forbindelse med byggingen av nye Sunndal ungdomsskole ble tribunene revet da de var slitte og utrangerte. Publikum må sitte i ei trapp der et rekkverk av liggende planker hindrer sikten. Dette gir ingen god opplevelse. AP/SV/R vil derfor prioritere å oppgradere tribunene i Sunndal sportshall i 2024.

Oppgraderingen framskyndes i investeringsbudsjettet fra 2025 til 2024, og det bevilges 4 000 000 kr i 2024 til oppgradering av tribunene i Sunndal sportshall. Investeringen dekkes ved økt låneopptak og eventuelle tilskudd fra andre/tippemidler.

Rammebevilgning kommunale vegar og bruer

Tillegg i kommunestyrets behandling:

God standard på kommunale vegar er viktig for busetjing, bulyst og næringsverksemd. Sunndal Senterparti vil bevilge kr 1.mill ekstra til kommunale vegar og bruer

KOMMUNEDIREKTØRENS INNLEDNING

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens verktøy for helhetlig planlegging. Økonomi og handlingsplan er samfunnsplanens handlingsdel, og synliggjør hvilke tiltak som prioriteres i planperioden.

Vedtatte målsettinger:

- En attraktiv og mangfoldig kommune med stabilt folketall rundt 7.000 innbyggere i 2030
- Bærekraftig og variert næringsliv – opprettholde en høy arbeidsplassdekning og rundt 3.800 arbeidsplasser i 2030
- Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder – reduserte klimagassutslipp
- God helse, livskvalitet og trivsel for alle
- Samfunnssikkerhet gjennom kompetanse og godt samarbeid
- Kompetent og omstillingsdyktig – sunn kommuneøkonomi i samsvar med nasjonale anbefalinger

På grunn av krigen i Ukraina er det i årene 2022-2023 bosatt nesten 400 flyktninger i Sunndal. Sunndal er en av de 10 kommunene i Norge som bosetter relativt sett flest flyktninger sett i forhold til innbyggere. Andel bosetting av totale innbyggere er i 2023 2,8 % i Sunndal, landsgjennomsnitt er 0,6 %.

Arbeidet med flyktningemottak og bosetting av flyktninger har ført til press og økt etterspørsel av kommunale tjenester. På bakgrunn av dette er det behov for å redusere bosetting av flyktninger. For 2024 er det lagt til grunn bosetting av 60 nye flyktninger.

Framover blir fokus på at flyktningene blir kvalifisert til ordinært arbeid. Tilgangen på personell og kompetanse har blitt krevende for både næringslivet og kommunen. Her kan bosatte flyktninger bidra til bedre balanse i arbeidsmarkedet.

Det blir stadig færre i yrkesaktiv alder, noe som gjør det krevende å yte kommunale tjenester. Det er fokus på flere tiltak som i noen grad skal bidra til å sikre rekruttering, og de viktigste er:

- Stort fokus på rekruttering, lærlinger og omdømmebygging
- Redusere frafall og øke inkludering og gjøre nytte av denne arbeidskraftreserven
- Kvalifisere flyktninger til arbeid

Det er planlagt 2 store investeringer for framtida: Sentrumsbarnehage og Helsetun. Vi tror det vil bidra positivt til å en god tjenesteyting. Særlig for Helsetunet blir det viktig å legge til rette for digitale tjenester, både for å øke kvaliteten, men også for å spare arbeidskraft.

Sunndal er i en god situasjon med økende folketall. Det gir oss mulighet til en offensiv satsing videre, for å bygge framtidens samfunn.



STATUS OG RAMMEBETINGELSER

Her presenteres kort selve budsjettprosessen, rammer gitt i statsbudsjettet for 2024 og fordeling av rammer internt i budsjettet.

Budsjett- og økonomiplanprosessen

Arbeidet med en ny Økonomi- og handlingsplan for 2024-2027 har skjedd med utgangspunkt i gjeldende plan for 2023-2026 vedtatt i kommunestyret i desember 2022. I tillegg ligger kommuneplanens samfunnsdel som ramme for utarbeidelsen av handlingsplan-delen.

Arbeidet med denne planen startet i juni 2023 med forankring i kommunedirektørens ledergruppe. De enkelte tjenesteledere har så utarbeidet innspill til budsjetttiltak, investeringstiltak og handlingsplantiltak/oppdrag. De enkelte tjenesteområdenes ledergrupper og tillitsvalgte har vært involvert i arbeidet. Innspill har også vært drøftet i møter med frikjøpte hovedtillitsvalgte.

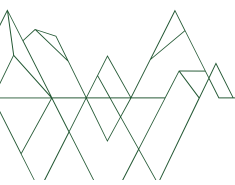
En sentral ramme for arbeidet har vært Regjeringens forslag til Statsbudsjett for 2024. En annen sentral ramme er forventninger til utviklingen i demografi. Særlig har omfang av bosettinger av flyktninger vært et stort tema i budsjettarbeidet. Kommunedirektøren har med bakgrunn i at kommunen har tatt imot snart 400 flyktninger de to siste årene valgt å legge opp til en nøktern nybosetting med kun 60 flyktninger neste år. Dette skjer før kommunen har fått bosettingsanmodning for neste år. Verdenssituasjonen er i rask endring og det kan bli behov for å endre denne målsettingen. Utfordringen vil i stor grad være av praktisk art og knyttet til fysiske og menneskelige ressurser og ikke først og fremst økonomi. En økt bosetting, med økte utgifter vil bli dekket av økte inntekter.

Som i tidligere år vil kommunedirektørens forslag til Økonomi- og handlingsplan bli lagt ut til høring og drøfting i hovedutvalgene, medvirkningsorganer og fagforeninger. Etter denne runden vil saken bli lagt fram for formannskapet som gir en endelig innstilling til kommunestyrets desembermøte.

Statsbudsjettet og kommuneopplegget for 2024

Regjeringen har lagt fram kommuneøkonomiproposisjonen 2024 i mai og forslag til statsbudsjett nå i oktober. Regjeringen har ikke flertall på stortinget og vil som i fjor være avhengig av forhandlinger om en budsjettavtale før det endelige vedtaket. Det kan medføre justeringer i opplegget undervegs i kommunens egen budsjettbehandling. Kommunedirektøren forventer ikke vesentlige endringer i opplegget som påvirker balansen i budsjettet.

De demografiske utgiftene forventes å øke betydelig. I det ligger de offentlige utgifter til de forskjellige gruppene i samfunnet. Særlig er det utgifter innen eldreomsorg som forventes å øke, samtidig som andel yrkesaktive reduseres. I mange kommuner, også vår, vil de økte utgiftene innen eldreomsorg balanseres med reduserte behov innen grunnskole og barnehage. Det som vil bli



krevende for oss er å få til tilstrekkelig omstilling slik at vi er i stand til å redusere utgiftene innen de områdene der det blir færre innbyggere i aldersgruppen.

I Sunndal er imidlertid folketallet økt betydelig de siste årene. Dette skyldes i all hovedsak bosetting av flyktninger. Dette gir et press på flere tilbud, bl.a. i grunnskolen, barnehage og i helsetjenestene. Den store usikkerheten er om hvor varige disse endringene er. Folketallsøkningen gir oss større inntekter både mht skatt og rammetilskudd i årene som kommer, i tillegg til de direkte integreringstilskuddene. Det gjør at de ulike integreringstiltakene og tiltak knyttet til befolkningsøkningen i stor grad er finansiert.

Den kommunale deflator er en gjennomsnittsberegning av samlet lønns- og prisstigning for kommunesektoren. For 2023 forventes denne å bli 4,5%, som er en reduksjon på 0,7 prosentpoeng fra tidligere anslag. For 2024 anslår Regjeringen at deflatoren blir på 4,3%, hvor lønnsveksten er anslått til 4,9% og prisstigningen til 3,4%. Dette er betydelig under den rammen som tjenesteområdene er gitt av kommunedirektøren. Dette har delvis sammenheng med at lønns- og prisstigningen i 2023 har blitt høyere enn planlagt.

Andre forhold som kan nevnes fra forslaget til statsbudsjett for 2024:

1. Videre reduksjon av makspris i barnehage fra fra 3000 til 1500 fra 1. august 2024 og med fullårseffekt fra 2025
2. Fullårseffekt av gratis-tilbud SFO for 2. trinn fra høsten 2023
3. Kompensasjon for økt barnehageetterspørsel ved redusert foreldrebetaling fra 01.01.2023
4. Fullårseffekt av pasienttilpasset basistilskudd for fastleger fra 01.05.2023
5. Fullårseffekt av nye justerte sosialhjelpssatser fra 01.07.2023

Disse forhold er inkludert i budsjettet rammetilskudd, samt tatt hensyn til i fastsetting av rammene til tjenesteområdene.

Fordeling av driftsrammer 2024

Det samlede rammeforslaget er basert på vedtatt opprinnelig budsjett for 2023, justert for endringer fra 2023 til 2024 vedtatt i gjeldende økonomiplan. Disse utgjør innsparinger på 15 mill kr.

Disse er så justert for lønns- og prisstigning (kommunal deflator). I 2023 valgte vi å bruke 4,0%. I statsbudsjettet har regjeringen anslått denne til 4,5%. For 2024 anslår regjeringen at deflator vil bli 4,3%. For å kompensere differansen i 2023 har vi valgt å benytte 5,0% i snitt. Dette utgjør 31,3 mill kr hvor lønnsreguleringen utgjør 27,8 mill kr.

Både i 2023 og inn i 2024 skjer det endringer i virksomheten og i forutsetninger. Flyktingebosettingen som ble adskillig større i 2023 enn forutsatt i opprinnelig budsjett og dette preger også 2024-budsjettet. Dette gir effekt i flere av tjenestene, og da særlig grunnskole- og innvandrertjenesten. Prosjektutgifter til innføring av Helseplattformen utgjør 7,6 mill kr i engangsutgifter.

Videre er det vesentlige endringer i fastlegeordningen, innen barnevern og innen helse- og omsorgstjenesten.

På det siste tjenesteområdet, "Sentrale inntekter og utgifter" ligger både konsesjonskraftregnskapet og avsetning for effekt av neste års lønnsoppgjør. Konsesjonskraftinntekten er justert ned med 8,3 mill kr og avsetning til lønnsoppgjør og pensjon opp med 5,7 mill kr. I tillegg er tilskuddet til fylkeskommunen vedr Tredal bru lagt inn med 3,2 mill kr i en engangskostnad.

Med dette som bakgrunn har kommunedirektøren foreslått utvidelser av budsjettrammen for 2024 for flere av tjenestene.

	Budsjett 2023	Vedtatt i øk.plan	Lønns og prisreg	Foreslått rammeend ring	Ramme 2024
Kommunedirektørens stab	60 165	-450	2 988	1 800	64 503
Politisk virksomhet	5 993	0	316	0	6 309
Innvandrertjenesten	42 325	-9 800	1 716	9 800	44 041
Grunnskoletjenesten	96 227	-1 500	4 997	9 300	109 024
Barnehagetjenesten	56 270	-5 688	2 519	9 288	62 389
Helsetjenesten	105 475	1 200	5 553	10 900	123 128
NAV Indre Nordmøre	16 527	0	871	3 700	21 098
Helse-og omsorgstjenesten	160 313	4 000	8 932	15 245	188 490
Kulturtjenesten	18 800	-170	951	400	19 981
Tekniske tjenester	56 226	0	2 962	2 950	62 138
Tekniske tjenester - Selvkost	-7 983	-1 119	-480	179	-9 403
Sentrale inntekter og utgifter	-8 924	-1 500	0	17 724	7 300
Totalt	601 414	-15 027	31 325	81 286	698 998

BEFOLKNINGSUTVIKLING

Befolkningsutvikling pr årsak

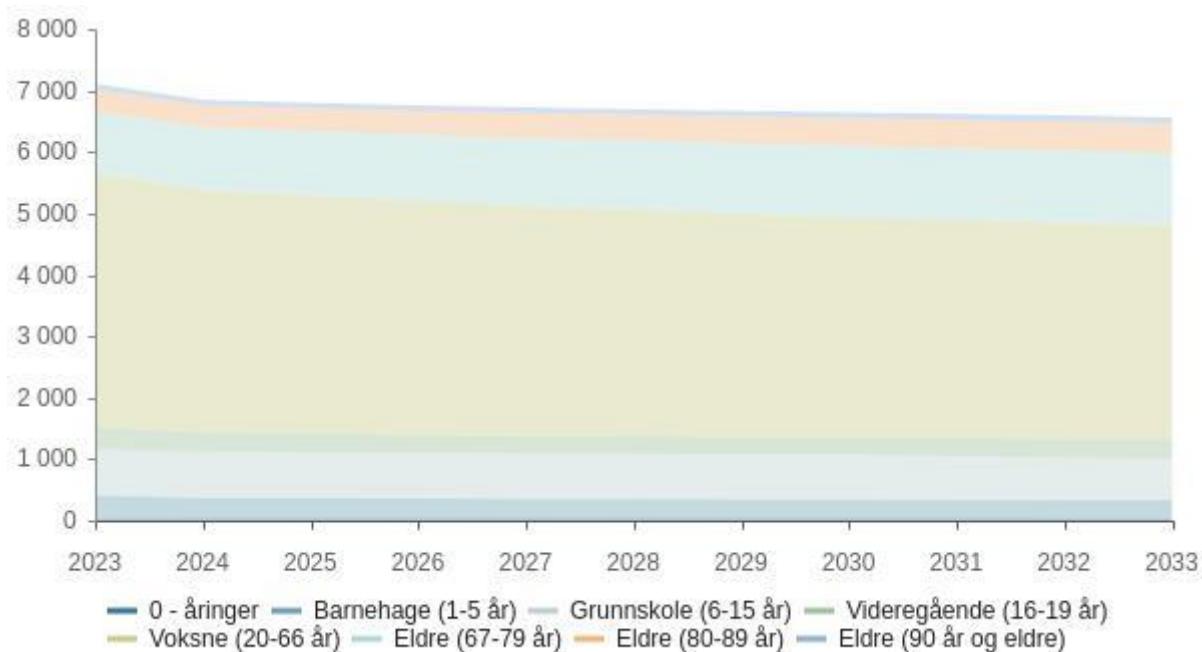
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Folketall ved inngangen av kvartalet	7 119	7 106	7 036	6 956	6 932	7 110
Fødte	53	66	54	59	43	27
Døde	70	70	80	69	76	40
Fødselsoverskudd	-17	-4	-26	-10	-33	-13
Innvandring	73	39	27	57	359	294
Utvandring	2	11	16	23	8	17
Innflytting, innenlands	181	138	145	178	244	156
Utflytting, innenlands	250	232	206	229	381	246
Netto innvandring og flytting	2	-66	-50	-17	214	187
Folkevekst	-13	-70	-80	-24	178	174
Folketallet ved utgangen av kvartalet	7 106	7 036	6 956	6 932	7 110	7 284

Tabellen viser folketallsutviklingen i perioden 2018 til 2023 (kun første halvår). Kommunen hadde en kraftig nedgang i folketallet for noen år tilbake. Dette har snudd fra 2022. I all hovedsak skyldes dette innvandring. Tallet på fødte har falt i perioden, men det er håp om en liten økning nå i 2023. Antall døde har vært stabilt.

Prognosen til SSB gir fortsatt en betydelig reduksjon i folketallet i årene som kommer. Det er imidlertid stor usikkerhet rundt denne knyttet til flyktningebosetting og om bosatte flyktninger blir værende i kommunen.

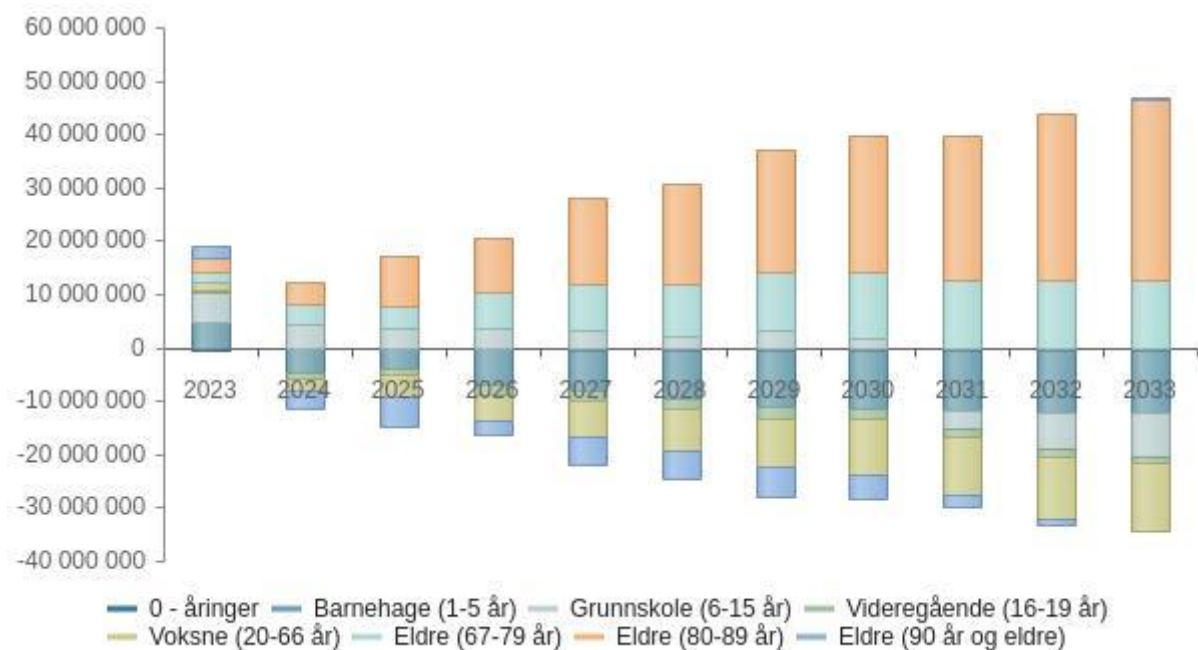
Oversikten over demografiutgifter viser vekst eller reduksjon i kommunens utgifter til de ulike aldersgruppene gitt at prognosen slår til. Veksten i utgiftene knyttet til de eldste aldersgruppene er betydelig, samtidig som det er beregnet en reduksjon i utgifter til de øvrige aldersgruppene. Det er imidlertid krevende å skalere ned tjenester, bl.a. fordi mye av utgiftene er knyttet til skole- og barnehagestruktur.

Befolkningsprognose



	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
0 - åringar	51	57	55	55	54	54	54
Barnehage (1-5 år)	354	314	316	304	299	293	286
Grunnskole (6-15 år)	755	748	743	744	742	736	741
Videregående (16-19 år)	364	309	303	284	284	287	277
Voksne (20-66 år)	4 137	3 951	3 883	3 823	3 744	3 695	3 638
Eldre (67-79 år)	997	1 028	1 038	1 074	1 103	1 123	1 144
Eldre (80-89 år)	344	350	375	379	408	418	438
Eldre (90 år og eldre)	108	95	90	97	91	90	90
Total	7 110	6 852	6 803	6 760	6 725	6 696	6 668

Demografiutgifter



	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
0 - åringar	-628 530	538 740	-179 580	0	-89 790	0	0	0	0	-89 790	0
Barnehage (1-5 år)	4 878 602	-9 383 960	841 564	-2 897 936	-1 110 934	-1 531 716	-1 621 506	-255 286	-510 572	-255 286	0
Grunnskole (6-15 år)	5 613 635	-1 267 595	-905 425	181 085	-362 170	-1 086 510	905 425	-1 448 680	-4 708 210	-3 621 700	-1 629 765
Videregående (16-19 år)	293 716	-1 463 676	-122 364	-507 236	0	71 720	-251 840	104 568	379 676	157 128	245 816
Voksne (20-66 år)	1 588 984	-4 031 330	-1 462 004	-1 228 118	-1 819 680	-997 808	-1 299 958	-1 180 290	-596 060	-663 686	-1 012 580
Eldre (67-79 år)	1 784 104	1 975 258	637 180	2 293 848	1 847 822	1 274 360	1 338 078	1 210 642	191 154	-63 718	191 154
Eldre (80-89 år)	2 772 237	1 279 494	5 331 225	852 996	6 184 221	2 132 490	4 264 980	2 772 237	1 492 743	4 264 980	2 345 739
Eldre (90 år og eldre)	2 128 060	-5 532 956	-2 128 060	2 979 284	-2 553 672	-425 612	0	851 224	2 553 672	851 224	1 702 448
Total	18 430 808	-17 886 025	2 012 536	1 673 923	2 095 797	-563 076	3 335 179	2 054 415	-1 197 597	579 152	1 842 812



ØKONOMISK UTVIKLING I PLANPERIODEN

Kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. For å kunne si noe om dette er kommunene fra 2020 pålagt å utarbeide **finansielle måltall**. Finansielle måltall kan gi et bedre grunnlag for beslutninger i økonomiplan- og budsjettprosessen, og bedre grunnlag for åpenhet og vurderinger av den økonomiske utviklingen i årsberetningen. De finansielle måltallene må fastsettes av den enkelte kommune ut fra kommunens økonomiske situasjon. Det er ikke gitt bindende regler for valg av måltall og hvilket nivå måltallene bør ligge på. Kommunene må selv ta eierskap til utarbeidelsen av og bruk av finansielle måltall som styringsverktøy.

Med finansielle måltall siktes det til politiske mål for økonomisk utvikling, eksempelvis mål for utvikling i netto driftsresultat, gjeldsgrad og driftsreserver. De finansielle måltallene vil kunne bidra til å øke bevisstheten om langsiktig økonomiforvaltning i budsjettprosessene og bedre kunnskapen om kommunens økonomiske stilling og hvilke politiske ambisjoner det er rom for i et lengre perspektiv.

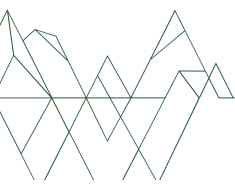
Kommunestyret vedtok 16.12.2020 nytt Økonomireglement for Sunndal kommune. Her er det også et Reglement for utarbeidelse av finansielle måltall. Reglementet sier bl.a.:

Kommunens finansielle måltall er:

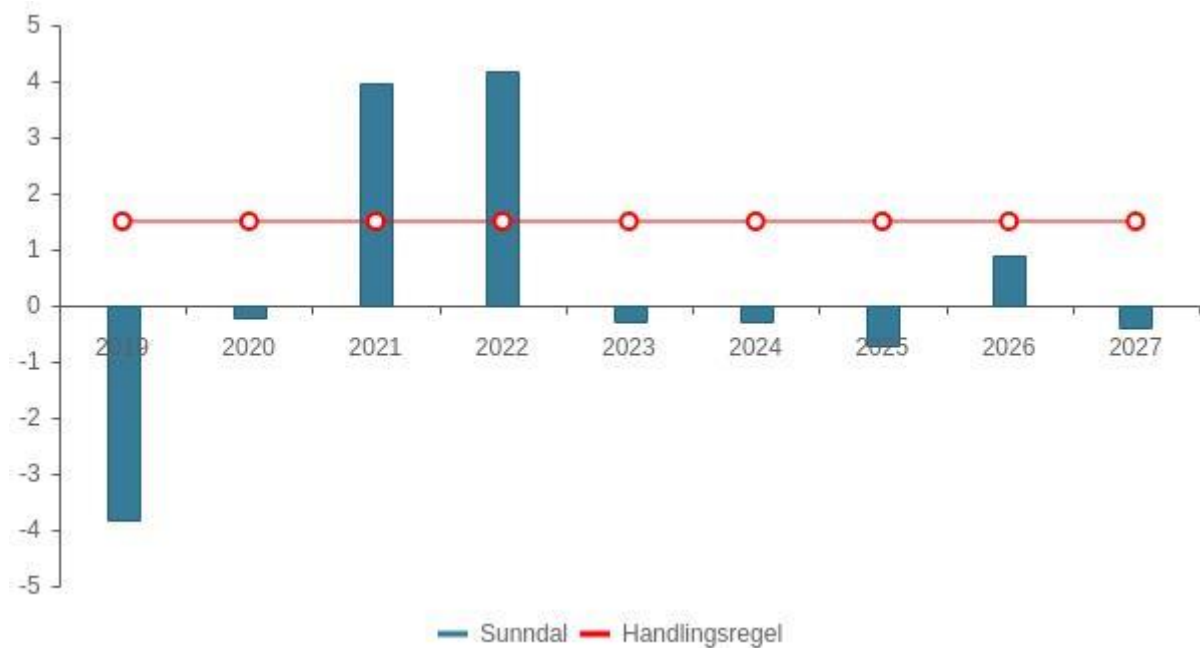
1. *Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter*
2. *Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter*
3. *Egenkapitalkrav til investeringer*
4. *Gjeldsgrad/Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter*

De finansielle måltallene skal utarbeides i forbindelse med kommunens økonomiplan og budsjett.

Hvilke krav som skal stilles til de enkelte finansielle måltallene bestemmes hvert år i forbindelse med arbeidet med økonomiplan og budsjett.



Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter



Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Sunndal	-3,8 %	-0,2 %	4,0 %	4,2 %	-0,3 %	-0,3 %	-0,7 %	0,9 %	-0,4 %
Handlingsregel	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %

Netto driftsresultat er det viktigste resultatbegrepet i kommuneregnskapet. Og det viktigste finansielle måltallet for kommunen.

Netto driftsresultat er summen av alle inntekter fratrukket alle utgifter. Nøkkeltallet beregnes som en prosent-verdi av netto driftsresultat som en andel av brutto driftsinntekter (dvs. alle driftsinntekter, både frie og i tjenestene).

Sentrale myndigheter tilrår at indikatoren bør ligge på 1,75% over tid for å bevare kommunens formue over tid.

Sunndal kommune fikk sterkt fallende inntekter tilbake i 2018/2019. For ikke å få en for sterk omstilling i kommunen valgte kommunestyret å budsjettere med negativt netto driftsresultat og bruke av tidligere opptjent egenkapital, dvs. disposisjonsfond.

Kommunen har klart å snu utviklingen. I 2020 var netto driftsresultat omtrent i null, mens det vokste til 3,9% i 2021 mye takket være en kraftig vekst i skatteinntektene. Den gode resultatutviklingen fortsatte inn i 2022, også da knyttet til bedre skatteinngang en prognosene fra staten tilsa. I tillegg

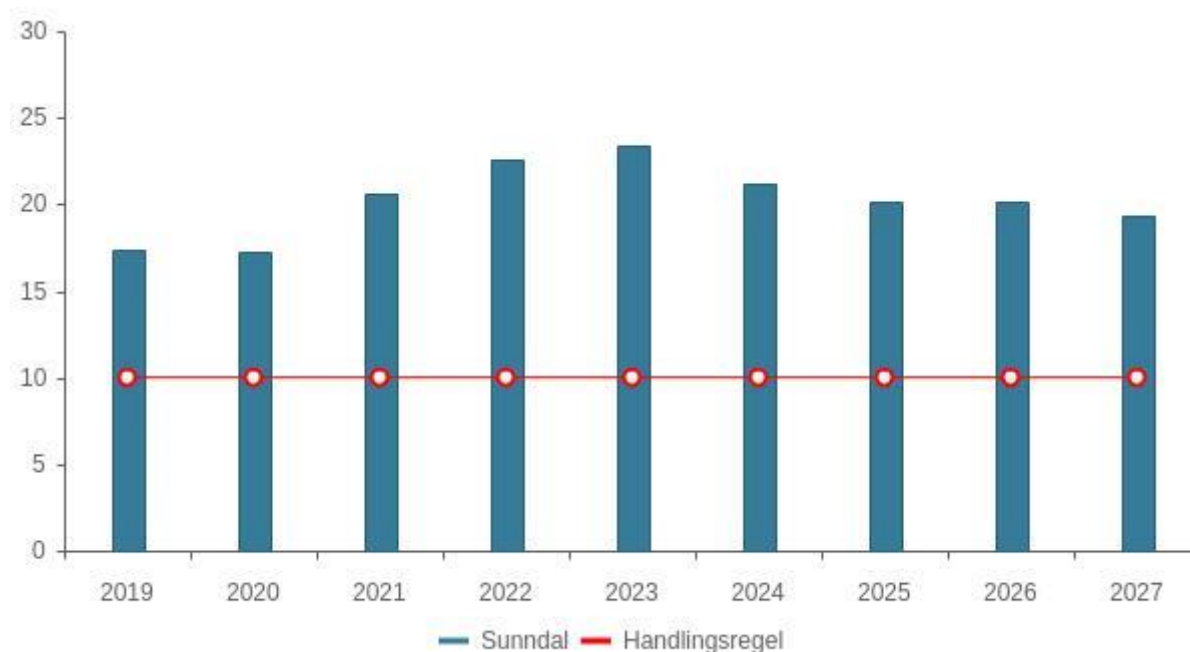
fikk vi store inntekter knyttet til bosetting av flyktninger som kom til kommunen sent på året og dermed ikke påførte oss vesentlige utgifter.

Årsprognosen for 2023 er nå på et positivt resultat på ca 0,7%.

I Økonomiplanen for 2024 er det lagt opp til et negativt resultat på 0,3%. En av hovedårsakene til dette er betydelig økning av utgifter til integrering og bosetting. Noe av dette er knyttet til bosettinger sent på året og som kommunen får tilskudd til i året før. I tillegg belaster innføringen av Helseplattformen driftsbudsjettet med en stor engangsutgift i 2024. Kommunestyret har i tillegg vedtatt å gi et tilskudd til gangbru langs fylkesveg 62 over Tredal bru. Dette må dekkes av driftsmidler.

I snitt i økonomiplanperioden forventes ikke de store positive eller negative resultatene. Men det synes krevende å skulle nå målsettingen for de finansielle måltallet på 1,5%.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter



Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Sunndal	17,4 %	17,2 %	20,6 %	22,5 %	23,4 %	21,2 %	20,2 %	20,2 %	19,3 %
Handlingsregel	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %

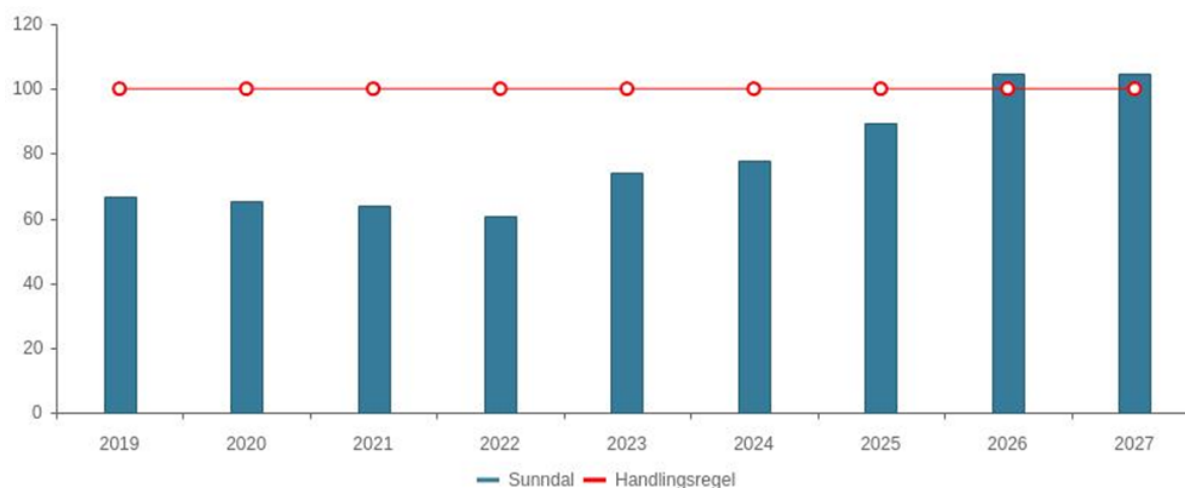
Disposisjonsfond er avsatte resultat fra drift fra tidligere år, i praksis et opparbeidet overskudd eller fri egenkapital.

Midlene kan benyttes både i drifts- og investeringsbudsjettet. Midlene kan anses som en buffer mot uforutsette hendelser, men vil også kunne være midler som jevner ut aktiviteten over tid.

Iflg sentrale myndigheter bør måltallet for disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter utgjøre 5-10%. Vårt disposisjonsfond utgjorde i 2019 17,4% av brutto driftsinntekter og økte til 22,5% i 2022. I Møre og Romsdal var gjennomsnittet på 10,0%, mens landsgjennomsnittet utgjorde 14,5%. Så Sunndal er relativt godt stilt.

Et høyt disposisjonsfond gir stor økonomisk handlefrihet og betyr at kommunen trolig har god likviditet. Kommunedirektøren foreslår at måltallet på 10% videreføres.

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter



Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Sunndal	66,9 %	65,4 %	63,8 %	60,6 %	74,0 %	78,0 %	89,2 %	104,9 %	104,7 %
Handlingsregel	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

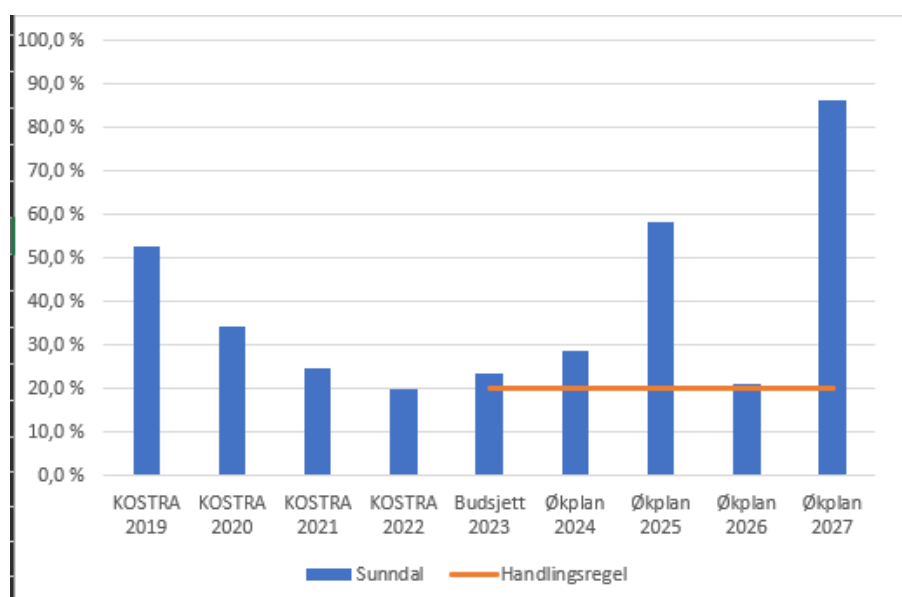
Kommunens langsiktige gjeld består av lån til finansiering av investeringer, lån til videreutlån og pensjonsforpliktelser. Begrepet "netto lånegjeld" består av kommunens langsiktige lånegjeld fratrukket utlån til andre (videreformidling) og ubenyttede lånemidler. Netto lånegjeld blir brukt som mål på kommunen sin gjeld som er knyttet til tjenesteproduksjonen. Kommunen har kun anledning til å lånefinansiere langsiktige investeringer.

Statsforvalteren anbefaler at kommunene har en gjeldsgrad på nivå med landsgjennomsnittet. Denne var i 2020 på 95%, mens sank i 2022 til 93%. Kommunene i Møre og Romsdal har i lang tid hatt mye gjeld. I 2022 utgjorde dette i snitt 113%.

Sunnal Kommune har den laveste gjeldsgraden i fylket med 60,6% i 2022. Det ekspansive investeringsbudsjettet med bl.a. en ny stor barnehage og en nybygging av Sunndal Helsetun vil imidlertid utfordre dette og øke gjeldsandelen betydelig. Vi står dermed i fare for å bryte den langsiktige målsettingen vi har hatt for gjeldsgraden som har vært 90%. I forslaget øker gjeldsgraden opp til 104,5% i slutten av perioden. Kommunedirektøren håper at denne kan komme noe ned når vi ser framdrift og omfang av investeringene.

Måltallet må imidlertid justeres noe og foreslås økt til 100% av driftsinntektene.

Egenfinansiering av investeringer i prosent av brutto investeringsutgifter



Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Sunnal	52,7 %	34,2 %	24,8 %	20,0 %	23,7 %	28,7 %	58,2 %	21,2 %	86,2 %
Handlingsregel					20,0 %	20,0 %	20,0 %	20,0 %	20,0 %

Egenkapitalkrav til investeringer har vært et av de finansielle måltallene i tidligere økonomiplaner. Det foreslås at begrepet endres til "Egenfinansiering av investeringer i prosent av brutto investeringsutgifter". Dette er et av tallene som rapporteres i Kostra. Nøkkeltallet beskriver hvor stor del av kommunens investeringer som finansieres med egenkapital. Det vil si den andelen av investeringene som ikke er lånefinansiert. Høy egenkapitalandel tilsier mindre belastning på fremtidige driftsbudsjetter. Aktuelle finansieringskilder er statlige tilskudd, salg av fast eiendom og bruk av tidligere oppsparte midler avsatt på fond. Begrepet defineres som brutto investeringsutgifter minus bruk av lån. Videreformidling av lån til opprettholdelse av egen bolig inngår ikke i definisjonen.

Kommunedirektøren har foreslått å bruke deler av disposisjonsfondet (5 mill kr årlig) til investeringer. I tillegg vil flere av investeringsprosjektene generere statstilskudd. Særlig gjelder dette prosjektet med renovering/nybygg Sunndal Helsetun. det er årsaken til de høye andelene i 2025 og 2027.

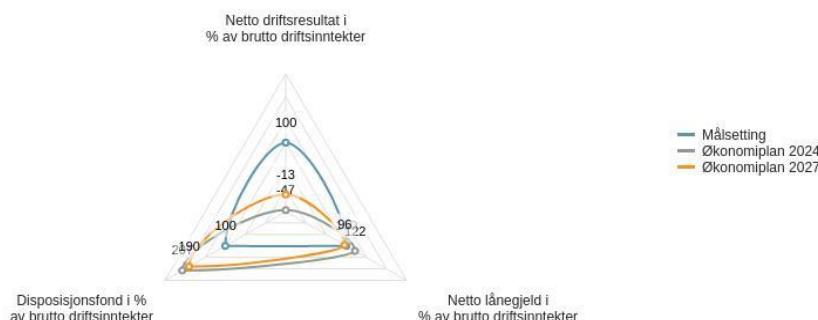
Vurdering av den økonomiske utviklingen

Beløp i 1000

	Budsjett 2023	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Sum inntekter	-811 492	-908 303	-894 839	-910 617	-906 630
Sum utgifter	816 827	916 296	897 526	893 826	898 876
Brutto resultat	5 334	7 994	2 688	-16 790	-7 753
Netto finansutgifter og inntekter	37 520	41 800	51 965	58 774	66 561
Motpost avskrivninger	-41 000	-43 000	-45 000	-52 000	-57 000
Netto resultat	1 854	6 794	9 653	-10 016	1 808
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-1 854	-6 794	-9 653	10 016	-1 808
Årsresultat	0	0	0	0	0
Netto resultat i prosent av sum inntekter	-0,2 %	-0,7 %	-1,1 %	1,1 %	-0,2 %

Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB)

Grafen viser avviket mellom vedtatte mål for de tre viktigste finansielle indikatorene som skal bidra til kommunaløkonomisk bærekraft (KØB). Verdiene i trekanten er relative, og målet er omregnet til 100 for alle tre indikatorer. Verdi under 100 indikerer behov for ytterligere tilpasning for å nå målsettingen.



Virkelige verdier

Indikatornavn	Målsetting	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2027
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	1,5 %	-0,7 %	-0,2 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	100,0 %	78,0 %	104,5 %
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	10,0 %	20,7 %	19,0 %

Relative verdier

Indikatornavn	Målsetting	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2027
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	100,0 %	-47,0 %	-13,0 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	100,0 %	122,0 %	96,0 %
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	100,0 %	207,0 %	190,0 %



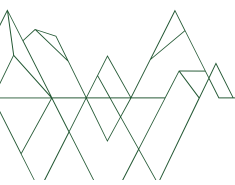
HANDLINGSPLAN

Hovedmål for kommunen

- Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder – reduserte klimagassutslipp
- Bærekraftig og variert næringsliv – opprettholde en høy arbeidsplassdekning og rundt 3.800 arbeidsplasser i 2030
- En attraktiv og mangfoldig kommune med stabilt folketall rundt 7.000 innbyggere i 2030
- God helse, livskvalitet og trivsel for alle
- Kompetent og omstillingsdyktig - sunn kommuneøkonomi i samsvar med nasjonale anbefalinger
- Samfunnssikkerhet gjennom kompetanse og godt samarbeid

Oppdrag for å nå mål

Hovedmål	Oppdrag for å nå mål	Beskrivelse
Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder – reduserte klimagassutslipp	Øke kunnskap om naturbaserte løsninger for klimatilpasning	Mer ekstremvær krever økt kunnskap om naturbaserte løsninger for forebygging i forhold til flom, ras og overvann. For at forebyggende planlegging skal fungere godt, er det viktig at naturbaserte løsninger tas i bruk.
	Vedta kommunedelplan for naturmangfold	Kommunedelplan for naturmangfold skal legges ut på høring og vedtas i 2024.
	Vedta klima og energiplan	Arbeidet med å revidere klima- og energiplan startes opp igjen. Planen skal bygge på Møre og Romsdal sin fylkesstrategi fylkeskommunen sin strategi for miljø, klima og energi. Planen vedtas i løpet av 2024 eller tidlig 2025.
Bærekraftig og variert næringsliv – opprettholde en høy arbeidsplassdekning og rundt 3.800 arbeidsplasser i 2030	God oppfølging av lærlinger i Sunndal	Sunndal kommune ønsker, i samarbeid med Hydro og opplæringskontoret, å utvikle felles oppfølging for alle lærlinger i Sunndal. Målsetting om at lærlingene skal bosette seg i kommunen etter avsluttet læretid



	Legge til rette for boligbygging	Regulere nytt areal og revidere eldre reguleringsplaner med mål om fortetting for å legge til rette for boligbygging. Det skal vektlegges muligheter for ulike boligtyper med god utnyttelse av areal.
	Utvikle nytt næringsareal	Det er knapphet på tilgjengelig næringsareal i Sunndal. I arbeidet med Todalsfjordprosjektet skal kommunen kartlegge muligheten for å utvikle og etablere nytt næringsareal tilknyttet etablering av ny infrastruktur for RV 70 i Ålvundfjord. Allerede etablert næringsareal skal gjennomgås med hensyn til reguleringsplaner for å se på muligheter for fortetting.
	Bidra til realisering av Todalsfjordprosjektet	Kommunens prosjektressurs skal sørge for god framdrift i prosjektet. Arbeidsoppdraget er knyttet til kommunens leveranser inn i prosjektet og å jobbe med utviklingspotensialet for kommunen i forhold til etableringen av fergefri forbindelse mellom Sunndal og Surnadal. Arbeidet gjøres i samarbeid med Møre og Romsdal fylkeskommune som er prosjektansvarlig.
	Styrke Sunndal som helårs reisemål	Kommunen skal starte arbeidet med å revidere Reiselivsstrategien. Fram til ny reiselivsstrategi/plan er vedtatt skal det jobbes i tråd med vedtatte Reiselivsstrategi. I 2024 skal det jobbes målrettet for å styrke Sunndal som reisemål under paraplyen Fossenes Rike.
	Næringsareal	Det er stor mangel på næringsareal i Sunndal. Vi ber om at arbeidet med å kartlegge nye areal får prioritet. Det bes om statusoppdatering senest i desember 2024. Dette er viktig for å komme i posisjon til å utnytte masse fra planlagte store utbyggingsprosjekt som for eksempel Todalsfjordprosjektet og fornying av Statkrafts anlegg. Dagens arealer på Håsøran har svært lav utnyttelse, fortetting samt utvidelse av areal mot fylkesveien bør vurderes. Dette i samarbeid med eksisterende næringsaktører, SNE og Sunndal kommune.
En attraktiv og mangfoldig kommune med stabilt folketall rundt 7.000 innbyggere i 2030	Gjennomføre prosjektet Tettstedsutvikling Sunndalsøra - bærekraftig sentrumsutvikling	Øratorget og området rundt, inkludert kulturhus, ungdomssenter og bibliotek skal utvikles til å bli et attraktivt område og en møteplass. Prosjektarbeidet skal resultere i en beskrivelse av muligheter for utvikling av definert sentrumsområde med en tiltaksplan. Vurdere hensiktsmessig plassering av et offentlig, livssynsnøytralt seremonirom.
	Etablering av ny sentrumsbarnehage	Ny sentrumsbarnehage med plass til 132 barn ferdigstilles i løpet av 2025. Barnehagetjenesten forbereder nedlegging av Tredal og Holten barnehager for å skape en god overgang til oppstart i ny barnehage, høsten 2025. Fortsatt drift i Tredal barnehage dersom sentrumsbarnehagen viser seg å bli for liten.
	Legge til rette for trivsel, integrering og inkludering i	Miljøarbeid inn mot barn og unge tilknyttet innvandrertjenesten. Innvandrertjenesten, helse- og omsorgstjenesten, helsetjenesten og NAV har startet et

	samarbeid med næringsliv og frivillige	prosjekt for å rekruttere elever/ deltagere til å jobbe som ferievikarer sommeren 2024. Voksenopplæringa vil ha egen opplæring for denne gruppa.
	Utfartssteder	Få på plass endelig struktur og nye avtaler for drift av utfartssteder og friluftsområder. Gjelder hele kommunen.
	Ta godt imot våre nye bosatte flyktninger	Legge til rette for gode prosesser rundt boligløsninger for nyinnflyttede.
	Bestillingstransport	Grendabutikker leggjast ned, reduserte kollektivtilbud samt redusert TT ordning gjer at mange, både eldre og unge, har problemer med å kome seg til butikk, dokter, arrangement etc. <i>Sunndal Senterparti ber administrasjonen arbeide ut eit forslag på organisering/etablering av bestillingstransport.</i>
	Utredning rullerende barnehagetilbud	Vi ønsker at alle skal kunne få barnehageplass når de trenger det, uansett når på året barnet er født. Rullerende barnehageopptak er et viktig virkemiddel blant annet mot barnefattigdom og særlig kvinners deltakelse i arbeidslivet. Administrasjonen bes om å begynne arbeidet med å utrede innføring av rullerende, evt. kvartalsvise barnehageopptak, med mål om et vedtak i kommunestyret før 3 tertial 2024. Av hensyn til bemanning og ressursbruk kan dette selve innføringen gjøres trinnvis.
	Fleirbrukshall	Ideaktiviteten i Sunndal er stor. Kapasiteten i Sunndal Sportshall er sprengt. Det er for lite plass og trangt for oppbevaring av utstyr. Det må vurderast korleis ein kan få til betre sambruk, mellom anna for å betre tilhøva for turn og andre aktivitetar. Eventuelt vurdere ombygging/påbygging. <i>Sunndal Senterparti ber administrasjonen vurdere dette.</i>
	Trygg kryssing for myke trafikanter av fylkesvei 670 Ålvundfjord	Fylkesvei Ålvundfjord: Trygg kryssing for myke trafikanter av fylkesvei 670 i Ålvundfjord. Administrasjonen bes kontakte vegeier for å få etablert gangfelt/sikker kryssing og 40 til 50-sone i området rundt Handlarstuhamrane boligfelt. Tilsvarende som i Tingvoll og Eidsvåg sentrum. Sykkelveier ut fra Sunndalsøra: Se på mulighetene for å få etablert trygge sykkelveier ut fra Sunndalsøra der sykkelmulighetene har forsvunnet, eksempelvis over Svinberget mot Øksendal.
	Breiband/mobilforhold	Senterpartiet ber om at det fortsatt blir fokus på å betre mobildekning og breibanddekning i heile kommunen. Enno er det det områder med ustabil/mangelfull dekning. Til dømes Litldalen. Velfungerande digitale nett/mobilforhold er viktig for å gjera kommunen attraktiv, i sentrum og ikkje minst på bygda for busetjing og næringsverksemd.
God helse, livskvalitet og trivsel for alle	Øke omfanget av velferdsteknologi	<ul style="list-style-type: none"> • Øke antall medisindispensere. • Ta i bruk digitale tilsyn i institusjonen og i helsetunet bofellesskap. • Skifte ut alle trygghetsalarmer. • Ta i bruk flere GPS'er.

		<ul style="list-style-type: none"> Planlegge velferdsteknologiske løsninger i rehabilitert/nytt helsetun.
	Rehabilitering av Sunndal helsetun	Helse- og omsorgstjenesten samarbeider aktivt med tekniske tjenester i planlegging av nytt helsetun
	Etablering av nye boliger habiliteringstjenesten	Habiliteringstjenesten vokser i omfang de nærmeste årene, dette gjelder både behov for flere barne- og avlastningsboliger, og boliger for voksne med utviklingshemming. Foreslått tiltak i helse- og omsorgsplan: nytt bofellesskap ved habiliteringstjenesten vurderes.
	Vi legger til rette for at elever i sunndalskolen skaper og lever meningsfylte liv.	<ul style="list-style-type: none"> Aktiv deltagelse i <i>Læringsløype inkluderende praksis</i> gjennom Oppvekstnettverk Nordmøre. Styrke realfagene gjennom å videreutvikle undervisningstilbudet ved Newtonsenteret. Tilby læringsarena der elever kan utvikle kreativitet, skaperglede og tro på seg gjennom et samarbeid med <i>Ungt Entreprenørskap</i>. Legge til rette for praktisk undervisning gjennom å delta i etablering, drift og utvikling av aktivitetshuset for ungdom, i samarbeid med lokalt næringsliv. Legge til rette for et «mekkeverksted for ungdom» i aktivitetshuset for ungdom, som et fritidstilbud for ungdom som liker å skru.
	Gode matvaner og god helse - rammer rundt barn og kosthold i Sunndal	<p>Vedtatt i kommunestyret: Informere kommunestyret om hvordan det jobbes med rammer rundt barn og kosthold.</p> <p>Foreslå en prosess, med bred deltagelse av aktuelle parter, for å jobbe frem rammer rundt barn og kosthold</p>
	Re-etablering av Frisklivssentral	Vedtatt helse- og omsorgsplan beskriver reetablering av Frisklivssentral som et viktig forebyggende tiltak. Lærings- og mestringstilbud gjør det lettere for innbyggerne å følge opp egen helse, og i mindre grad bli avhengige av kommunale tjenester i hverdagen.
	Forebygge utenforskap	<p>Ungdomsgarantien skal sikre unge som trenger hjelp til å komme i arbeid, tidlig innsats og tett oppfølging så lenge det er nødvendig. For å sikre god innføring og organisering av ungdomsgarantien må vi:</p> <p>Styrke og utvikle samarbeidet mellom kommune, Sunndal VGS, NAV og lokalt næringsliv.</p> <p>Styrke innsatsen rettet mot ungdommer både i forhold til organisering av arbeidet med ungdomsgarantien og kompetanseutvikling.</p> <p>Kulturtilbud skal videreutvikles som oppvekst- og integreringsarena ved å:</p> <p>Utvikle nye tilbud på bibliotek, kulturhus og ungdomssenter.</p> <p>Videreutvikle arbeidet i frivilligsentralen.</p> <p>Fordelskort ungdom: For medlemmer i ungdomssenteret. Dette i samarbeid med lokale bedrifter.</p>

		<p>Markedsføre Kontantkassa i Sunndal og veilede søkere til ordninga.</p> <p>Utgreie kommunal bostøtteordning i Sunndal.</p> <p>Utgreie ordning om kommunal støtte til tannbehandling i Sunndal.</p>
	Innføring av helseplattformen	Omfattende forberedelser og opplæring av ansatte i forbindelse med at helseplattformen tas i bruk november 2024.
	Sikre stabile og gode legetjenester til innbyggerne i Sunndal	Utvikle en legetjeneste for fremtiden som har et godt fagmiljø, er effektive, forutsigbare, bærekraftige og konkurransedyktig. Plan for legetjenesten beskriver tiltak og mål for arbeidet på kort og lang sikt.
	Styrke det tverrfaglige arbeidet gjennom gode samarbeidsstrukturer og -arenaer i laget rundt barnet	<ul style="list-style-type: none"> • Etablere tverrfaglige team og spesialpedagogisk ansvarlig på alle skoler. • Styrke kompetansen til sosiallærerne i tema som er aktuelle for sunndalsskolen, f.eks. skolevegring, sunn seksuell helse. • Utnytte kompetansen til andre yrkesgrupper i skolen godt, gjennom å arbeide i miljøteam som jobber forebyggende, trivselsfremmende og er godt synlig i skolen. • Gjennomføre den statlige satsingen <i>Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis</i> for skoler og barnehager • Ha miljøarbeidere på alle trinn ved Sunndal ungdomsskole <p>Ferdigstille tverrfaglig plan for forebygging av omsorgssvikt og adferdsvansker, samt sikre en godt forankret innføringsfase.</p>
	Gode lekeplasser i hele Sunndal	Legge til rette for tilsyn med, oppgradering og vedlikehold av lekeplasser i hele kommunen
	Økt hjemmel til kulturaktiviteter Sunndal helsetun	I dag er det en 20% stilling dedikert til kulturaktiviteter på Sunndal helsetun. Slike aktiviteter fremmer folkehelse og etterspørselen etter slike opplevelser er stor blant brukerne. Men 20% stilling er for lite til å skape gode arrangementer for en institusjon på størrelse med Sunndal helsetun. Vi ønsker at pleie- og omsorgstjenesten utreder en utvidelse av hjemmelen til kulturaktiviteter til 100%. Utredet forslag til løsning skal behandles i Oppvekst- og omsorgsutvalget i løpet av 1. tertial 2024. Inndekning til økt hjemmel hentes fra utvidede midler i 2024-budsjettet.
Kompetent og omstillingsdyktig - sunn kommuneøkonomi i samsvar med nasjonale anbefalinger	Rekruttere, videreutvikle og beholde kompetanse	<ul style="list-style-type: none"> • Utvikle kompetansestrategi for Sunndal kommune. • Samarbeide med voksenopplæringen for å utvikle et tilbud for å styrke ansattes norskerferdigheter. • Effektivisere og kvalitetssikre administrasjon av rekrutteringssaker. • Utvikle ny plan for oppfølging av nytilsatte (onboarding). • Systematisere data fra slutt samtaler (offboarding).

		<ul style="list-style-type: none"> • Sikre riktig bruk av kompetanse ved å hente ut erfaringer fra TØRN piloten i helse- og omsorgstjenesten og helsetjenesten. • Tilby «Traineestillinger» til nye sykepleiere og helsefagarbeidere. • Tilby språkpraksisplasser i alle avdelinger i helse- og omsorgstjenesten. • Følge opp praksiskandidatløpet ved Sunndal videregående skole. • Ferdigstille revidering av vedtekter for utdanningsfondet Til enhver tid ha minst 22 lærlinger i kommunens tjenester, og ha et allsidig lærlingetilbud. • Vurdere et funksjonstillegg for veiledere av lærlinger i kommunens tjenester ved revideringen av lønnspolitikken i Sunndal kommune. • Etablere desentraliserte utdanningstilbud som møter kommunens behov for etter- og videreutdanning, i samarbeid med nabokommunene våre og utdanningsinstitusjoner. • Gjøre det kjent for kommunens ansatte at det finnes et utdanningsfond og muligheter for videreutdanning i Sunndal kommune. • Orienterer Oppvekst- og omsorgsutvalget om TØRN-arbeidet i hvert utvalgsmøte
	Godt partssamarbeid, medvirkning og medbestemmelse	<ul style="list-style-type: none"> • Utvikle rutiner for HMS-gruppene. • Utvikle rutiner for partssamarbeid på tjenestenivå. • Synliggjøre arbeidet som gjøres i arbeidsmiljøutvalget og administrasjonsutvalget. • Revidere "Lønnspolitikk i Sunndal". • Felles kurs i hovedtariffavtalen for ledere og tillitsvalgte. • Gjennomføre sammenslåingsprosess mellom PPT i Sunndal, Tingvoll og Surnadal
	Sikre og videreutvikle gode arbeidsmiljø i tjenestene	<ul style="list-style-type: none"> • Utvikle samarbeidet med bedriftshelsetjenesten. • Gjennomføre medarbeiderundersøkelsen 10-faktor for alle innen sommeren 2024. • Systematisk oppfølging av resultatene fra medarbeiderundersøkelsen i partssamarbeid. • Sammen med ledere og vernetjenesten, vurderer om vi skal endre noen av dagens verneområder Innføre større stilling som hovedverneombud og vurdere 100% stilling • Kartlegge behovet for arbeidsklær i de ulike tjenestene innen utgangen av juni 2024
	Sommerjobb for ungdom	<p>Vurdere muligheten for å kunne tildele fire uker, der tre uker gis om sommeren og en uke gis i andre skoleferier eller på helg.</p> <p>Gi ungdom som har fylt 17 år mulighet til å jobbe deltid ved Sunndal Ungdomssenter.</p>
	Legge til rette for utøvelse av god ledelse	<ul style="list-style-type: none"> • Plan for oppfølging av nytilsatte ledere • Følge opp og hente ut erfaringer fra piloten "Lederkandidat" i helsetjenesten • Ledersamling for tjenesteledere

		<ul style="list-style-type: none"> • Samling for alle ledere, tillitsvalgte og verneombud med tema ytringsfrihet/ytringsklima • Aktiv deltakelse i lederveiledning og nettverkssamlinger gjennom kommunesamarbeidet Oppvekstnettverk Nordmøre for skoler og barnehager • Gjennomføre ledergruppeutvikling med bistand fra IMTEC (Stiftelse som arbeider med endring og utvikling i oppvekstsektoren) for barnehager og skoler
	Fortsatt arbeid med heltidskultur	Sette søkelys på heltidskultur i alle tjenester for å sikre kapasitet, kompetanse og kvalitet i tjenestene som ytes. Kvalitetssikre prosessene rundt arbeidet med årsturnus i samarbeid med tillitsvalgte, ledere og vernetjenesten.
	Omstillings- og utviklingsarbeid	<ul style="list-style-type: none"> • Fullføre og sette i drift arbeidet med samordning av hjemmesykepleien og helsetunet bofellesskap. • Fullføre og sette i drift ny organisering og oppgavedeling i institusjonen. • Gjennomgang og samordning av nattevaktressurser i helse- og omsorgstjenesten. • Gjennomgang og utarbeidelse av ny organisering av matombringing til hjemmeboende. • Arbeide med riktig ansvarsfordeling i tekniske tjenester for å få best og mest rasjonell drift. Søkelys på organisering av partssamarbeid og ledermøter. • Organisasjonsutvikling for framtidens barnehage, analyse av arbeidsoppgaver for å sikre rett kompetanse til rett arbeidsoppgave. • Videreutvikle ordningen med tilbringertjeneste for eldre til Sunndal pensjonistsenter og andre aktiviteter i samarbeid med Sunndal pensjonistsenter, Støtteforeninga for pensjonistsenteret og eventuelt fylkeskommunen.
Samfunnssikkerhet gjennom kompetanse og godt samarbeid	Revidere helhetlig ROS og beredskapsplan for Sunndal kommune	Gjennomføre revidering av helhetlig ROS og beredskapsplan for Sunndal kommune.
	Kartlegge aktuelle boligfelt tilknyttet kritiske punkt i vassdrag og rasutsatte områder	Det registreres flere ekstreme værtyper som leder til negative konsekvenser for kommunens infrastruktur. På bakgrunn av kartleggingen skal det lages en tiltaksplan for forebygging av hendelser.

GEBYRLISTE

I kommunestyrets vedtak vedrørende Økonomi- og handlingsplan 2023-2026 heter det: "Forslaget til skattar, gebyr og eigabetaling blir lagt ut til høyring saman med kostnadsbudsjettet".

Inntil i fjor har det blitt lagt fram egne saker for de ulike gebyrgruppene. Disse sakene har blitt lagt fram til formannskapetets budsjettmøte og blitt vedtatt som egne saker i kommunestyrets budsjettbehandling.

Med bakgrunn i det siterte vedtaket har forslag til egenbetalingssatser nå blitt integrert i Økonomi- og handlingsplanen gjennom et eget kapittel. Det legges derfor ikke opp til separate saker i den videre politiske behandlingen, men at egenbetalingene blir vedtatt som en integrert del av Økonomi- og handlingsplan-vedtaket. Unntaket vil være vedtaket om utskriving av eiendomsskatt.

Hoveddelen av egentbetalingssatsene er knyttet til selvkostområdene. Her ligger en detaljert beregning bak regulering av satsene. Det gjennomføres årlig en etterberegning av disse områdene som også revideres av kommunens revisor. Overskudd og underskudd innen vann- og avløp, feiing og tilsyn med separate avløpsanlegg overføres til framtidige år og tas inn i grunnlaget for neste års betalingssats. For 2023 ble det budsjettert med en større aktivitet enn det som viser seg som en realitet. Det er hovedbakgrunnen for at satsene særlig innen vann og avløp ikke justeres vesentlig opp.

Det har gjennom året vært arbeidet med en ny gebyrforskrift for plansaker, byggesak, seksjonering og oppmåling. Denne blir lagt fram til politisk behandling parallelt med behandlingen av Økonomiplanen. Da forskriften med tilhørende regulativ ikke er endelig vedtatt, tas ikke forslag til nye satser inn i dette kapitlet i år.

Barnehagesatser

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Delt plass	kr pr mnd	1 500	750	-750	-50%	Til og med 22 timer oppholdstid
Heldagsplass	kr pr mnd	3 000	1 500	-1 500	-50%	Til og med 44 timer oppholdstid
Kostpenger	kr pr mnd	270	285	15	6%	

Skolefritidsordning (SFO)

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Ettermiddag SFO 1.-2. trinn	kr pr mnd	0	0	0	0%	
Ettermiddag SFO 3.-4. trinn	kr pr mnd	1 820	1 893	73	4%	
Heltid SFO 1.-2.trinn	kr pr mnd	1 025	1 066	41	4%	
Heltid SFO 3.-4.trinn	kr pr mnd	2 660	2 766	106	4%	
Morgen SFO 1.-2. trinn	kr pr mnd	0	0	0	0%	
Morgen SFO 3.-4. trinn	kr pr mnd	1 820	1 893	73	4%	
SFO Tilleggstilbud 1.-2. trinn	kr pr dag	108	112	4	4%	
SFO Tilleggstilbud 3.-4. trinn	kr pr dag	150	156	6	4%	
SFO Tilleggstilbud Juli 1.-2. trinn	kr pr uke	1 088	1 132	44	4%	
SFO Tilleggstilbud Juli 3.-4. trinn	kr pr uke	1 500	1 560	60	4%	

Sunnadal kommune tilbyr også SFO-opphold på skolefrie dager og i ferier. Dette tilbudet kan du bestille dersom barnet ditt har behov for et sted å være på skolefrie dager, for eksempel i dagene før skolen starter etter sommerferien eller i vinterferien og lignende. SFO Tilleggstilbudet foregår vanligvis ved Sande skole, men elever fra alle kommunens skoler er velkomne til å benytte dette tilbudet. Bestilling av tilbudet gjør du i appen Visma Min Skole.

Ungdomsskolen kantine

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Foreldrebetaling kantine	kr pr år	3 720	3 870	150	4%	

Beløpet deles og faktureres i tre like terminer gjennom året

Kino

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Barnebillett	kr	95	95	0	0%	På forstillinger som begynner før kl 19:00
Ungdomsbillett	kr	115	115	0	0%	15-20 år ved framvisning av legitimasjon
Voksenbillett	kr	135	140	5	4%	Det selges kun voksenbillett til filmer fra kl 19:00

Kulturskolen

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Elevavgift barn	kr pr semester	1 650	1 700	50	3%	
Elevavgift barn	kr pr år	3 300	3 400	100	3%	
Elevavgift voksne	kr pr semester	2 450	2 600	150	6%	
Elevavgift voksne	kr pr år	4 900	5 200	300	6%	

30% familiemoderasjon gjelder fra elevplass nr. 2 i samme familie 30% flerfagsmoderasjon Elever som får fast tilbud om ukentlig utvidet undervisning, må betale halv kontingent ekstra for dette

Svømmehall

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Barn under 3 år	kr pr gang	0	0	0	0%	
Barn/ungdom 3-17 år	kr pr gang	50	55	5	10%	
Barn/ungdom 3-17 år	Rabattblokk 10 ganger	400	440	40	10%	
Dusj/badstue	kr pr gang	75	75	0	0%	
Honør - eldre over 67 år, samt uføre	kr pr gang	70	75	5	7%	
Medlemmer Sunndal Ungdomssenter	kr pr gang	35	40	5	14%	Må vise gyldig medlemskort
Student	kr pr gang	70	75	5	7%	
Tilskuer	kr pr gang	25	25	0	0%	
Voksen	kr pr gang	115	120	5	4%	
Voksen	Rabattblokk 10 ganger	920	960	40	4%	

Hjemmehjelp

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Husstandens samlede inntekt 2G - 3G	maksimalt kr pr mnd	1 211	1 278	67	6%	Praktisk bistand i hjemmet
Husstandens samlede inntekt 3G - 4G	maksimalt kr pr mnd	1 692	1 785	93	5%	Praktisk bistand i hjemmet
Husstandens samlede inntekt 4G - 5G	maksimalt kr pr mnd	2 342	2 471	129	6%	Praktisk bistand i hjemmet
Husstandens samlede inntekt 5G og oppover	maksimalt kr pr mnd	2 729	2 879	150	5%	Praktisk bistand i hjemmet
Husstandens samlede inntekt inntil 2G	kr pr mnd	215	215	0	0%	Praktisk bistand i hjemmet
Timepris	kr pr mnd	368	388	20	5%	Praktisk bistand i hjemmet

Matombringning

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Frokost/kvelds	kr pr måltid	50	53	3	6%	
Halvpensjon i tilrettelagt bolig (middag + lunsj)	kr pr mnd	3 359	3 544	185	6%	
Halvpensjon i tilrettelagt bolig (middag + lunsj)	kr pr dag	139	147	8	6%	
Hjelpensjon i tilrettelagt bolig	kr pr mnd	4 532	4 780	248	5%	
Hjelpensjon i tilrettelagt bolig	kr pr dag	160	169	9	6%	
Lunsj	kr pr måltid	58	61	3	5%	
Middag	kr pr måltid	110	116	6	5%	

Prestjordet dagsenter

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Egenbetaling dagopphold inkl transport	kr pr dag	101	107	6	6%	
Egenbetalinger måltider	kr pr dag	110	116	6	5%	

Trygghetsalarm

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Analog trygghetsalarm	kr pr mnd	232	245	13	6%	
Digital trygghetsalarm	kr pr mnd	343	362	19	6%	
Flytting og nedkobling av trygghetsalarm	kr	562	593	31	6%	
Montering og installasjon av trygghetsalarm	kr	1 123	1 185	62	6%	

Digital trygghetsalarm: Inkludert i prisen inngår alarm, røykvarsler og linjeleie samt tilknytning til responsenteret.

Utkjøring av hjelpemidler

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Utkjøring fra kommunalt hjelpemiddellager	kr	295	311	16	5%	

Heldøgns bofellesskap

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Beboerbetaling bofellesskap med heldøgns omsorg	kr pr mnd	13 500	14 243	743	6%	

Egenbetaling inkluderer blant annet bl.a husleie, strøm, renhold, tilrettelagte måltider, tilgang til fellesareal.

Treningsleilighet

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Opphold i treningsleilighet	kr pr døgn	218	230	12	6%	

Korttids plass sykehjem

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Egenandel dag- eller nattopphold	kr pr dag/natt	105	105	0	0%	
Egenandel døgnopphold	kr pr døgn	185	185	0	0%	

Vanngebyr

Årsgebyr basert på bruksareal

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Fast del	kr inkl mva	1 627	1 651	24	1%	
Stipulert del for bruksareal mellom 0 og 80 m2	kr inkl mva	993	1 037	44	4%	
Stipulert del for bruksareal mellom 276 og 450 m2	kr inkl mva	5 914	6 174	260	4%	
Stipulert del for bruksareal mellom 81 og 275 m2	kr inkl mva	3 595	3 760	165	5%	

Årsgebyr basert på faktisk forbruk

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Fast del	kr inkl mva	1 627	1 651	24	1%	
Variabel del målt med vannmåler	kr pr m3 inkl mva	23,70	24,74	1,04	4,39%	

Tilknytningsavgift

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Maksimum tilknytningsavgift for annen bebyggelse	kr inkl mva	55 000	55 000	0	0%	
Maksimum tilknytningsavgift for driftsbygninger i landbruket	kr inkl mva	12 000	12 000	0	0%	
Minimum tilknytningsavgift for annen bebyggelse	kr inkl mva	9 000	9 000	0	0%	
Minimum tilknytningsavgift for boligeiendommer/hytter	kr inkl mva	4 500	4 500	0	0%	
Tilknytning til kommunal vannledning ihht bruksareal	kr pr m2 BRA inkl mva	35	35	0	0%	

Annet

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Gebyr for plombering, stengning og gjenåpning av vanntilførsel	kr inkl mva	1 320	1 320	0	0%	

Avløpsgebyr

Årsgebyr basert på bruksareal

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Fast del	kr inkl mva	1 014	998	-16	-2%	
Stipulert del for bruksareal mellom 0 og 80 m ²	kr inkl mva	945	961	16	2%	
Stipulert del for bruksareal mellom 276 og 450 m ²	kr inkl mva	5 626	5 642	16	0%	
Stipulert del for bruksareal mellom 81 og 275 m ²	kr inkl mva	3 420	3 431	11	0%	

Årsgebyr basert på faktisk forbruk

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Fast del	kr inkl mva	1 014	998	-16	-2%	
Variabel del målt med vannmåler	kr pr m ³ inkl mva	22,40	22,58	0,18	0,80%	

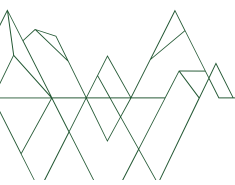
Tilknytningsavgift

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Maksimum tilknytningsavgift for annen bebyggelse	kr inkl mva	55 000	55 000	0	0%	
Maksimum tilknytningsavgift for driftsbygninger i landbruket	kr inkl mva	12 000	12 000	0	0%	
Minimum tilknytningsavgift for annen bebyggelse	kr inkl mva	9 000	9 000	0	0%	
Minimum tilknytningsavgift for boligeiendommer/hytter	kr inkl mva	4 500	4 500	0	0%	
Tilknytning til kommunal vannledning ihht bruksareal	kr pr m ² BRA inkl mva	35	35	0	0%	

Annet

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Gebyr for plombering, stengning og gjenåpning av vanntilførsel	kr inkl mva	1 320	1 320	0	0%	

Feiegebyr



Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Feiing/inspeksjon av røykpipe, 1-3 etasjer	kr pr pipeløp	744	766	22	3%	
Feiing/inspeksjon av røykpipe, 4 etasjer eller mer	kr pr pipeløp	1 056	1 088	32	3%	
Fritidsboliger - feiing/inspeksjon av røykpipe, 1-3 etasjer	kr	540	560	20	4%	
Spesialpipe, minstepris	kr pr time	776	799	23	3%	

Renovasjonsgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Fritidsabonnement, servicegrad 1	kr inkl mva	969	993	24	2%	
Fritidsabonnement, servicegrad 2	kr inkl mva	1 938	1 988	50	3%	
Fritidsabonnement, servicegrad 3	kr inkl mva	2 906	2 979	73	3%	
Normalt boligabonnement	kr inkl mva	5 000	5 125	125	3%	

Slamgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Oppmøtepris pr anlegg	kr inkl mva	858	933	75	9%	
Tømming og behandling fra minireseanlegg pr m3	kr pr m3 inkl mva	440	478	38	9%	
Tømming og behandling fra slamavskiller pr m3	kr pr m3 inkl mva	520	564	44	8%	
Tømming og behandling fra tett tank pr m3	kr pr m3 inkl mva	440	478	38	9%	

Separate avløpsanlegg

Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Kontrollgebyr, 0-500 m2, per tiltak	kr	6 200	5 500	-700	-11%	
Kontrollgebyr, 500-10 000 m2, per tiltak	kr	14 880	13 200	-1 680	-11%	
Kontrollgebyr, over 10 000 m2	kr	28 520	25 300	-3 220	-11%	
Saksbehandlingsgebyr	kr	18 600	16 500	-2 100	-11%	

Søknad om utslipp av sanitært avløpsvann

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Endringstillatelse	kr	6 200	5 500	-700	-11%	
Utslipp fra avløpsanlegg inntil 15 pe	kr	4 960	4 400	-560	-11%	
Utslipp fra avløpsanlegg over 15 pe	kr	7 440	6 600	-840	-11%	

Kontroll/tilsyn av anlegg med utslipp

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Årsgebyr for kontroll/tilsyn	kr	400	600	200	50%	

Kontroll/tilsyn med utslipp av avløpsvann fra mindre tettbebyggelse

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Endringstillatelse	kr	6 200	5 500	-700	-11%	
Saksbehandlingsgebyr	kr	24 800	22 000	-2 800	-11%	

Søknad om utslipp/påslipp av oljeholdig avløpsvann

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Saksbehandlingsgebyr	kr	7 440	6 600	-840	-11%	

Kontroll/tilsyn med utslipp/påslipp av oljeholdig avløpsvann

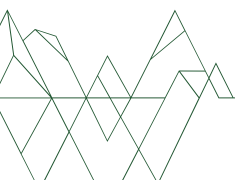
Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Årsgebyr for kontroll/tilsyn	kr	400	600	200	50%	

Søknad om utslipp/påslipp av fettholdig avløpsvann

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Saksbehandlingsgebyr	kr	5 000	4 400	-600	-12%	

Kontroll/tilsyn med utslipp/påslipp av fettholdig avløpsvann

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Årsgebyr for kontroll/tilsyn	kr	400	600	200	50%	





KLIMABUDSJETT

Innledning

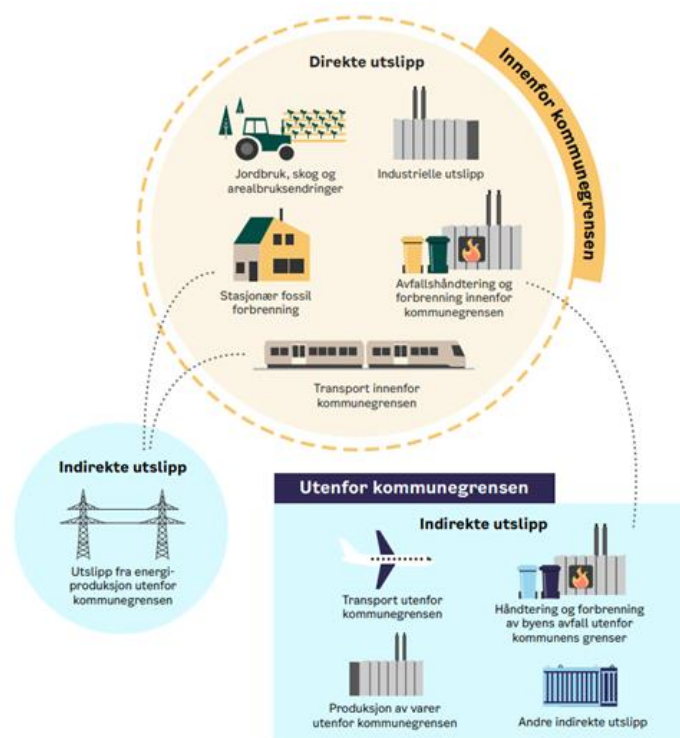
Sunddal kommune legger FNs bærekraftsmål til grunn i den kommunale planleggingen. Alle målene i kommuneplanen er koblet til disse 17 bærekraftsmålene. De ulike bærekraftsmålene skal brukes som rammeverk i kommunale planer. Kommunen har et betydelig ansvar i dette arbeidet og kan gjennom sine roller som planmyndighet, innkjøper, utbygger, og som eier og drifter av infrastruktur, bygg og vei, spille en nøkkelrolle for å oppnå bærekraftig samfunnsutvikling.

Global oppvarming og naturtap er blant vår tids største utfordringer. Norge har gjennom [Parisavtalen](#) forpliktet seg til å føre en klimapolitikk som bidrar til globale klimakutt. Målet er å unngå en temperaturstigning på mer enn 2 grader over førindustriell tid, og helst unngå en temperaturøkning på mer enn 1,5 grader. For å oppnå dette har Stortinget vedtatt nasjonale mål om å redusere klimagassutslippene med 50 til 55 % innen 2030 sammenlignet med 1990-nivå, dette er vedtatt gjennom en egen [klimalov](#). På lang sikt skal Norge være et lavutslippssamfunn, målsetningen er innen 2050. Dette krever en innsats fra både det offentlige, næringslivet og hver enkelt innbygger.

Om klimabudsjettet

Et klimabudsjett er et styringsverktøy med konkrete tiltak for å redusere klimagassutslippene og oppnå vedtatte klimamål. Det viser ansvaret for gjennomføring og vil synliggjøre klimaarbeidet som gjøres innen virksomheten. Dette er Sunddal kommunes andre klimabudsjett og gjelder for kommuneorganisasjonen for 2024. Siden det fortsatt er et relativt nytt arbeid, har vi valgt å starte med noen fokusområder. Sunddal kommune vil videreutvikle klimabudsjettet år for år. For 2024 har vi valgt å inkludere informasjon om viktige klimatiltak også utenfor organisasjonen. Klimabudsjettet inneholder tiltak for å redusere klimagassutslippene knyttet til den kommunale driften. Mer

informasjon finner man på [miljødirektoratets](#) nettside. Noen av klimatiltakene i klimabudsjettet vil ha flere positive følgeeffekter. Slik som forbedret folkehelse gjennom redusert lokal luftforurensning og økt fysisk aktivitet ved å legge til rette for økt bruk av sykkel. Fig.1:



Klimabudsjettet vil følges opp av kommunens avdelinger og tjenester. Tydelige forpliktelser på klimagassutslipp og ansvar for gjennomførelse vil følges opp ved tertialrapportering og i kommunens årsrapport.

Klimagassutslipp deles ofte inn i to kategorier som man ser av figur 1.

- Direkte utslipp: utslipp innenfor kommunens geografiske grense, eksempel er bilkjøring med fossilt drivstoff.
- Indirekte utslipp: utslipp utenfor kommunens grenser, men som er et resultat av tjenester og aktiviteter innenfor grensene (f.eks. kjøp av varer som er produsert et annet sted).

Sunnal har verdensledende prosessindustri som er viktig for kommunen. Hydro Aluminium Sunndal er Europas største aluminiumsverk og en av de største verdiskaperne i Midt-Norge. En stor andel av kommunens arbeidsplasser er knyttet til industrien. Dette er viktig å opprettholde og utvikle. Samtidig er klimagassutslippene fra industrien betydelige, og nedgang i kommunens totale utslipp avhenger av at dette er et prioritert satsingsområde. For industrien ser vi en merkbar økt satsing på klima og miljø.

Hva skjer av klimatiltak i næringslivet i Sunndal?

Lokalt næringsliv med Hydro Aluminium i spissen gjennomfører en rekke viktige klimatiltak i kampen mot global oppvarming. Blant spennende tiltak i vår kommune skal Statkraft fornye Aura kraftverk for store summer i tiden som kommer. Dette vil føre til en mye bedre utnyttelse av de oppdemte vannmengdene i fjellene våre. Hydro Aluminium Sunndal har også omfattende planer for årene som kommer. Innen 2050 har Hydro en målsetning om null CO₂-utslipp fra egen virksomhet. Dette skal utvikles og forskes på i Sunndal gjennom blant annet karbonfangst- og lagring.

INDAL 21. SEPTEMBER 2021 0808 18



Takket være Raymond er ingenting mulig i Sunndal.

Ingen CO₂-utslipp innen 2050 er faktisk mulig. I Sunndal skal Raymond og teamet hans bruke verdensledende teknologi for å fange og lagre karbon. Det er godt nytt for landet. Og for verden.

Vi satser på folk, teknologi og fornybar energi. Det gjør at vi kan produsere utslippfritt i fremtiden.

hydro.com/ingentingermulig



Annonse fra Hydro Sunndal, publisert i lokale aviser og sosiale medier.

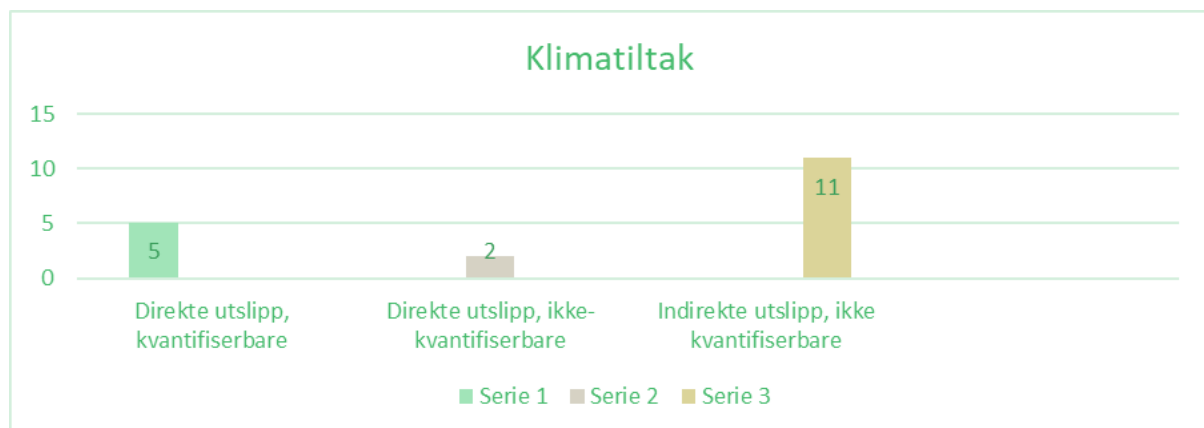
Sunndal er langt fremme når det kommer til infrastruktur og klimabaserte løsninger. I Teknisk Ukeblad ble bruprojektet i Grødalen omtalt med overskriften: «*Denne brua kan revolusjonere bruken av betong i bygg og anlegg*». Det er selvfølgelig snakk om den nye steinbrua. Prosjektet skapte mye oppmerksomhet og NRK har følgende overskrift om arbeidet: «*Denne brua kan endre verda*». Rundt 8% av CO₂-utslippa i verden kommer fra betong, og arbeidet med å redusere CO₂ avtrykket i denne industrien er av stor betydning. Med den nye teknologien der betong erstattes med brent leire kan utslippet reduseres med 60-80 prosent. Av andre spennende tiltak er også et pågående forskningsprosjekt for CO₂-fangst lokalisert i Sunndal kommune. CO₂-fangst er et viktig tiltak for å bekjempe global oppvarming, og det er derfor spennende at vi får forskningsprosjekter hit til Sunndal. De tiltak som er beskrevet her viser at det foregår viktig og framtidsrettet arbeid innen reduksjon av CO₂ utslipp i vår kommune.



Bildet viser byggeprosessen av steinbrua i Grødalen, og er hentet fra *Tekna.no*.

Klimatiltak

Figur 3 gir oversikt for mulige tiltak for å redusere klimagassutslipp for Sunndal kommunes virksomhet. Tabellene viser antall tiltak for å oppnå utslippsreduksjon. Tiltakene i klimabudsjettet kan deles inn i ulike kategorier, basert på om utslipp kan kvantifiseres (tallfestes) og om det er direkte eller indirekte utslipp. Selv om enkelte tiltak ikke lar seg kvantifisere, betyr ikke det at disse tiltakene har mindre eller lav effekt på klimagassutslippene enn tiltak med kvantifiserbare utslippsreduksjoner. Klimabudsjettet inneholder flere tiltak. Enkelte tiltak er ikke-kvantifiserbare med hensyn på utslippsreduksjoner. Tiltakene i klimabudsjettet er delt inn i ulike kategorier som viser hvilken type utslipp tiltakene retter seg mot. I tillegg viser de om tiltakseffekten er kvantifisert eller ikke.



Beskrivelse av direkte klimagassutslipp

Reduksjoner vises i tonn CO2 ekvivalenter
Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Kostnad 2024	Totalt kostnad 2024-2027	Langsiktig økonomisk effekt	Sektor	Kilde	Reduksjon 2023	Reduksjon 2024	Reduksjon 2025	Reduksjon 2026	Reduksjon 2027
Bytte ut fossildrevne tjenestebiler til EL	0	0	0	Annet	Varebiler	10,3	19,3	19,3	19,3	19,3
Flere roboter på grøntområder	0	0	0	Annet	Dieseldrevne motorredskaper	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Belysning - skifte ut til LED-armatur	0	0	0	Energiforsyning	Elektrisitetsproduksjon og annen energiforsyning	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Redusere kjøring ved å samkjøre	0	0	0	Veitrafikk	Personbiler	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Redusere reiseaktivitet grunnet bruk av IKT-løsninger	0	0	0	Veitrafikk	Personbiler	0,0	1,7	1,7	1,7	1,7
Sum	0	0	0			12,3	23,1	23,1	23,1	23,1

Belysning - skifte ut til LED-armatur

Tekniske tjenester planlegger å skifte belysning til LED-armatur ved biblioteket og Sunndal ungdomsskole i 2024. Dette vil redusere energiforbruket til belysning gjennom investering i mindre energikrevende LED-armaturer. Investeringen vil gi en besparelse på strøm og bedre strømstyring. Det skal også skiftes til LED-armatur ved kunstgressbanen på kommunens idrettsanlegg. Tekniske tjenester vil også fullføre utskifting til LED-armaturer på kommunale veger innen utgangen av 2023.

Finansiering:

Lagt inn i budsjett av ansvarlig tjeneste

Bytte ut fossildrevne tjenestebiler til EL

Sunndal kommune jobber kontinuerlig med å bytte fra fossil-drevet kjøretøy til EL-drevet kjøretøy. Dette gjelder alle tjenester. Dette vil gi nedgang i CO2 utslipp fra kommunal drift.

Finansiering

Ligger som budsjetttiltak under de ulike tjenestene.

Flere roboter på grøntområder

Tekniske tjenester ønsker flere roboter til å arbeide på grøntområder. Dette vil kunne få utslippene ned da de erstatter tyngre manuelle fossildrevne kjøretøy og fossilt drevet utstyr til vedlikehold av grøntområder.

Redusere kjøring ved å samkjøre

Dette er et løpende arbeid. Ansatte kjører sammen hvor dette er praktisk mulig.

Redusere reiseaktivitet grunnet bruk av IKT-løsninger

Dette er løpende arbeid.

Beskrivelse av direkte klimagassutslipp, ikke-kvantifiserbare

Ansvarlig forbruk - gjenbruk

Kommunen har vedtatt nye retningslinjer for kjøp av nytt utstyr, der gjenbruk alltid skal vurderes før en kjøper nytt. Som følge av dette er det opprettet en gjenbrukskanal for kommunens virksomhet på teams og kommunen har gjennomført en større gjenbruksmesse for kommunens ansatte og innbyggere. Tiltakene skal videreføres i 2024.

Tjenestesykler

Kommunen ønsker å øke bruken av tjenestesykkel, herunder el-sykkel for møtevirksomhet og forflytting i forbindelse med jobb i sentrumsområder på Sunndalsøra. Dette vil kunne få ned utslippene ved å velge sykkel istedenfor bil.

Finansiering

Knyttet til tjenestene som skal gjennomføre dette.

Beskrivelse av indirekte klimagassutslipp, ikke-kvantifiserbare

Blomsterenger for grøntområder

Tekniske tjenester ønsker å etablere flere blomsterenger for å kompensere for grøntområder med kun gressplen. Tiltaket vil bidra til forbedret forhold for naturmangfold og biodiversitet.

Bytte ut deler av tak på Ålvundfjord barneskole

Tekniske tjenester ønsker å bytte ut deler av taket på Ålvundfjord barneskole for å redusere varmetap fra tak som ikke er tett.

Finansiering

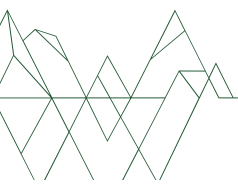
Ligger i budsjett i ansvarlig tjeneste.

Bytte ut vinduer på Sande skole

Tekniske tjenester ønsker å bytte ut vinduer på vestsiden av skolen for å hindre varmetap fra gamle vinduer.

Finansiering

Ligger i budsjett til ansvarlig tjeneste.



EL-sykkkel til turister

Avdeling for samfunnsutvikling ønsker å bidra til å utvikle utleieordning for el-sykler knyttet til reiselivsnæringen i kommunen. Dette vil kunne få ned utslippene ved å velge sykkel istedenfor kjøretøy.

Finansiering

Det skal søkes prosjektfinansiert.

Kompetanseheving naturbaserte løsninger

Avdeling for samfunnsutvikling ønsker at relevante ansatte i kommunen øker kompetansen for å implementere naturbaserte løsninger som klimatilpasningstiltak i større grad i plan, byggesak og beredskap.

Finansiering

Del av driften.

Ladepunkt

Utrede etablering av ladepunkter for kommunale parkeringsplasser ved Sunndal Rådhus og kommunes lokasjoner for tjenester. Flere el-kjøretøy i tjenestene, men også private kjøretøy gjør behovet for gode ladeplasser viktig. Ved en satsning på elbil må man også satse på ladestasjoner.

Finansiering

Kan søkes klimasatsmidler eller andre relevante støtteordninger.

Lokal matproduksjon

Satse på lokal matproduksjon der produktene omsettes lokalt for å øke selvforsyning og transportere mat over en kortere distanse istedenfor tradisjonell langtransport.

Ordenselev ved innvandretjenesten

Innvandretjenesten ønsker å innføre funksjon om ordenselev for lett rengjøring i klasserom. Dette vil spare renholdere for arbeid og gi bedre vedlikehold av skolens arealer.

Finansiering

Del av driften.

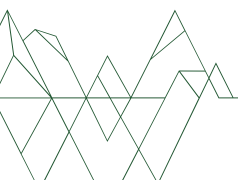
Redusere papirforbruk

Innvandretjenesten ønsker å redusert papirforbruket. Ved å benytte dokumenter som er elektronisk tilgjengelig vil man kunne spare behovet for utskrift når dette ikke er nødvendig.

Svanemerket barnehage

Tekniske tjenester arbeider med å utvikle en ny sentrumsbarnehage godkjent under «Svanemerket». Dette innebærer blant annet 15% lavere energiforbruk enn kravet i teknisk forskrift. Det omfatter også strenge reglement innen bruk av godkjente materialer.

Finansiering



Bygging av sentrumsbarnehage ligger i investeringsbudsjettet

Sykkelskur

Utrede muligheten for bygging av sykkelskur på Øratorget og ved Sunndal ungdomsskole. Tørre sykler vil kunne virke positivt ved økt bruk av sykkel.

Begrepsforklaringer

I arbeidet med klimabudsjett er det tatt i bruk ulike begreper som ikke alle kjenner til. Utvalgte begreper er forklart nedenfor:

Bærekraftig utvikling er en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.

CO2-ekvivalent er en enhet som brukes i klimagassregnskap og klimabudsjett. Enheten tilsvarer den effekten en gitt mengde (som regel et tonn) CO2 har på den globale oppvarmingen over en gitt tidsperiode (som regel 100 år). De øvrige drivhusgassene har et sterkere oppvarmingspotensial enn CO2, og utslipp av disse gassene omregnes derfor til CO2-ekvivalenter for å være sammenlignbare.

Klimafotavtrykk er en beregning av den totale klimapåvirkningen – både direkte og indirekte utslipp- for eksempel et land, en person eller en kommune.

Kvantifiserbart er noe som lar seg beregne eller tallsette. Merk at det er anslag og ikke absolutte tall.

Karbonfangst blir av Miljødirektoratet presentert som det viktigste klimatiltaket i Norge. Karbonfangst er en relativt ny teknologi hvor man fanger CO2 fra industrianlegg, avfallsavbrenning, eller rett ut fra luften, CO2-gassen trykkes og pumpes langt under jorden, gjerne på 1000 meters dyp. Dette er et eksempel på hvordan karbonfangst- og lagring fungerer.

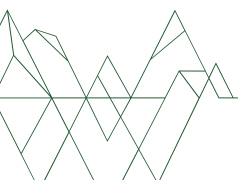
Referanseåret 1990: Den industrielle revolusjon begynte på slutten av 1700-tallet med en særlig hurtig utvikling av fabrikker og lignende. På 1900-tallet begynte man å se at temperaturene økte. I Norge har gjennomsnittstemperaturen økt med over en grad Celsius siden år 1900, gjennomsnittsnedbøren har også økt med cirka 20% i samme tidsrom.

Klimabudsjett er et verktøy som gjør det mulig å vurdere klimagassutslipp på samme måte som tradisjonelle økonomiske budsjetter brukes til å vurdere økonomi. Klimabudsjettet er et styringsverktøy som viser klimagassutslippene i kommunen, og hva som må til av tiltak for å nå kommunens klimamål. I tillegg er det mulig å knytte tiltakene som reduserer klimagassutslipp til økonomiske prioriteringer, og dermed visualisere hvilke økonomiske ressurser som trengs for å gjennomføre tiltakene og nå klimamålene.

Klimagassregnskap er en oversikt (et regnskap) som viser historisk utvikling i mengder klimagassutslipp fra ulike kilder. Klimagassregnskapet danner grunnlaget for utarbeidelse av et klimabudsjett.

Klimafotavtrykk er en analyse av hvor store klimagassutslipp som totalt sett forårsakes av samfunnet, både innenfor og utenfor kommunegrensen (direkte og indirekte utslipp). Vær oppmerksom på at ulike klimafotavtrykkanalyser kan være utarbeidet med ulik metodikk og det er viktig å ha tungen rett i munnen når ulike klimafotavtrykk skal sammenlignes.

Klimatiltak: Tiltak hvis mål er å redusere klimagassutslipp. F.eks. å erstatte bruk av fossil olje til oppvarming med bruk av fornybar energi, redusere forbruk av varer som forårsaker klimagassutslipp når de produseres eller endre vaner slik at vi sjeldnere reiser med fly.





HOVEDTALLENE I BUDSJETTFORSLAGET

I kapittelet beskrives hovedelementene i budsjettforslaget med noen korte kommentarer. Det omfatter de sentrale inntekstpostene, fordelingen til tjenesteområdene, finans og resultat.

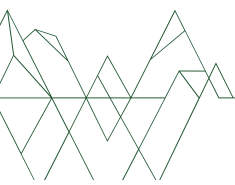
Sentrale inntekter

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Årsprognose 2023	Økonomiplan			
				2024	2025	2026	2027
Inntekts- og formuesskatt	-239 260	-224 539	-228 320	-253 571	-255 857	-255 857	-255 857
Eiendomsskatt	-74 334	-70 200	-79 600	-77 300	-73 000	-73 000	-73 000
Andre generelle driftsinntekter	-85 752	-75 975	-106 975	-114 500	-100 500	-113 300	-113 300
Rammetilskudd	-241 595	-266 366	-270 463	-292 616	-298 016	-300 223	-296 236
Konsesjonskraftinntekter	-11 281	-19 500	-19 000	-10 700	-10 700	-10 700	-10 700
Sum sentrale inntekter	-652 222	-656 580	-704 358	-748 687	-738 073	-753 080	-749 093

I dette avsnittet presenteres de sentrale, frie inntektene til kommunen inkludert skatt, rammetilskudd, eiendomsskatt og kraftinntekter. Skatt og rammetilskudd er basert på beregninger i KS sin inntektsmodell som er sist oppdatert etter framleggningen av statsbudsjettet for 2024.

Inntekts- og formuesskatt

Regjeringen har som målsetting at skatt på inntekt og formue fra personlige skattytere skal utgjøre ca 40% av kommunesektorens samlede frie inntekter. De siste årene har skatteinngangen økt betydelig. Regjeringen har regulert disse med en stadig synkende skatteandel til kommunene til fordel for staten. Allikevel ble skatteinngangen i fjor høyere enn det sentrale myndigheter hadde sett for seg. Både for 2023, men også for 2024 reduseres kommunenes skatteandel noe.



I inntektssystemet er det imidlertid en kraftig utjevning mellom skattesvake og skattesterke kommuner. Sunndal har over år ligget på 90-92 % av landsgjennomsnittet i skatteinntang. Dette høres noe lavt ut, men er av de høyeste andelene i Møre og Romsdal. Men for hver krone mer vi mottar i skatt fra egne innbyggere vil disse ble utjevnet med resten av Norge slik at vi sitter igjen med kun 10%.

Skatteberegningen er gjort med utgangspunkt i estimert folketall for 2024, utvikling i skatteanslaget for landet som helhet, samt andelen av total skatteinntang som kommunen beholder ihht forslaget til statsbudsjett 2024. Veksten i befolkningen har stor betydning her og gir oss økte inntekter.

Utjevning i skatten mellom kommunene blir utbetalt over rammetilskuddet og er beregnet til en inntekt på 10 mill kr.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatten er budsjettert en del høyere enn for 2023, men det er ikke lagt inn endringer på sats eller takst. Årsaken til endringene er i all hovedsak knyttet til ny takst på Statnett sine linjeanlegg, samt justering av takster for kraftverkene. Kraftverkene takseres ikke på normal måte, men verdsettes hvert år av Skatteetaten. Verdsettingen tar utgangspunkt i inntjeningen i disse. Den har som kjent vært god de siste årene. Vi har lagt til grunn at taksten justeres opp noe fra 2023 til 2024. Endelig fastsetting av denne taksten skjer først sent i 2023. For kraftverk budsjetteres det med en eiendomsskatt på ca 42 mill kr i 2024 og for kraftnett 8,9 mill kr.

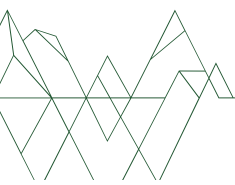
Takstene for boliger fastsettes av Skatteetaten. Disse justeres også opp årlig basert på generell verdiendring i markedet. For boliger og fritidsboliger budsjetteres det med en inntekt på 11,5 mill kr. i 2024.

Eiendomsskatten på driftsmidler som maskiner og fastmontert utstyr i industrien ("verk og bruk") fases fortsatt ut. For vår kommune gjelder i all hovedsak verdier hos Hydro Aluminium AS. Som en overgangsordning fases skatten ut over 7 år. 2024 er det siste året vi får denne skatten og fra 2025 er den borte. I 2025 vil eiendomsskatten være 30,7 mill kr lavere enn det den ville vært med full taksering etter de gamle reglene.

Eiendomsskatt på øvrige næringsbygg utgjør 10,5 mill kr. Dette inkluderer eiendomsskatt på Hydro Aluminium AS sin bygningsmasse.

De kommunale takstene fra 2011 har gjennom to år blitt justert med tilsammen 15%. Disse takstene omfatter næringseiendom, fritidseiendom og våningshus. Kommunedirektøren vil ikke anbefale kommunestyret å foreta ytterligere kontorjusteringer da flere av takstene da trolig vil passere markedsverdi. Det vil igjen kunne medføre flere klagesaker.

Kommunestyret har mulighet til å justere skattesatsen for bolig og fritidseiendommer. Satsen har vært på 3 promille de siste årene. Maksimal sats er 4 promille. Og til å justere bunnfradraget på de samme eiendommene. Dette fradraget er på kr 200 000 pr eiendom.



Andre generelle driftsinntekter

Posten består av fem inntektskilder:

- Naturressursskatten: Denne budsjetteres med ca 14,5 mill kr. årlig, en økning på 1,0 mill fra 2023.
- Konesjonsavgifter: Denne budsjetteres på samme nivå som tidligere år, dvs. 3,6 mill kr. Dette er midler som skal benyttes til næringstiltak.
- Husbankens rentekompensasjon: Husbanken gir en langsiktig rentekompensasjon på prosjekter tilbake i tid knyttet til både skolebygg, kirkebygg og sykehjem/omsorgsboliger. Dette utgjør omlag 2,3 mill kr årlig.
- Vertskommunetilskudd asylmottak: Hero er tildelt en langtidskontrakt på drift av et ordinært asylmottak, samt en kontrakt for et mottak for enslige mindreårige. Basert på justerte satser er det budsjettert med 4,3 mill kr i tilskudd.
- Integreringstilskudd flyktninger: Det er budsjettert med 60 nye bosettinger i 2024 og årene framover. Videre er det gjort anslag på at de fleste bosatte flyktningene blir værende ut 5-årsperioden hvor kommunen får integreringstilskudd. Samlet gir det et tilskudd på ca 90 mill kr i 2024. Beløpet varierer utover i økonomiplanperioden da tilskuddene er vesentlig forskjellig mellom de ulike bosettingsårene.

Rammetilskudd

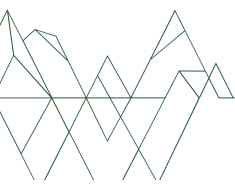
Rammetilskuddet beregnes ut fra et stort sett med kriterier. Utgangspunktet for rammetilskuddet er innbyggertallet 1. juli året før (som for Sunndal har økt til 7 284 mot 7 054 i fjor og 6 932 året før). I vårt anslag har vi benyttet et anslag på 7 334 pr 01.01.2024 (vi var 7 284 pr 01.07.2023) og videre et anslag på 7 400 pr 01.01.2025 og framover. Hoveddelen av tilskuddet er et likt tilskudd pr innbygger. For 2024 utgjør dette kr 29 832 mot kr 28 077 i fjor. Økningen utgjør ca 19 mill kr som i all hovedsak skyldes folketallsvekst og inflasjonsjustering.

Kommunen får videre ca 39 mill kr i ulike utjevningsindikatorer. Denne justeres ut fra endringer i bl.a. demografisk sammensetning.

Som nevnt over i avsnittet om eiendomsskatt taper Sunndal kommune på utfasingen av eiendomsskatt på driftsmidler og fast utstyr ("verk og bruk"). Dette kompenseres delvis over rammetilskuddet. For 2024 er denne beregnet til 6,5 mill kr. Dette er en økning av kompensasjonen på 0,7 mill kr fra i fjor. Nedgangen i eiendomsskatt på disse anleggsmidlene utgjør 26,3 mill kr i 2024, så fratrukket kompensasjonen har kommunen en reell inntektsnedgang bare i 2024 på 19,8 mill kr.

I tillegg til dett er det noen distriktsutjevnings- og andre skjønnstilskudd., bl.a. ca 0,6 mill kr i skjønnstilskudd knyttet til innføringen av Helseplattformen.

Til slutt kommer en post som utjevner skatteinntektene mellom kommunene. Sunndal har en skatteinngang som ligger på om lag 92% av landsgjennomsnittet (inkludert naturressursskatt). For 2024 er denne beregnet til 10,6 mill kr.



Av særskilte saker forøvrig kan nevnes tilskudd pr grunnskole som etter utjevning utgjør 3,2 mill kr for vår kommune, samt kompensasjon for redusert egenbetaling barnehage fra høsten 2024 på 0,8 mill kr (helårskompensasjonen er satt til 1,7 mill kr.)

Konsesjonskraftinntekter

Uroen i kraftmarked fra de to siste årene har dempet seg vesentlig nå i 2023. Fortsatt ligger prisnivået høyere i de sørligste delene av landet enn i Midt-Norge, men prisene har blitt vesentlig redusert i forhold til hva som ble observert høsten 2022.

Kommunedirektøren ble i 2020 gitt følgende fullmakt fra kommunestyret:

- *Sunndal kommunestyre vedtar å forvalte kjøp og salg av konsesjonskraft i egen regi.*
- *Sunndal kommunestyre gir Kommunedirektøren i fullmakt å forhandle fram en avtale om salg av konsesjonskraft til Sunndal Energi AS på markedsmessige vilkår.*
- *Dersom forhandlingene med Sunndal Energi AS ikke skulle føre fram gis Kommunedirektøren fullmakt til å selge konsesjonskraften i det åpne markedet gjennom en anbudsrunde og benytte Kommunekraft AS som rådgiver.*
- *Avtalelengde begrenses til minimum ett år og maksimum fem år.*

Etter utvidelsen med Ulvund kraftverk vedtatt av kommunestyret i vår utgjør konsesjonskraftmengden til kommunen nå ca 66,2 GWh.

Kommunen har de tre siste årene solgt konsesjonskraften samlet på en fast pris for det kommende året. Prisene har for 2023 utgjort 45,5 øre/KWh, for 2022 34,1 øre/KWh og i 2021 på 19,8 øre/KWh. Prisen for 2024 er ennå ikke framforhandlet, men vil ligge vesentlig lavere enn 2023-prisen. Kommunedirektøren har benyttet et anslag på 32 øre/KWh som budsjettpris.

Dette er brutto salgsverdi for konsesjonskraften. Kommunen må betale kontraktspriser for innkjøpet av konsesjonskraften. Disse varierer mellom de ulike produsentene. Gjennomsnittsprisen for 2024 er budsjettetert til ca 16 øre/KWh. Dette gir en forventet netto inntekt til kommunen i 2024 på ca 10,7 mill kr. Det er en betydelig nedgang fra årsestimatet for 2023 som er på 19,0 mill kr.

Sentrale utgifter

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Årsprognose 2023	Økonomiplan			
				2024	2025	2026	2027
Sentral lønnsregulering - neste års lønnsoppgjør	0	9 076	0	14 750	14 750	14 750	14 750
Sum sentrale utgifter	0	9 076	0	14 750	14 750	14 750	14 750

Som i tidligere år settes det av for neste års lønnsoppgjør på denne posten. Utgiften påløper normalt fra mai/juni og ut året. Når virkningen av oppgjøret er klart fordeles budsjettposten, normalt i budsjettreguleringen i 2. tertial. Posten skal også benyttes til uforutsette pensjonsutgifter. Posten er betydelig økt fra opprinnelig budsjett 2023 da lønnsoppgjøret ble vesentlig høyere i år enn forventet. På grunn av høy inflasjon de siste årene forventes også lønnsoppgjøret for 2024 å ligge på et høyt nivå. Beregningene fra pensjonsleverandørene gir også grunn til å tro på en betydelig økning i pensjonspremiene/-utgiftene i årene som kommer.

Driftsutgifter per tjenesteområde (1B)

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Årsprognose 2023	Økonomiplan			
				2024	2025	2026	2027
Kommunedirektørens stab	51 098	60 165	59 785	64 503	62 753	62 303	62 753
Politisk virksomhet	5 775	5 993	5 993	6 309	6 309	6 309	6 309
Innvandrertjenesten	28 721	42 325	48 061	44 041	44 041	44 041	44 041
Grunnskoleltjenesten	99 102	96 227	106 107	109 024	105 024	100 524	100 524
Barnehagetjenesten	54 168	56 270	61 240	62 389	63 989	62 989	62 989
Helsetjenesten	109 371	105 475	121 775	123 128	120 258	120 258	120 258
NAV Indre Nordmøre	13 835	16 527	19 130	21 098	19 598	18 398	18 398
Helse-og omsorgstjenesten	157 829	160 313	169 363	188 490	182 890	183 640	183 640
Kulturtjenesten	17 906	18 800	20 240	19 982	19 982	19 982	19 582
Tekniske tjenester	56 505	56 226	61 026	62 138	62 138	62 138	62 138
Tekniske tjenester - Selvkost	-6 855	-7 983	-8 183	-9 403	-8 943	-8 883	-8 883
Sentrale inntekter og utgifter	2 849	1 500	3 550	3 250	0	0	0
Finansposter	19	0	-5 271	0	0	0	0
Driftsutgifter per tjenesteområde	590 322	611 839	662 816	694 948	678 038	671 698	671 748

Finansinntekter og -utgifter

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Årsprognose 2023	Økonomiplan			
				2024	2025	2026	2027
Renteinntekter	-8 308	-11 000	-15 600	-14 470	-12 655	-10 396	-9 589
Utbytte og eieruttak	-7 400	-7 400	-8 100	-7 400	-7 400	-7 400	-7 400
Renteutgifter	12 107	23 920	25 100	32 670	40 020	44 070	46 050
Avdrag på lån	27 675	32 000	29 000	31 000	32 000	32 500	37 500
Avskrivninger	38 460	41 000	41 000	43 000	45 000	52 000	57 000
Finansutgifter i tjenesteområdene	19	0	-200	0	0	0	0
Motpost avskrivninger	-38 460	-41 000	-41 000	-43 000	-45 000	-52 000	-57 000
Netto finansutgifter	24 093	37 520	30 200	41 800	51 965	58 774	66 561

Renteinntekter

Kommunen har en likviditetsreserve på i snitt 200 mill kr. I budsjettet for renteinntekter har vi benyttet markedets forventinger til 3 mnd NIBOR + avtalte marginer i hovedbankavtalen og andre gjeldende plasseringsavtaler. For 2024 budsjetteres det med et rentenivå på innskudd på i snitt 5,26%.

Videre består budsjettposten av renter på startlån og lån til Sunett AS.

Renteutgifter

Sunnal kommune forventes å ha en brutto lånemasse på omlag 730 mill kr ved utgangen av 2023, stigende til ca 1,1 mrd. kr ved utgangen av 2027. Det er da tatt hensyn til lånebehov som oppstår i investeringsbudsjettet i økonomiplanperioden. Inkludert i lånemassen er også Husbanklån til videre utlån med 60 mill kr økende til ca 100 mill kr. i slutten av perioden.

Rentenivået har økt kraftig gjennom 2022 og ikke minst 2023. Markedet forventer nå en stabilisering og at rentetoppen er nådd innen kort tid. Budsjett for renteutgifter er satt opp etter markedets renteforventninger i årene som kommer. Det er videre tatt hensyn til at de nåværende fastrenteavtalene blir refinansiert til ny markedsrente når avtalene løper ut.

Gjennomsnittlig lånerente for Sunndal kommune er budsjettert til 4,5% i 2024 og fallende til 4,2% i 2027. Markedsrentene er i 2024 satt til 5,36% for langsiktige lån. Forskjellen er effekten av fastrenteavtalene våre.

Utbytte og eieruttak

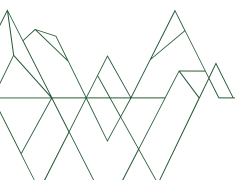
Posten består av to elementer:

Det er inngått en avtale om tilbakebetaling av et ansvarlig lån til Sunett AS som gir en inntekt på 2,4 mill kr i året. Dette er tidligere opparbeidet overskudd i det gamle Sunndal Kraftforsyning.

I tillegg er det budsjettert med et utbytte fra Sunndal Energi Holding AS på 5 mill kr årlig i planperioden som er på nivå med oppnådd utbytte de siste årene.

Låneavdrag

Kommunens lånebetalinger skal utgiftsføres i driftsregnskapet. Beregningen av minimumsavdrag er forskriftsfestet og er en brøk av årlige avskrivninger, bokførte anleggsverdier og lånegjeld. Basert på investeringsbudsjettet i økonomiplanen er minimumsavdraget beregnet og budsjettert. Dette øker gradvist fra ca 31 mill kr i 2024 til 37,5 mill kr i 2027.



Avskrivninger

Avskrivninger i kommuneregnskapet er en kalkulatorisk størrelse som ikke gir effekt på resultatet, men er med i beregningen av minimum låneavdrag. Den er basert på verdien på anleggsmassen og tilgangene ved nye investeringer. Det settes en beregnet levetid på de ulike anleggene og gjennom det beregnes et avskrivingsbeløp. Denne forventes å øke betydelig gjennom perioden da det er lagt opp til store investeringer både i sykehjem og barnehage mv.

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Årsprognose 2023	Økonomiplan			
				2024	2025	2026	2027
Overføring til investering	1 320	3 000	3 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	-7 811	-11 680	0	-8 966
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	2 858	0
Netto avsetninger	1 320	3 000	3 000	-2 811	-6 680	7 858	-3 966

Linjen netto avsetninger tilsvare Netto driftsresultat (her er positive tall viser overskudd og negative tall viser underskudd). For 2024 budsjetteres det med et underskudd på 2,8 mill kr. I tillegg budsjetteres det med overføring av midler til investeringer med 5,0 mill kr. Samlet bruk av disposisjonsfond blir dermed 7,8 mill kr. Også for årene 2025 og 2027 budsjetteres det med bruk av disposisjonsfond, mens 2026 budsjetteres det med avsetning til fondet.



INVESTERINGER I ØKONOMIPLANEN

Investeringsplanen legger opp til en videreføring av tidligere vedtatt økonomiplan. Men i tillegg er det også lagt opp til betydelige økninger i investeringene i nye eller omdefinerte prosjekter.

Ny sentrumsbarnehage har vært en del av økonomiplanene de siste årene. Prosjektet er i prosjekteringsfasen og vil bli lagt fram for beslutning i løpet av høsten 2023. Prisutviklingen innen bygg- og anlegg har medført en forventet høyere kostnad i prosjektet. I tillegg foreslår kommunedirektøren at barnehagen utvides til å dekke 132 standardplasser mot tidligere foreslått 120. Kostnader til omlegging av gater og fortau og sikring av prestegårdslåven trekker også investeringskostnadene opp. Samt at kravet om svanemerking betyr økte byggekostnader.

Det nye store prosjektet er forslaget om riving og nybygg av store deler av Sunndal Helsetun. Tidligere har dette kun vært planlagt som et renoveringsprosjekt. Målet er å få rasjonelle og moderne sykehjemsplasser og omsorgsboliger som både bedrer situasjonen for beboere og ansatte og gjør det enklere å rekruttere til tjenesten. Staten tilbyr nå også gode tilskuddsordninger som kan finansiere opp mot 50% av investeringene ved god planlegging. Selve byggeprosjektet vil ligge noen år fram i tid, men prosjekteringen er startet.

Andre større prosjekter som foreslås er ombygging av Sande skole, et nytt bofellesskap for beboere i habiliteringstjenesten og som avlastningsplasser for barn med funksjonshemninger og innføring av Helseplattformen i helse- og omsorgstjenesten

Prosjektene er store og omfattende og vil kreve mye av organisasjonen. I tillegg har finansieringskostnadene økt betydelig og vil kunne slå inn etterhvert. Disse er lagt inn for økonomiplanperioden. Gevinsten ventes i bedre tjenestetilbud, mer effektiv drift, lavere energibehov og større attraktivitet som arbeidsplass. Kommunen er også i en gunstig finansiell situasjon med god egenkapital og lav lånegjeld i forkant av disse investeringene.

Investeringstabell for kommunen samlet

Andre investeringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan				Sum 2024-27
	2024	2025	2026	2027	
Investeringsprosjekter					
Kommunedirektørens stab					
Helseplattformen	18 000	0	0	0	18 000
IKT Orkide, investeringer	1 000	300	300	0	1 600
Rammebevilgning Kirkelig Fellesråd	620	1 000	1 000	1 000	3 620
Tettstedsutvikling	1 000	0	0	0	1 000
Sum Kommunedirektørens stab	20 620	1 300	1 300	1 000	24 220
Grunnskoletjenesten					
Sande skole - ombygging/tilpasninger	10 700	0	0	0	10 700
Sum Grunnskoletjenesten	10 700	0	0	0	10 700
Barnehagetjenesten					
Sentrumsbarnehage	50 000	100 000	0	0	150 000
Ålvundeid barnehage - utstyrslager	400	0	0	0	400
Sum Barnehagetjenesten	50 400	100 000	0	0	150 400
Helsetjenesten					
Nytt bofellesskap i habilitering	2 000	38 000	10 000	0	50 000
Sum Helsetjenesten	2 000	38 000	10 000	0	50 000
Helse-og omsorgstjenesten					
Renovering Sunndal Helsetun	15 000	85 000	200 000	200 000	500 000
Utstyrsfornying Sunndal Helsetun	500	500	500	0	1 500
Velferdsteknologiske løsninger i Helse- og omsorgstjenesten	1 100	500	500	500	2 600
Sum Helse-og omsorgstjenesten	16 600	86 000	201 000	200 500	504 100
Kulturtjenesten					
Kunstgressbanen - LED-lys	1 000	0	0	0	1 000
Kunstgressbanen - Skifte gressmatte	0	10 000	0	0	10 000
Oppgradering av tribunen i Sunndal sportshall	0	4 000	0	0	4 000
Sunndal Kulturhus - oppgradering tekniske anlegg	1 500	1 500	0	0	3 000
Utviklingsprosjekt Kulturhus/Bibliotek/Ungdomssenter/Øratorget	6 000	6 000	0	0	12 000
Sum Kulturtjenesten	8 500	21 500	0	0	30 000
Tekniske tjenester					
Flomvoll Furu - kommunal egendel	5 400	0	0	0	5 400
Rammebevilgning boliger	10 000	10 000	5 000	5 000	30 000
Rammebevilgning kommunale bygg	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Rammebevilgning kommunale veier og bruer	6 000	2 500	2 500	2 500	13 500
Rammebevilgning maskiner og utstyr	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Rammebevilgning trafiksikkerhetstiltak	1 500	1 000	1 000	1 000	4 500
Sunndal Brannstasjon - oppgradering	0	6 000	0	0	6 000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Sum Tekniske tjenester	26 900	23 500	12 500	12 500	75 400
Finansposter					
Egenkapitaltilskudd KLP	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Sum Finansposter	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Sum	138 220	272 800	227 300	216 500	854 820

Selvkost

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Tekniske tjenester - Selvkost					
Rammebevilgning Vann og Avløp	10 800	16 250	11 850	11 500	50 400
Sum Tekniske tjenester - Selvkost	10 800	16 250	11 850	11 500	50 400
Sum	10 800	16 250	11 850	11 500	50 400

Kommunedirektørens stab

Helseplattformen

Helseplattformen er en ny IT-løsning for pasientadministrasjon, pasientjournal og samhandling med fastleger og spesialisthelsetjenesten. Målet er "En innbygger - en journal" iht Stortingsmelding 9 (2012-2013). Det betyr at

- Helsepersonell skal ha enkel og sikker tilgang til pasient- og brukeropplysninger
- Innbyggerne skal ha tilgang på enkle og sikre digitale tjenester
- Data skal være tilgjengelig for kvalitetsforbedring, helseovervåkning, styring og forskning. De nasjonale ambisjonene er videreført i Nasjonal e-helsestrategi og handlingsplan 2017-2022.

Kommunestyret vedtok i juni 2022 å utløse en opsjon og med det gjøre et prinsippvedtak om deltakelse i prosjektet. Planen nå er et gjennomføringsprosjekt gjennom 2024 og ta i bruk systemet i slutten av 2024. Investeringen er i kommunestyresaken beregnet til 15 mill kr inkl en avsetning for uforutsette utgifter og ekskl. merverdiavgift. I all hovedsak er utgiftene som kan føres som investeringer anskaffelseskostnader til systemet fra Helseplattformen AS. Disse er nå kjente. I budsjettet legges inn 19 mill kr som er et avrundet beløp inkl. mva. Merverdiavgiften vil bli refundert, men legges på en egen inntektslinje i budsjettet.

IKT Orkide, investeringer

Dette er en årlig samlebevilgning til Sunndal Kommunes andel av investeringer i felles systemløsninger gjennom IKT Orkide-samarbeidet. På investeringsprogrammet står nytt anbud for lønn-, økonomi- og personalsystem (LØP), nytt fagsystem barnevern, fortsatt skyløft og flere mindre investeringer. Hvis nåværende leverandør på LØP-system blir valgt for en ny avtaleperiode vil investeringsbehovet reduseres noe.

Rammebevilgning Kirkelig Fellesråd

Kirkelig fellesråd har utarbeidet et langtidsbudsjett for investeringer. Kommunedirektøren foreslår en rammebevilgning som kan prioriteres av Fellesrådet. I prosjektporteføljen ligger skifte av tak på Ålvundeid kirke, ringeanlegg i Hov kirke, ny minnelund på Hovslykkja kirkegård samt en del mindre utstyrskjøp.

Tettstedsutvikling

Prosjektet ble vedtatt i gjeldende økonomiplan for årene 2023 og 2024. Kommunestyret gjorde da følgende vedtak:

Utemiljø som legger til rette for aktivitet er viktige trivselstiltak og folkehelseiltak i tettstedene våre. Blant slike anlegg kan nevnes lekeanlegg, utendørs treningsapparater, benker og bord, sykkelparkering og sykkelkur. Dette er viktig tilrettelegging for oss som bor i Sunndal, men også for at andre skal velge å stoppe og tilbringe tid her. Ofte er det likevel vanskelig å finne rom for slike små tiltak på kommunale budsjetter. Kommunale prosesser med planlegging, saksbehandling og politisk prioritering og vedtak er dessuten tidkrevende, og ofte for omstendelig for gode idéer til små tiltak. AP/SV/MDG vil derfor avsette midler på et fond for tettstedsutvikling, som raskt kan benyttes til mindre trivselstiltak når det dukker opp gode prosjekter. Disse midlene skal disponeres av Teknikk-, miljø- og kulturutvalget.

Det settes av 2 000 000 kr i investeringsbudsjettet til tettstedsutvikling. Avsetningene dekkes ved økt låneopptak og eventuelle tilskudd fra andre/tippemidler. Det utarbeides sak til kommunestyret våren 2023 om retningslinjer for bruk av midlene og delegering av myndighet til Teknikk-, miljø- og kulturutvalget for disponering av midlene.

Grunnskoletjenesten

Sande skole - ombygging/tilpasninger

I forbindelse med behandlingen av Barnehage- og skolebruksplan har kommunedirektøren foreslått å sette av 5 mill kr til bygningsmessige tilpasninger ved Sande skole. Det har vært gjennomført en omfattende involveringsprosess for å finne de viktigste behovene og beste løsningene. Fokus har vært på bedre utnyttelse av arealene, garderobe- og toalettforhold og arbeidsplasser for personalet.

Det har i etterkant vært krevende å få entreprenører til å gi anbud på prosjektet. Det har derfor vært utsatt i flere omganger. Videre har erfaringene vist at kostnadsrammen må utvides, bl.a. for å dekke branntekniske tilpasninger som er avdekket under prosjekteringen.

Barnehagetjenesten

Sentrumsbarnehage

Kommunestyret vedtok i k.sak 70/21 den 03.11.2021 i sak om Barnehage- og skolebruksplan at det skal bygges en ny sentrumsbarnehage med 120 plasser til erstatning for Holten og Tredal Barnehager. I april 2022 vedtok kommunestyret i k.sak 22/22 å regulere et areal i sentrum til den nye barnehagen.

I barnehage- og skolebruksplanen ble det benyttet et anslag på 2000 m² for en barnehage på 120 plasser og en byggekostnad på 45 000 kr/m², dvs 90 mill kr. Gjennom prosjekteringsfasen høsten 2022 og våren 2023 vil både størrelse og erfaringstall på kostnad med nybygg barnehage bli oppdatert.

Det vil bli lagt fram en sak til politisk behandling om endelig fastsettelse av hvor mange barn barnehagen skal bygges for. Det er foreløpig laget plan for 132 barn. Det er også bestemt at barnehagen skal bygges som en svanemerket barnehage. I tillegg har byggekostnadene de siste årene økt. Dette gjør at barnehagen blir vesentlig dyrere enn først antatt. Inklusive i dette arbeidet blir også bygging av gang- og sykkelveg i Bjørgs gate og delvis oppgradering av den gamle låven på Borgstua. Alt dette gjør at barnehagen pr nå anslås til ca 150 mill kr. Det planlegges å legge dette prosjektet ut på anbud januar/februar 2024. Før prosjektet legges ut på anbud blir prosjektet lagt fram for politisk behandling slik at rammen på prosjektet tilpasses behovet.

Ålvundeid barnehage - utstyrslager

Det er behov for et lager ved Ålvundeid barnehage. Det er økt behov for lagerkapasitet spesielt til leker på uteområdet. Det må bygges en lagerbod med strøm. Anslått kostnad 400 000 kr

Helsetjenesten

Nytt bofellesskap i habilitering

Etablering av nytt bofellesskap habiliteringstjenesten:

- 6 leiligheter til voksne med utviklingshemming
- 6 leiligheter til institusjonsplasser for barn (barne- og avlastningsboliger)

Auragata 7 frigis sammen med Ringvegen 19 til andre formål.

Prosjektet vil være berettiget til tilskudd fra Husbanken opp mot 45-55% av kostnadsrammen.

Helse- og omsorgstjenesten

Renovering Sunndal Helsetun

Det er opprettet en administrativ plan- og byggekomite og det er oppnevnt en referansegruppe for prosjektet. Oppvekst- og omsorgsutvalget er styringsgruppe for prosjektet.

Sunndal kommunestyre behandlet 06.09.23 sak om renovering av Sunndal helsetun, der de fikk en orientering om planene med helsetunet. Bygningsmassen på Sunndal Helsetun er bygd i mange etapper og renoverert på ulike tidspunkt. Bygningsmassen er gammel og lite funksjonell for effektiv

tjenesteyting. For at Sunndal kommune skal kunne yte gode tjenester, må bygningsmassen være godt egnet.

Dette blir et omfattende prosjekt der renovering av eksisterende bygningsmasse kan være lite hensiktsmessig. De nye omsorgsboligene i Ringvegen 17 og 21 vil ikke bli berørt av dette prosjektet. Men all annen bygningsmasse på Helsetunet vil bli berørt av dette arbeidet. Det gjelder også den nyeste delen av Helsetunet, dvs. avdeling E og Prestjordet dagsenter, som ble bygd i 2008.

Det er viktig at det tenkes nytt og fremtidsrettet når Sunndal Kommune nå skal gjøre noe med bygningsmassen. Det er veldig utfordrende å renovere bygg der det oppholder seg personer. Kommunedirektøren mener derfor at det kan bli behov for å erstatte store deler av dagens bygningsmasse med nybygg.

Foreløpige anslag viser at et nytt helsetun vil ha en kostnadsramme på ca 500 mill kr.

Det kan søkes tilskudd fra Husbanken på slike prosjekt. Tilskuddssatsene på sykehjemsplasser med tilfredsstillende lokalt produksjonskjøkken er 55% av maksimalt godkjent anleggskostnad og maksimalt 2,052 mill kr pr sykehjemsplass. For omsorgsboliger med tilfredsstillende lokalt produksjonskjøkken er tilskuddssats 45 % av maksimal godkjent anleggskostnad og maksimalt 1,679 mill kr pr omsorgsbolig.

Dersom det bygges et nytt Helsetun med 76 sykehjemsplasser og 46 omsorgsboliger (dagens 16 og 30 nye) kan Sunndal kommune maksimalt få 233 mill kr i tilskudd med dagens satser.

Utstyrsfornying Sunndal Helsetun

Det er behov for å fornye møbler og utstyr på langtidspostene ved Sunndal helsetun. Det settes derfor av en rammebevilgning til formålet.

Velferdsteknologiske løsninger i Helse- og omsorgstjenesten

En av løsningene for utfordringene i den framtidige helse- og omsorgstjenesten er satsing på velferdsteknologiske løsninger. Dette vil være ulike overvåknings- og diagnoseutstyr, medisinerer, låsesystemer etc. Det settes derfor av en rammebevilgning for investeringer i slik utstyr. I 2024 vil utskifting av alle våre trykksalarmer, ca 200 stk bli prioritert. Disse må skiftes ut innen utgangen av 2024 da 2G-nettet som dagens alarmer opererer på stenges ned.

Kulturtjenesten

Kunstgressbanen - LED-lys

Lysset på kunstgressbanen er veldig dårlig. Vi får ikke tak i nye lyspærer, og etter hvert som pærene ryker, så blir det mørkere og mørkere. Tekniske tjenester har fått lysberegnet kunstgressbanen. Kostnad er beregnet til 1 million kroner inkl mva. Det kan søkes spillemidler til dette formålet.

Kunstgressbanen - Skifte gressmatte

Kunstgressmatten på Sande er overmoden for å skiftes ut. Varmen under gressmatten er dårlig, og kunstgresset er slitt. Det kan søkes spillemidler på tiltaket. Kostnaden på prosjektet er estimert.

Oppgradering av tribunene i Sunndal sportshall

Sunndal kommunestyre bevilget 1 000 000 kr i investeringsbudsjettet for 2023 til oppgradering av tribunene i Sunndal sportshall. Investeringen dekkes ved økt låneopptak. Etablering av tribuner er ikke spillemiddelberettiget. Teknisk tjeneste har bedt om pris på tribune. Tilbudet viser at bare selve tribuneanlegget vil komme på ca 2,5 mill kr. I tillegg kommer prosjektering, arbeid osv. For å gjennomføre prosjektet må vi ha en ramme på 4 mill kr inkl mva.

Sunndal Kulturhus - oppgradering tekniske anlegg

Dagens prosjektor begynner å skranke, og må skiftes for å sikre videre kinodrift på Sunndal kulturhus. Dagens prosjektor skriver seg fra digitaliseringen av kinoen for 12 år siden. Vedlikehold har vært gjennomført etter årlige rutiner, men teknologien har utviklet seg mye siden den første digitaliseringen, dermed er det forventet at neste maskin vil ha lengre levetid.

Lydanlegget i Hovshall begynner å bli gammelt og slitent, og burde egentlig vært skiftet ut for flere år siden. Dagens anlegg ble kjøpt inn i 2007. Det må tas sikte på å skaffe et fleksibelt anlegg, som også kan brukes på ute-arrangement. Lydeksperter hentes innfor å skaffe best mulig grunnlag for anskaffelsen.

Begge investeringer er på omlag 1,5 mill kr hver og tjenesten prioriterer rekkefølgen på innkjøpet fordelt i perioden 2024-2025.

Utviklingsprosjekt Kulturhus/Bibliotek/Ungdomssenter/Øratorget

Prosjektet har vært delvis utredet, men som en samlokalisering av biblioteket i kulturhuset. Med bakgrunn i de prosessene som har gått i etterkant vil kommunedirektøren omdefinere og utvide prosjektet til å omfatte dagens biblioteklokaler, lokaler for frivilligsentral, evt nye lokaler for ungdomssenteret og en utviklingsplan for Øratorget.

Arbeidet med et utviklingsarbeid har såvidt startet administrativt. Dette arbeidet inkluderer ressurser fra både avdeling for samfunnsutvikling, kulturtjenesten og tekniske tjenester. Etterhvert vil det bli fremmet en sak for politisk avklaring om retning, prioritering og omfang. Når det er klart vil det være naturlig å involvere ulike brukergrupper i det videre planarbeidet.

Det har så langt ikke vært benyttet vesentlige planleggingsmidler. Budsjettforslaget er å anse som en ramme for de ulike grepene som et slik prosjekt kan inneholde.

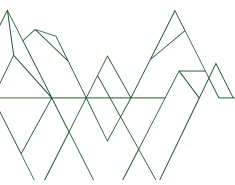
Tekniske tjenester

Flomvoll Furu - kommunal egendel

NVE planlegger å bygge en flomvoll på Furu for å sikre boligfeltet på Furu. Sunndal kommune må dekke 20% av byggekostnadene, men vil bli stående som eier av anlegget. Kostnadene er av konsulenter beregnet til å bli totalt 30 mill kr inkl mva. I tillegg kommer grunnverv. Dette har blitt foretatt i 2023.

Rammebevilgning boliger

Tekniske tjenester har i dag ca 140 boliger til innbyggere med spesielle behov. Det er viktig at boligmassen endrer seg i takt med behovet for boliger. Derfor benyttes denne rammebevilgningen til



fornyng av boligporteføljen. Normalt vil det også bli solgt boliger i året, men dette bokføres separat (dvs. brutto). Rammebevilgningen disponeres administrativt.

Rammebevilgning kommunale bygg

Rammebevilgning for kommunale bygg benyttes til oppgradering av kommunale bygg. Denne rammebevilgningen prioriteres av tekniske tjenester i samråd med de ulike tjenestenes. Kommunale bygg må endre seg etter krav og forventninger fra de ansatte i Sunndal kommune. Generelt vedlikehold føres i driftsregnskapet.

Rammebevilgning kommunale vegger og bruer

Det foregår kontinuerlig re-asfaltering av kommunale vegger, samt større utbedringsarbeider. I 2024 planlegges det å renovere Ottem bru (budsjett 5 mill.) og derfor utvides rammen dette året. Rammebevilgningen disponeres administrativt.

Rammebevilgning maskiner og utstyr

Tekniske tjenester har en stor maskinpark, både i form av kjøretøy, anleggsmaskiner og renholdsmaskiner. Dette er viktige verktøy for en effektiv drift. Denne rammebevilgningen benyttes til fornyng av disse. Rammebevilgningen disponeres administrativt.

Rammebevilgning trafiksikkerhetstiltak

På rammebevilgning trafiksikkerhet ønskes det 1,5 mill kr i 2024 for å gjøre ferdig siste del av trafiksikkerhetsarbeidet i Sandeområdet med flytting av busslommer mm. I perioden 2025 - 2027 ønskes 1 mill kr hvert år. Disse tiltakene er ennå ikke bestemt.

Sunndal Brannstasjon - oppgradering

Det vil komme krav fra Arbeidstilsynet om etablering av ren og skitten sone på brannstasjoner. Kravet gjelder for begge kjønn. Det er startet et utredningsarbeid for å se på hvilke muligheter vi har for bygging av nye garderober. Vi har ikke fått noe kostnadsoverslag, men det er viktig å få det inn i økonomiplan fra 2025. Anslår dette grovt til kr 6 mill. inkl mva.

Finansposter

Egenkapitaltilskudd KLP

Som en del av medeierskapet i KLP skal kommunen bidra med tilførsel av nødvendig egenkapital i pensjonsselskapet

Selvkost

Tekniske tjenester - Selvkost

Rammebevilgning Vann og Avløp

Rammebevilgning for vann benyttes til legging av nye vannledninger og å fornye gamle vannledninger. Det prioriteres å skifte vannledninger der det er en høy vedlikeholdsfrekvens. I tillegg til å skifte ut vannledninger skiftes det også ut en del kummer og armatur, samt etablering av

driftsovervåkingssystem for installasjoner på vannledningsnett. Investeringer i vannanlegg inngår i selvkostberegningen og gebyrgrunlaget for vannavgiftene og skal fullt ut finansieres av disse.

Rammebevilgning for avløp benyttes til legging av nye avløpsledninger og å fornye gamle avløpsledninger. Det prioriteres å skifte avløpsledninger der det er en høy vedlikeholdsfrekvens. I tillegg til å skifte ut avløpsledninger skiftes det også ut en del avløpskummer, samt etablering av driftsovervåkingssystem for installasjoner på avløpsledningsnett. Investeringer i avløpsanlegg inngår i selvkostberegningen og gebyrgrunlaget for kloakkavgiftene og skal fullt ut finansieres av disse.

Fra og med 2024 slås disse to rammebevilgningene sammen. Bakgrunnen er at mange av prosjektene er kombinerte vann- og avløpsprosjekter og at det på budsjettnivå er vanskelig å skille disse. Når regnskapet avsluttes anslås det hvilken del som er knyttet til de to områdene.

Beløpene som er lagt inn i Økonomiplanen er knyttet til prioriteringene som er gjort i Hovedplan Vann som er vedtatt av kommunestyret.

Rammebevilgningen detaljeres og disponeres administrativt på de ulike delprosjektene.

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Investeringer i varige driftsmidler	145 900	285 550	235 650	224 500
Tilskudd til andres investeringer	620	1 000	1 000	1 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 500	2 500	2 500	2 500
Sum finansieringsbehov	149 020	289 050	239 150	228 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-25 300	-48 000	-42 700	-41 600
Tilskudd fra andre	-9 400	-112 300	0	-150 000
Salg av varige driftsmidler	-3 000	-3 000	-3 000	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Bruk av lån	-106 320	-120 750	-188 450	-31 400
Videreutlån	20 000	20 000	20 000	20 000
Bruk av lån til videreutlån	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Avdrag på lån til videreutlån	5 000	5 000	5 000	5 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Overføring fra drift	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Sum finansiering	-149 020	-289 050	-239 150	-228 000
Sum finansieringsbehov	149 020	289 050	239 150	228 000
Sum finansiering	-149 020	-289 050	-239 150	-228 000
Udekket finansiering	0	0	0	0



KOMMUNENS TJENESTEOMRÅDER

Kommunedirektørens stab

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	28 741	32 131	34 068	33 518	33 068	33 518
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	13 628	13 438	14 260	13 760	13 760	13 760
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	10 420	10 980	12 109	11 409	11 409	11 409
Overføringsutgifter	10 407	13 568	14 449	14 449	14 449	14 449
Finansutgifter	2	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	63 197	70 117	74 886	73 136	72 686	73 136
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-2 502	-1 752	-1 809	-1 809	-1 809	-1 809
Refusjoner	-8 896	-8 200	-8 575	-8 575	-8 575	-8 575
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-701	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-12 100	-9 952	-10 384	-10 384	-10 384	-10 384
Sum	51 098	60 165	64 503	62 753	62 303	62 753

Beskrivelse av dagens virksomhet

Budsjettområdet for Kommunedirektørens staber består av følgende avdelinger og funksjoner :

- Kommunedirektøren
- Økonomiavdelingen
- Organisasjons- og personalavdelingen
- Service- og informasjonsavdelingen
- PP-tjenesten for Sunndal og Tingvoll
- Avdeling for samfunnsutvikling

I tillegg dekker budsjettrammen sentrale fellesutgifter, felles IKT, tilskudd til næringsformål, beredskap og kirkelig fellesråd

Stabene har med dette et bredt ansvarsområde:

- Kommunens administrative ledelse inkl saksbehandlingskapasitet
- Areal- og samfunnsplanlegging, byggesaksbehandling og skog- og landbruksforvaltning
- Beredskapsarbeid, arkivfunksjoner, servicekontor og informasjon
- Politisk sekretariat og valgadministrasjon
- Personvern og informasjonssikkerhet
- IKT-drift og digitalisering
- Økonomi-forvaltning med regnskap og rapportering
- Personalforvaltning og organisasjonsutvikling med støtte til tjenestene og lønn
- Pedagogisk-psykologisk tjeneste inkl tjenester til Tingvoll og fylkeskommunen

Kostra-analyse

	Sunnal 2021	Sunnal 2022	Oppdal	Surnadal	Kostragruppe 05	Landet uten Oslo
Prioritet						
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb (B)	4 955	5 317	4 589	5 593	6 951	4 609
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B)	20,6 %	22,5 %	19,6 %	5,0 %	16,0 %	14,5 %
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i prosent av totale netto driftsutg (B)	6,9 %	7,0 %	7,0 %	7,7 %	8,9 %	6,6 %
Netto driftsutgifter, kirke, i prosent av totale netto driftsutgifter (B)	1,1 %	1,1 %	1,0 %	1,3 %	1,3 %	1,0 %
Økonomi						
Frie inntekter i kroner per innbygger (B)	68 471	69 680	64 985	70 234	76 073	67 014
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)	4,0 %	4,2 %	5,1 %	0,8 %	4,3 %	2,6 %
Netto lånegjeld i kroner per innbygger (B)	75 546	77 961	48 895	103 571	103 141	94 244
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (B)	63,8 %	60,6 %	44,7 %	86,4 %	77,1 %	92,9 %
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Alle funksjoner Avtalte årsverk (antall)	733,1	771,6	647,4	659,6	12 656,1	376 644,0
Alle funksjoner Avtalte årsverk eksklusive lange fravær (antall)	671,9	715,9	583,9	583,7	11 389,1	336 921,8

KOSTRA-indikatorene viser at kommunens utgifter til administrasjon pr innbygger ligger noe over landsgjennomsnittet, men godt under kostragruppen vår. Målet er å holde utgiftene på et stabilt nivå, men det er krevende med mange nye oppgaver som skal løses av stabene. Øvrige indikatorer viser finansielle tall. Disse er kommentert i et eget kapittel for finansielle måltall.

Rammeoversikt

Tiltakstype	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	60 165	60 165	60 165	60 165

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Vedtak forrige periode					
Gjennomføring av valg	Vedtak forrige periode	-450	0	-450	0
Todalsfjordprosjektet - prosjektressurser	Vedtak forrige periode	0	-1 500	-1 500	-1 500
Sum Vedtak forrige periode		-450	-1 500	-1 950	-1 500
Sum Lønns- og prisvekst		2 988	2 988	2 988	2 988
Konsekvensjustert budsjett		2 538	1 488	1 038	1 488
Konsekvensjustert ramme		62 703	61 653	61 203	61 653
Nye tiltak					
Grøntvedikehold kirkegårder	Nye tiltak	200	200	200	200
Kommunal andel tettstedsprosjektet	Nye tiltak	700	0	0	0
Oppfølging av lærlinger	Nye tiltak	300	300	300	300
Sommerjobb for ungdom	Nye tiltak	600	600	600	600
Sum Nye tiltak		1 800	1 100	1 100	1 100
Nye tiltak og realendringer budsjett		1 800	1 100	1 100	1 100
Ramme 2024-2027		64 503	62 753	62 303	62 753

Vedtak forrige periode

Gjennomføring av valg

I økonomiplanperioden er det stortingsvalg i 2025 og kommunestyre- og fylkestingsvalg i 2027. Da grunnlaget er budsjettet for 2023, tas utgiftene ut i 2024 og 2026.

Todalsfjordprosjektet - prosjektressurser

Det ble satt av 1,5 mill kr i prosjektressurser fra 2022 og tre år framover til tiltaket.

Nye tiltak

Grøntvedikehold kirkegårder

Tekniske tjenester leverer park- og grøntvedlikeholdstjenester til Sunndal kirkelige fellesråd. Fellesrådet drifter og har det økonomiske ansvaret for kirkegårder og gravplasser, men dette finansieres over kommunedirektørens budsjett. Etter en gjennomgang av arbeidsomfang og kostnadsnivå har tekniske tjenester bedt om å få revidert verdien av tjenestekjøpet med ca kr 200 000. Alternativet er å redusere omfanget og dermed standarden på anleggene.

Kommunal andel tettstedsprosjektet

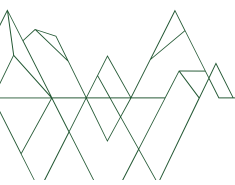
Gjennomføre "Tettstedsutvikling Sunndalsøra - bærekraftig sentrumsutvikling" i tråd med prosjektplan, med følgende hovedmålsetning for arbeidet; Øratorget og området tilknyttet torget skal utvikles til å bli et attraktivt område som brukes aktivt som møteplass for alle Sunndals innbyggere og besøkende.

Oppfølging av lærlinger

I samarbeid med Hydro og opplæringskontoret, ønsker vi å utvikle en felles oppfølging for alle lærlinger i Sunndal. Vi ser det er utfordrende for de fleste bedrifter å rekruttere fagfolk, og ønsker derfor å kunne følge opp lærlingene på en slik måte at de trives i Sunndal og ønsker å bosette seg i kommunen etter endt læretid.

Sommerjobb for ungdom

Med tanke på å kunne rekruttere nødvendig kompetanse, er det er ønskelig å videreutvikle tilbudet om "Sommerjobb for ungdom". Det er viktig å gi ungdom positive opplevelser i møte med arbeidslivet og kommunen som arbeidsgiver. Noe vi håper kan føre til at ungdom velger å utdanne seg til yrker innen bla. helse- og omsorgssektoren hvor vi allerede i dag sliter med rekruttering. Vi ønsker, sommeren 2024, å gi tilbud om 4 uker, der 3 uker gis om sommeren og 1 uke gis i høst-, jul- eller vinterferie.



Politisk virksomhet

	Regnskap Budsjett		Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	3 463	3 161	3 311	3 311	3 311	3 311
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	923	807	883	883	883	883
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	706	624	675	675	675	675
Overføringsutgifter	889	1 471	1 514	1 514	1 514	1 514
Sum Driftsutgifter	5 982	6 063	6 384	6 384	6 384	6 384
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-13	0	0	0	0	0
Refusjoner	-194	-70	-75	-75	-75	-75
Sum Driftsinntekter	-207	-70	-75	-75	-75	-75
Sum	5 775	5 993	6 309	6 309	6 309	6 309

Beskrivelse av dagens virksomhet

Budsjettområdet dekker utgifter og virksomheten til politiske råd og utvalg inklusive drift av kontrollutvalg, eldreråd og ungdomsråd. Her ligger også noen politiske tilskuddsordninger og kontingenter mv.

Kostra-analyse

	Sunnadal 2021	Sunnadal 2022	Oppdal	Surnadal	Kostragruppe 05	Landet uten Oslo
Prioritet						
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring , i kr. pr. innb (B)	634	703	556	577	949	414
Brutto driftsutgifter til funksjon 110, Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb (B)	173	265	202	168	320	141

Kostra viser at vi har noe høyere utgifter til både politisk virksomhet og kontroll enn landsnittet, men under nivået til vår egen kostragruppe. Målet er å holde kostnadsnivået justert for inflasjon.

Rammeoversikt

Tiltakstype	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	5 993	5 993	5 993	5 993
Vedtatt forrige periode				
Sum Vedtak forrige periode	0	0	0	0
Sum Lønns- og prisvekst	316	316	316	316
Konsekvensjustert budsjett	316	316	316	316
Konsekvensjustert ramme	6 309	6 309	6 309	6 309
Ramme 2024-2027	6 309	6 309	6 309	6 309

I budsjettforslaget er det lagt opp til kun justering for generell lønns- og prisstigning.

Innvandrertjenesten

	Regnskap Budsjett		Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	22 137	30 749	32 215	32 215	32 215	32 215
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	7 410	4 860	4 940	4 940	4 940	4 940
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	249	93	96	96	96	96
Overføringsutgifter	6 848	10 243	10 492	10 492	10 492	10 492
Sum Driftsutgifter	36 644	45 945	47 743	47 743	47 743	47 743
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-77	-572	-602	-602	-602	-602
Refusjoner	-7 820	-3 047	-3 099	-3 099	-3 099	-3 099
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-26	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-7 923	-3 619	-3 702	-3 702	-3 702	-3 702
Sum	28 721	42 325	44 041	44 041	44 041	44 041

Beskrivelse av dagens virksomhet

Innvandrertjenesten bosetter og følger opp ulike tiltak i integreringen av familier som kommer til Sunndal. Målet er at deltagerne våre skal få varig tilknytning til arbeidslivet og bli en del av det norske samfunnet. Eksempel på våre oppgaver er å finne og gjøre klar egnet bolig til nyankomne og følge opp med boveiledning, følge opp i barnehage og skole, følge opp søknadsprosedyrer til for eksempel UDI og politi, samt gi opplæring i hvordan fungere i et norsk, digitalt samfunn. Vi skal gi obligatorisk undervisning etter kunnskapsløftet og læreplan i norsk og samfunnskunnskap for minoritetsspråklige, og kurs i foreldreveiledning og livsmestring. I tillegg til gjennomføring av norskprøver gjennomfører vi eksamener på lik linje med andre ungdomsskoler.

Tjenesten har også ansvar for å tilby opplæring til asylsøkere som eventuelt måtte bo på mottak.

Vi behandler søknader og tilbyr introduksjonsprogram etter introduksjonsloven og integreringsloven. Dette innbefatter kartlegging, planlegging og tett oppfølging av deltagere i gjennomføringen for at deltagerne skal nå målene sine om arbeid eller utdanning. Vi samarbeider med andre offentlige instanser som NAV, politi, barnevern, SUNS, skole og fylkeskommunen, og har også et samarbeid med næringa for å få deltagere ut i praksis / sommerjobb og varig arbeid.

Vi samarbeider tett med frivillige organisasjoner og lag- og foreninger for å følge opp at voksne og barn får tilbud om å delta i passende fritidsaktiviteter.

Tjenesten følger også opp at integreringstilskudd som kommer fra staten til kommunen stemmer med de bosatte vi har i kommunen.

Tjenestens virksomhet er svært dynamisk og kan endres på kort tid. Etter flere år med reduserte ankomster har 2022 og 2023 vært preget av store ankomster på grunn av krigen i Ukraina. Kommunen vedtok i mars 2023 å bosette nye 180 flyktninger i løpet av året. Situasjonen i Ukraina vil ha betydning for om denne gruppa får opphold utover ett år, og hvilket regelverk som vil

gjelde for denne gruppa når midlertidig regelverk utgår 1/7-2024. Dette er forhold som en må komme tilbake til i revideringer av budsjett og økonomiplan framover.

Våren 2023 kom det mottak for enslige mindreårige. Ungdom mellom 16 og 18 år som ikke har rett til videregående opplæring får norsk eller grunnskoleopplæring på voksenopplæringen.

Kostra-analyse

	Sunndal 2021	Sunndal 2022	Oppdal	Surnadal	Kostragruppe 05	Landet uten Oslo
Andre nøkkeltall						
Bosatte flyktninger per 1000 innbyggere (B)	5,2	25,2	19,7	14,2	12,9	6,1
Flyktninger - Anmodning om bosetting - antall personer	27	180	140	100	1 615	33 000
Flyktninger - Faktisk bosetting - antall personer	36	179	143	84	1 495	
Flyktninger - Vedtak om bosetting - antall personer	27	180	140	100	1 701	33 645
Innvandrere i prosent av befolkningen	8,9 %	8,9 %	9,7 %	6,2 %		
Tilskudd fra IMDi (kr)	24 628 049	57 497 094	40 492 865	27 345 237	462 709 601	

Kommunen har gjort vedtak to år på rad om å bosette 180 flyktninger hver av disse årene. Det vises allerede i kostra-tallene fra 2022 og vil videreføres inn i 2023. Vi trekker opp antall bosatte i forhold til antall innbyggere betydelig sett opp mot de vi sammenligner oss med. Ellers er det lite KOSTRA-indikatorer på dette området.

Rammeoversikt

Tiltakstype	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	42 325	42 325	42 325	42 325
Vedtatt forrige periode				
Sum Vedtak forrige periode	0	0	0	0
Sum Lønns- og prisvekst	1 716	1 716	1 716	1 716
Konsekvensjustert budsjett	1 716	1 716	1 716	1 716
Konsekvensjustert ramme	44 041	44 041	44 041	44 041
Ramme 2024-2027	44 041	44 041	44 041	44 041

Grunnskoletjenesten

	Regnskap		Økonomiplan			
	Budsjett 2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	103 854	102 453	113 029	109 029	106 029	106 029
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	9 543	7 815	9 776	9 776	8 276	8 276
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	900	800	819	819	819	819
Overføringsutgifter	1 301	379	389	389	389	389
Sum Driftsutgifter	115 598	111 447	124 012	120 012	115 512	115 512
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-3 260	-3 976	-3 403	-3 403	-3 403	-3 403
Refusjoner	-13 235	-11 244	-11 585	-11 585	-11 585	-11 585
Sum Driftsinntekter	-16 496	-15 220	-14 988	-14 988	-14 988	-14 988
Sum	99 102	96 227	109 024	105 024	100 524	100 524

Beskrivelse av dagens virksomhet

Vår visjon er at skolene i Sunndal kommune skal være – *et trygt sted for læring.*

- Læringsmiljøet i Sunndalskolen fremmer helse, trivsel og læring for alle.
- Sunndalskolen gir elevene fremtidsrettet opplæring av høy kvalitet.

Grunnskoletjenesten er ansvarlig for drift av kommunens grunnskoler og skolefritidsordninger, logopeditjeneste og spesialundervisning for voksne. Sunndal kommune satser på barn og ungdom, med en god skole som fundamentet. Vårt hovedmål er å skape lærende, inkluderende og kreative skolemiljø der barn og unge har lyst til å lære mer.

Sunndalsskolen har organisert felles utviklingsarbeid i ulike nettverk. Nettverkene består av ansatte fra skolene og barnehagene, og arbeider på vegne av skoleledergruppa. Målet med organisering i nettverk er utvikling gjennom fokus på kompetanse og involvering, fremfor top-down styring.

Noen av nettverkene er bl.a.:

1. Oppvekstnettverk Nordmøre
2. Utviklingslærernettsverk språk og skriv
3. Sosiallærernettsverk
4. IKT-nettverket

Skoleledelse og organisasjonsutvikling er et prioritert område i Grunnskoletjenesten. Fokus vil være hvordan ledere leder utviklings- og forbedringsarbeidet i skolen i tråd med ny læreplan og fagfornyelsen.

Kostra-analyse

	Sunndal 2021	Sunndal 2022	Oppdal	Surnadal	Kostragruppe 05	Landet uten Oslo
Prioritet						
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år (B)	122 928	124 472	102 332	119 835	126 260	104 700
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år (B)	16 544	16 563	9 015	6 115	9 551	8 140
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år (B)	1 579	2 893	2 818	5 304	3 899	2 561
Produktivitet						
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn (B)	10,5	10,0	12,3	11,3	10,4	12,6
Lønnsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev (B)	132 881,5	141 793,9	105 145,9	121 026,9	133 445,6	110 274,6
Dekningsgrad						
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (B)	8,1 %	7,9 %	8,4 %	5,2 %	9,5 %	7,9 %
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO (B)	44,9 %	38,2 %	56,9 %	44,6 %	47,8 %	62,4 %

Kommunens utgifter til grunnskole i forhold til hvor mange barn det er i grunnskolealder har økt fra 117 tusen i 2020 til 124 tusen pr barn i 2022. Utviklingen har i stor grad fulgt lønns- og inflasjonsutviklingen. Kostnadsnivået er i samsvar med kostragruppen, som er en gruppe kommuner som langt på veg er lik vår kommune. I forhold til landsgjennomsnittet har vi imidlertid en kostbar skoledrift.

Skolefritidsordningen har vært høyt prioritert i Sunndal gjennom mange år, både mht ressursinnsats og lav egenbetaling. Utgiftene er på nivå med fjoråret målt pr barn i aldersgruppen, men vi har dobbelt så høye netto-kostnader som landsgjennomsnittet. Det er imidlertid færre barn som benytter SFO-tilbudet og det viser at kostnaden pr barn i SFO er enda større enn den førstnevnte indikatoren skulle tilsi. Gruppestørrelsen har gått litt ned og vi er rundt snittet i kostra-gruppen.

Rammeoversikt

Tiltakstype	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	96 227	96 227	96 227	96 227
Vedtatt forrige periode				
Redusert bemanning	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Sum Vedtak forrige periode	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Sum Lønns- og prisvekst	4 997	4 997	4 997	4 997
Konsekvensjustert budsjett	3 497	3 497	3 497	3 497
Konsekvensjustert ramme	99 724	99 724	99 724	99 724
Nye tiltak				
Innføringstilbud flyktninger og asylsøkere	8 500	4 500	0	0
Redusert inntekt SFO	800	800	800	800
Sum Nye tiltak	9 300	5 300	800	800
Nye tiltak og realendringer budsjett	9 300	5 300	800	800
Ramme 2024-2027	109 024	105 024	100 524	100 524

Vedtak forrige periode

Redusert bemanning

I gjeldende økonomiplan var det lagt inn innsparinger i grunnskoletjenesten knyttet til bemanning/lønn. Bakgrunnen er behovet for å flytte ressurser over til andre tjenester i kommunen, samt at utgiftsnivået i sektoren er noe høyt sammenlignet med andre kommuner/landsgjennomsnittet.

Innsparingen vil delvis bli tatt gjennom naturlig avgang og omstilling av spesialpedagogiske tiltak. Hovedårsaken er endret behov og nye måter å organisere tilbudet på. Videre er det identifisert flere andre områder det kan tas grep for å omstille tjenesten. Disse vil bli drøftet og gjennomført i nært samarbeid med de tillitsvalgte før disse konkretiseres ytterligere.

Nye tiltak

Innføringstilbud flyktninger og asylsøkere

Innføringstilbud: elever fra mottaket er fordelt på Sande skole, Sunndal ungdomsskole og Tredal skole. Språkhjelp og lærere utgjør 8 stillinger.

Bosatte elever: inntil løsning for lokaler er på plass er elevene fordelt på sine nærskolene (gjelder alle skolene i Sunndal). Vedtak om særskilt norskopplæring legger føringer for hvor mange ekstra ansatte det vil være behov for.

Lærere med norsk2 kompetanse utgjør ca 3 stillinger.

Det er gjennomført to anbudsrunder rundt en brakkeløsning ved Sande skole for å samle tilbudet til 1.-7. klasse der. Begge anbudsrunderne har vist at en brakkeløsning vil gi uforholdsmessig høye leiekostnader. I tillegg vil det ta lang tid å få tatt i bruk en slik løsning. Tjenesten jobber derfor aktivt med å finne alternative løsninger. Dette kan medføre andre typer utgifter enn leie, slik som f.eks. skyss til andre lokaler. Endelig løsning er ikke fastsatt.

Personalutgifter for 2024 for tilbudet samlet er anslått til 7 mill kr, mens utgifter til lokaler/skyss mv er anslått til 1,5 mill kr. For 2025 planlegges det for en halvering av tilbudet.

Redusert inntekt SFO

Fra høsten 2023 vedtok Stortinget å utvide ordningen med 12 timer gratis SFO til både å gjelde 1. og 2. trinn. Helårseffekten av dette er beregnet til ca 0,8 mill kr. Forholdet er delvis kompensert over rammetilskuddet.

Barnehagetjenesten

	Regnskap Budsjett		Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	65 363	68 598	72 625	71 125	70 325	70 325
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3 196	2 708	2 837	2 537	2 337	2 337
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	206	120	127	127	127	127
Overføringsutgifter	621	-2 421	-2 421	-2 421	-2 421	-2 421
Sum Driftsutgifter	69 387	69 006	73 168	71 368	70 368	70 368
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-10 022	-10 071	-7 980	-4 580	-4 580	-4 580
Refusjoner	-5 033	-2 665	-2 799	-2 799	-2 799	-2 799
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-164	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-15 219	-12 736	-10 779	-7 379	-7 379	-7 379
Sum	54 168	56 270	62 389	63 989	62 989	62 989

Beskrivelse av dagens virksomhet

Barnehagetjenesten har som hovedoppgave å gi et pedagogisk dagtilbud for barn i alderen 10 måneder til de starter på skolen ved 6-årsalder. Drift av barnehager er omfattet av en mengde lover og forskrifter, der lov om barnehager og rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, er de mest sentrale. Kommunen plikter å tilby barnehageplass til barn som har en slik rett.

Barnehageloven kapittel VII omhandler tilbud om spesialpedagogisk hjelp. Loven regulerer den individuelle retten til spesialpedagogisk hjelp, uavhengig av om barnet går i barnehage. I tillegg omhandler den tilrettelegging av det pedagogiske tilbudet i barnehagene.

Bemanningsnivået i barnehagene er regulert gjennom barnehageloven og gjennom tilhørende forskrifter. Det ligger her føringer for det totale bemanningsnivået, og særlige bestemmelser for antall barn per pedagog. Barn under tre år regnes som to i denne utregningen. Aldersfordelingen fra år til år vil dermed påvirke det totale bemanningsnivået for tjenesten.

De fleste tjenesteområder opplever rekrutteringsutfordringer. Særlig utfordrende er det å knytte til seg ekstrahjelp som skal dekke opp for fravær. Barnehagetjenesten har derfor satset på å øke grunnbemanningen for å redusere sårbarheten og behovet for ekstrahjelp i perioder med mye fravær.

Kostra-analyse

	Sunnal 2021	Sunnal 2022	Oppdal	Surnadal	Kostragruppe 05	Landet uten Oslo
Prioritet						
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager (B)	196 801	199 271	177 758	199 595	195 854	187 732
Produktivitet						
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager (B)	5,7	5,2	5,3	5,2	5,1	5,6

Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigert oppholdstime i kommunale barnehager (kr)	68,1	73,2	72,3	75,2	75,4	69,8
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage (B)	175 572	179 119	176 100	174 497	190 112	189 188
Dekningsgrad						
Andel barn 0 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 0 år (B)	0,0 %	0,0 %	1,8 %	3,6 %	2,1 %	5,0 %
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år (B)	92,9 %	91,5 %	95,9 %	93,3 %	84,8 %	87,8 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år (B)	99,0 %	97,3 %	104,4 %	98,9 %	97,0 %	97,3 %

Våre utgifter til barnehage ligger på nivå med kostragruppen, men litt over landsgjennomsnittet. Det vises også i at vi har litt færre barn pr årsverk. Hvis en ser på utgift pr barn i barnehagen er disse lavere enn landsgjennomsnittet.

For den eldste aldersgruppen ligger vi på gjennomsnittet mht antall barn med barnehageplass. Men vi har høyere bruk av barnehageplass blant de yngste.

Rammeoversikt

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett		56 270	56 270	56 270	56 270
Vedtatt forrige periode					
Lønnsutgifter/bemanning	Vedtatt forrige periode	-4 888	-5 888	-5 888	-5 888
Bemanningsbehov som følge av økt bosetting	Vedtatt forrige periode	5 888	5 888	5 888	5 888
Omlegging av drift og innsparinger knyttet til etablering av ny sentrumsbarnehage	Vedtatt forrige periode	0	-800	-1 800	-1 800
Sum Vedtak forrige periode		1 000	-800	-1 800	-1 800
Sum Lønns- og prisvekst		2 519	2 519	2 519	2 519
Konsekvensjustert budsjett		3 519	1 719	719	719
Konsekvensjustert ramme		59 789	57 989	56 989	56 989
Nye tiltak					
Redusert maksimalpris egenbetaling barnehage	Nye tiltak	2 600	6 000	6 000	6 000
Sum Nye tiltak		2 600	6 000	6 000	6 000
Nye tiltak og realendringer budsjett		2 600	6 000	6 000	6 000
Ramme 2024-2027		62 389	63 989	62 989	62 989

Vedtatt forrige periode

Lønnsutgifter/bemanning

Gjeldende økonomi- og handlingsplan har i framskrivinger lagt til grunn en innsparing som følge av nedgang i barnetall. På grunn av økt bosetting av flyktninger opplever vi i dag fulle barnehager og

ventelister. Tiltaket er en endring av tidligere framskrivinger der Sunndal kommune ser behov for full drift av barnehagene ennå en stund framover.

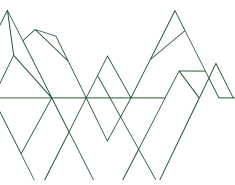
Omlegging av drift og innsparinger knyttet til etablering av ny sentrumsbarnehage

I kommunedirektørens innstilling i saken vedrørende Barnehage- og skolebruksplan er det foreslått å legge ned Tredal og Holten barnehager og bygge en ny felles sentrumsbarnehage. Det forventes å kunne gi bemanningsmessige og driftsmessige endringer og innsparinger ved bedre ressursutnyttelse og enklere drift. Effekten er beregnet til omlag 1,8 mill kr årlig. Innsparingen var lagt inn i gjeldende økonomiplan, men denne må forskyves da forventet ferdigstillelse og åpning av ny barnehage først er i 2026.

Nye tiltak

Redusert maksimalpris egenbetaling barnehage

Regjeringen har signalisert at maksimalprisen for egenbetaling i barnehager skal ned fra 3000 kr i mnd til 1500 kr i mnd fra høsten 2024. Dette legges inn i økonomiplanen selv om dette ikke er endelig vedtatt på Stortinget.



Helsetjenesten

	Regnskap		Økonomiplan			
	Budsjett 2022	Budsjett 2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	80 204	91 457	100 270	98 400	98 400	98 400
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3 184	2 703	2 844	2 844	2 844	2 844
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	33 397	29 568	38 772	37 772	37 772	37 772
Overføringsutgifter	2 406	-3 975	-3 870	-3 870	-3 870	-3 870
Finansutgifter	200	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	119 390	119 753	138 016	135 146	135 146	135 146
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-2 942	-2 288	-2 389	-2 389	-2 389	-2 389
Refusjoner	-6 584	-11 990	-12 499	-12 499	-12 499	-12 499
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-493	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-10 019	-14 278	-14 888	-14 888	-14 888	-14 888
Sum	109 371	105 475	123 128	120 258	120 258	120 258

Beskrivelse av dagens virksomhet

Helsetjenesten yter en rekke forebyggende, diagnostiske, rehabiliterende og kurative tjenester til innbyggerne i Sunndal. Noen eksempler er psykisk helse, helsestasjon/ skolehelsetjeneste, jordmor, legevakt og fysioterapi.

Helsetjenesten arbeider også med samfunnsmedisin og helseberedskap f.eks. ved pandemi eller ulykker/ katastrofer.

Habiliteringsavdelingen er organisert i helsetjenesten fra januar 2021. Dette er innbyggere som mottar livslange, kommunale tjenester. Vi legger til rette for at innbyggere med utviklingshemming og med ulike sammensatte bistandsbehov, kan leve og bo så selvstendig som mulig, og ha en aktiv og meningsfull tilværelse i fellesskap med andre.

Kostra-analyse

	Sunndal 2021	Sunndal 2022	Oppdal	Surnadal	Kostragruppe 05	Landet uten Oslo
Befolkning						
Befolkning - Personer som bor alene, 45 år +	27,6	28,2	25,7	24,5		
Prioritet						
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år (B)	2 941	4 054	4 060	5 085	4 529	3 717
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år (B)	11 658	16 017	15 881	19 074	18 776	14 740
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten (B)	11 782	13 501	9 692	11 298	14 164	13 212
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (B)	4 583	5 116	4 845	4 730	6 042	4 436
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger (B)	1 478	1 354	687	886	485	603
Oppvekst og levekår						

Oppvekst og levekår - Barn av enslige forsørgere	15,0					
Oppvekst og levekår - Vedvarende lavinntekt (husholdninger) (0-17 år) (EU60)	8,8					
Produktivitet						
Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (f. 252) (B)	433 737	549 684	771 308	481 000	574 120	509 886
Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251) (B)	41 764	21 353	70 973	26 088	71 968	55 955
Brutto driftsutgifter til tiltak (funksjon 251, 252) per barn med tiltak (B)	5 653	6 064	7 280	4 183	8 516	6 351
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn (0-22 år) med tiltak (B)						
Dekningsgrad						
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst (B)	100,0 %	97,7 %	105,7 %	113,5 %	100,8 %	86,7 %
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år (B)	4,5 %	4,0 %	4,5 %	4,0 %	3,8 %	3,9 %
Pasienter på fastlegeliste per kapasitet i prosent (B)	99,7	99,7	99,6	98,9	94,4	99,5
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241	7,9	9,6	11,0	10,7	12,2	10,0

Sunnal kommune har en positiv utvikling innen tjenester som forebygging, helsestasjon og skolehelsetjeneste. Dette kan skyldes opprettelse av stilling som barnekoordinator og familieveileder samt stillinger innen flyktningehelsetjenesten. Tjenester innen forebygging, helsestasjons og skolehelsetjeneste netto driftsutgifter er nå tilsvarende KOSTRA gruppe 5, noe høyere enn landssnittet, og ligger i midten for sammenlignbare kommuner.

Netto driftsutgifter barneverntjenesten er økende, og Sunndal kommune ligger her høyere enn nabokommuner som Oppdal og Surnadal, men lavere enn KOSTRA gruppe 5. Driftsutgiftene per barn, både de som er plassert og ikke plassert av barnevernet, er likevel lave sammenlignet med KOSTRA gruppe 5 og nabokommuner. Barneverntjenesten er vesentlig styrket, og samlet sett ligger vi nå på landsgjennomsnittet i forhold til ressursbruk per barn med tiltak.

KOSTRA tallene viser at legeårsverk i Sunndal er lavt sammenlignet med KOSTRA gruppe og nabokommuner, og arbeidet med styrking av legetjenesten fortsetter. Samlet sett satses det betydelige midler innenfor de fleste tjenesteområdene til helsetjenesten i budsjettforslaget.

Rammeoversikt

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett		105 475	105 475	105 475	105 475
Vedtatt forrige periode					
Innføring av Helseplattformen	Vedtatt forrige periode	1 800	-70	-70	-70
Sum Vedtatt forrige periode		1 800	-70	-70	-70
Sum Lønns- og prisvekst		5 553	5 553	5 553	5 553
Konsekvensjustert budsjett		7 353	5 483	5 483	5 483
Konsekvensjustert ramme		112 828	110 958	110 958	110 958

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Nye tiltak					
Barne- og avlastningsboliger	Nye tiltak	1 000	1 000	1 000	1 000
Barnevernstiltak	Nye tiltak	4 000	4 000	4 000	4 000
Flytting av legevaktssentral	Nye tiltak	850	850	850	850
Frisklivssentral kombinert med en fysioterapistilling	Nye tiltak	400	400	400	400
Styrking av psykisk helse	Nye tiltak	650	650	650	650
Tiltak i legetjenesten	Nye tiltak	2 700	1 700	1 700	1 700
Utvidelse flyktningehelsesteam helsestasjon	Nye tiltak	700	700	700	700
Sum Nye tiltak		10 300	9 300	9 300	9 300
Nye tiltak og realendringer budsjett		10 300	9 300	9 300	9 300
Ramme 2024-2027		123 128	120 258	120 258	120 258

Vedtak forrige periode

Innføring av Helseplattformen

Kommunestyret har gjort et prinsippvedtak om å innføre Helseplattformen som et felles journal og pasienthåndteringssystem for hele helse- og omsorgstjenesten. Deler av innføringsaktivitetene må dekkes over driftsbudsjettet, mens hoveddelen tas som en investering. I tillegg vil drift av systemet belaste framtidige driftsbudsjetter. Samtidig vil flere eldre systemer bli faset ut med tilsvarende innsparinger. Det forventes videre at systemet vil gi mer effektiv drift og med det skape omstilling innenfor tjenesten.

Nye tiltak

Barne- og avlastningsboliger

Barne- og avlastningsboligene har per i dag en økning av barn og familier som trenger avlastningstiltak. Dette medfører behov for økt bemanning for å gjennomføre avlastningstiltakene.

Barnevernstiltak

Dette tiltaket tar utgangspunkt Indre Nordmøre barnevernsamarbeids sin økonomiske prognose for i år og for neste år.

Indre Nordmøre barnevernsamarbeid melder om økt bruk av barneverntjenester i Sunndal, noe av dette er knyttet til asylsøkere og bosatte flyktninger.

Barnevernreformen/oppvekstreformen som ble innført fra 01.01.22 har gitt kommunene fullt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem, og økte kommunale egenandeler for bruk av spesialiserte hjelpetiltak, spesialiserte fosterhjem, institusjon og akutttiltak. Kommunene har fått kompensert for utgifter de har med barnevern, gjennom rammetilskuddet, men dette vil ikke dekke de reelle utgiftene.

Flytting av legevaktssentral

Sunndal kommune har per i dag en avtale med Helse Møre og Romsdal HF om drift av legevaktssentral (legevaktssentral 116 117). Helse Møre og Romsdal har sagt opp avtalen, og tilbudet videreføres via Molde interkommunale legevakt. Det er estimert at det nye tilbudet medfører merkostnader tilsvarende 850 000 kr. årlig.

Frisklivssentral kombinert med en fysioterapistilling

Helse- og omsorgsplanen har tidlig innsats og forebygging i alle aldre som en hovedstrategi. Et av tiltakene som skal sørge for dette er re-etablering av Frisklivssentral i Sunndal.

Lærings- og mestringstilbud bidrar til å forenkle livet til den som har helseutfordringer, og forebygger forverring av sykdom. Forskning viser at å delta på slike tilbud bidrar til færre og kortere innleggelser på sykehus og færre fraværsdager/sykedager. I Sunndal kommune er dette tilbudet spredt utover, for eksempel via kreftkoordinator, demenskoordinator, psykisk helse og fysioterapiavdelingen. En Frisklivssentral bidrar til å samle kommunens lærings- og mestringstilbud, og sikrer en videreutvikling av tilbudet til kommunens innbyggere. Lærings- og mestringstilbud gjør det lettere for innbyggerne å følge opp egen helse, og i mindre grad bli avhengige av kommunale tjenester i hverdagen. Det foreslås derfor en re-etablering av Frisklivssentral i Sunndal, kombinert med fysioterapeutstilling. Dette vil medføre en kostnad tilsvarende 400 000 kr per år.

Styrking av psykisk helse

Asylsøkere og flyktninger som trenger bistand for psykiske og psykososiale problemer skal ivaretas i det ordinære tjeneste- og behandlingsapparatet. Det er et stort behov for oppfølging fra psykisk helse for bosatte flyktninger, og etter budsjettregulering juni 2023 er det nå ansatt en person i 100 % stilling til dette arbeidet i psykisk helse. Dette tiltaket sikrer videreføring av tilbudet og opprettholdelse av stillingen.

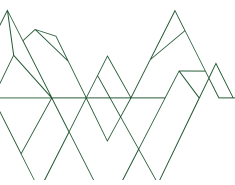
Tiltak i legetjenesten

Tiltaket omfatter flere forhold. Posten skal dekke rekrutterings- og stabiliseringstiltak for fastlegetjenesten i Sunndal som ble vedtatt i k.sak 25/23. I tillegg til skal den dekke kompensasjon for legetjenester til asylsøkere. Og den skal dekke behov for forlenget vikar i ledige fastlegehjemler. I tillegg skal den dekke økt basistilskudd for fastleger som ble vedtatt nå i 2023. Denne kompenseres over rammetilskuddet til kommunen.

Utvidelse flyktningehelseteam helsestasjon

Etablering av Sunndal mottakssenter og bosetting av flyktninger medførte opprettelse av to stillinger i 2022 ved Sunndal helsestasjon for oppfølging av flyktningehelsetjenester. Ved etablering av Sunndal EMA (mottak for enslige mindreårige flyktninger) fra mai 2023 vokste behovet og etter budsjettregulering i juni ble det opprettet en stilling til. Per i dag er det 3 helsesykepleiere/ sykepleiere tilknyttet flyktningehelsetjenesten.

Dette tiltaket er lagt inn for å videreføre stillingen som ble opprettet i år.



NAV Indre Nordmøre

	Regnskap Budsjett		Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	10 890	12 846	14 449	14 449	13 749	13 749
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	1 626	1 720	1 831	1 831	1 831	1 831
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	1 100	1 151	1 211	1 211	1 211	1 211
Overføringsutgifter	11 936	13 396	17 052	15 552	15 052	15 052
Finansutgifter	101	75	75	75	75	75
Sum Driftsutgifter	25 654	29 188	34 618	33 118	31 918	31 918
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-65	-190	-195	-195	-195	-195
Refusjoner	-11 621	-12 416	-13 270	-13 270	-13 270	-13 270
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-133	-55	-55	-55	-55	-55
Sum Driftsinntekter	-11 819	-12 661	-13 520	-13 520	-13 520	-13 520
Sum	13 835	16 527	21 098	19 598	18 398	18 398

Beskrivelse av dagens virksomhet

Sunn dal kommune er vertskommune for NAV Indre Nordmøre med totalt 30 ansatte. Veilederne ved NAV kontoret arbeider etter modellen helhetlig arbeidsrettet brukeroppfølging. De ansatte jobber på tvers av statlige og kommunale oppgaver.

Aktiv hverdag er et kommunalt sysselsettingstiltak som drives og benyttes av NAV i arbeidsrettet brukeroppfølging. Tilbud om deltakelse gis til personer som står uten skoleplass eller arbeid, og deltakelse her kan ofte være en av flere aktiviteter i den enkeltes aktivitetsplan. Aktiv hverdag har 2 ansatte, derav en 50% stilling som er øremerket boligsosialt arbeid.

NAV Indre Nordmøre skal gi et sømløst og helhetlig tjenestetilbud til brukere med behov for sammensatte tjenester. Målet er å skape et inkluderende samfunn, et inkluderende arbeidsliv og et velfungerende arbeidsmarked. Vi skal bidra til å gi gode levevilkår for vanskeligstilte. Brukerne skal møte serviceinnstilte, engasjerte og kompetente veiledere. Vårt årlige mål- og disponeringsbrev og kommunebrevet er i tillegg til lokale føringer det som danner grunnlaget for årlig handlingsplan.

Kostra-analyse

	Sunn dal 2021	Sunn dal 2022	Oppdal	Surnadal	Kostragruppe 05	Landet uten Oslo
Prioritet						
Netto driftsutgifter til råd, veiledning og sos.forebyggend arb. pr. innb, 20-66 år (B)	2 067	2 426	5 576	2 733	2 582	1 756
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år (B)	6 189	7 917	7 958	6 767	6 595	6 089
Netto driftsutgifter til tilbud til pers. med rusprobl. pr. innbyggere 20-66 år (B)	179	121	100	0	379	653
Produktivitet						
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker (B)	45 457	44 166	34 838	64 764	41 035	56 686
Dekningsgrad						

Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	30,2 %	40,0 %	16,9 %	29,3 %	36,1 %	36,3 %
Andelen sosialhjelpsmottakere 18-24 år, av innbyggerne (19)-24 år (B)	2,4 %	2,1 %	4,3 %	3,4 %	4,5 %	4,9 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 18-66 år (B)	2,7 %	3,4 %	3,6 %	3,1 %	4,8 %	4,1 %

Kommunens netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr innbygger i alderen 20 til 66 år ligger noe høyere enn sammenligningsgruppene. Dette er nok knyttet til at noen av funksjonene i KOSTRA-indikatorene også er kommunens flyktningetjeneste. Der har vår kommune en større ressursbruk enn andre pga høyere bosetting. Men utgifter til økonomisk sosialhjelp pr mottaker har holdt seg stabilt og ligger godt under under landsnittet. Andel i befolkningen som er sosialhjelpsmottakere er vesentlig lavere enn landsnittet og snittet i kostragruppen og det er svært positivt. Særlig at vi synes å ha færre unge sosialhjelpsmottakere.

Rammeoversikt

Tiltakstype	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	16 527	16 527	16 527	16 527
Vedtak forrige periode				
Sum Vedtak forrige periode	0	0	0	0
Sum Lønns- og prisvekst	871	871	871	871
Konsekvensjustert budsjett	871	871	871	871
Konsekvensjustert ramme	17 398	17 398	17 398	17 398
Nye tiltak				
Styrking av oppfølgingsarbeidet spesielt rettet mot bosatte flyktninger for økt arbeidstilknytning	700	700	0	0
Økning i økonomisk sosialhjelp	3 000	1 500	1 000	1 000
Sum Nye tiltak	3 700	2 200	1 000	1 000
Nye tiltak og realendringer budsjett	3 700	2 200	1 000	1 000
Ramme 2024-2027	21 098	19 598	18 398	18 398

Nye tiltak

Styrking av oppfølgingsarbeidet spesielt rettet mot bosatte flyktninger for økt arbeidstilknytning
NAV ønsker å prioritere ressurser til kvalifisering og arbeidsrettet bistand til flyktninger framfor saksbehandling og utbetaling av økonomisk sosialhjelp. Derfor har staben blitt utvidet med med ca 1,5 årsverk gjennom 2023. Dette arbeidet ønskes videreført og styrket inn i 2024. Den samlede utvidelsen gjelder alle tre kommuner, og Sunndal sin andel er ca 45% av de totale bemanningskostnadene.

Økning i økonomisk sosialhjelp

Av flere årsaker øker utgiftene til økonomisk sosialhjelp. Levekostnader og boutgifter har økt betydelig. I tillegg har mange flyktninger ikke nok inntekt gjennom introduksjonsstønad eller lønn til å dekke levekostnadene sine og må få supplement fra NAV.

Helse- og omsorgstjenesten

	Regnskap		Økonomiplan			
	2022	Budsjett 2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	165 161	151 847	170 379	164 779	165 529	165 529
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	14 871	14 431	17 515	17 515	17 515	17 515
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	14 984	17 015	24 837	24 837	24 837	24 837
Overføringsutgifter	2 818	0	-0	-0	-0	-0
Sum Driftsutgifter	197 834	183 293	212 731	207 131	207 881	207 881
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-19 961	-20 240	-21 259	-21 259	-21 259	-21 259
Refusjoner	-19 803	-2 740	-2 982	-2 982	-2 982	-2 982
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-241	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-40 005	-22 980	-24 241	-24 241	-24 241	-24 241
Sum	157 829	160 313	188 490	182 890	183 640	183 640

Beskrivelse av dagens virksomhet

Helse- og omsorgstjenesten skal yte tjenester på følgende områder for rammen som er tildelt:

Hjemmebaserte tjenester med døgnbasert hjemmesykepleie, praktisk bistand, avlastning utenfor institusjon, støttekontakt, dagtilbud for demente, omsorgsstønad og BPA-ordning. Det tilbys ulike velferdsteknologiske løsninger og hjemmerehabilitering.

Sunnal helsetun har 76 sykehjemsplasser. Korttidsavdelingen har 16 plasser. Avdelingen benyttes til behandling, rehabilitering, opptrening, palliasjon, avlastning for hjemmeboende og buffer for pasienter som har fått innvilget langtidsplass. Avdelingen har også ansvar for videolegevakt. To avdelinger med 28 plasser er spesielt tilrettelagt for mennesker med demenssykdom. Resterende sengeplasser er forbeholdt somatiske pasienter med omfattende fysisk pleiebehov. Ved Sunndal helsetun er det også et bemannet bofellesskap med 16 plasser.

Kjøkkenet ved Sunndal helsetun leverer mat til institusjonen, bofellesskapet og hjemmeboende.

Tjenesten har spesialfunksjoner innenfor kreftomsorg, demenslidelser, ergoterapi, velferdsteknologi og serviceteknikk. Disse stillingene yter tjenester til hele organisasjonen.

Tjenesten har en egen tildelingsenhet som fatter vedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven. Det aller meste av tjenester som ytes er lovpålagte tjenester.

Tjenesten har to rådgivere og en merkantil stilling.

Kostra-analyse

Sunnal	Sunnal	Oppdal	Surnadal	Kostragruppe	Landet
2021	2022			05	uten Oslo

Prioritet

Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	20 046	20 666	19 703	17 555	21 530	15 306
--	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	43,2 %	42,6 %	32,0 %	45,7 %	43,2 %	41,7 %
--	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	55,2 %	55,7 %	63,4 %	48,9 %	52,8 %	52,9 %
---	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Produktivitet

Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner) (B)	295 163	297 118	372 138	344 036	314 726	323 850
--	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (B)	1 413 907	1 527 577	1 286 254	1 582 885	1 337 706	1 520 481
---	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Dekningsgrad

Andel beboere i institusjoner 80 år og over (B)	68,7 %	67,4 %	54,2 %	73,1 %	72,4 %	64,3 %
---	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Andel beboere på institusjon under 67 år (B)	15,7 %	15,7 %	20,3 %		13,4 %	13,5 %
--	--------	--------	--------	--	--------	--------

Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Langtidsopphold (B)	93,1 %	95,3 %		84,9 %	93,9 %	88,5 %
---	--------	--------	--	--------	--------	--------

Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Tidsbegrenset opphold (B)	64,0 %	40,0 %		57,1 %	47,9 %	46,1 %
---	--------	--------	--	--------	--------	--------

Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år (B)	18,3 %	16,3 %			18,7 %	18,8 %
--	--------	--------	--	--	--------	--------

Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67-79 år (B)	14,1 %	9,6 %			18,3 %	16,7 %
---	--------	-------	--	--	--------	--------

Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over (B)	8,7 %	10,4 %			12,7 %	15,9 %
--	-------	--------	--	--	--------	--------

Mottakere av hjemmetjenester per 1000 innbyggere	62	63	45	47	60	42
--	----	----	----	----	----	----

Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over (B)	17,3 %	17,3 %	14,0 %	15,9 %	18,4 %	16,5 %
--	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Økonomi

Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerte brutto driftsutgifter (B)	10,7	11,0	15,2	11,7	11,7	11,7
---	------	------	------	------	------	------

Helse- og omsorgstjenesten er den mest ressurskrevende sektoren vår. Og den forventes i tillegg å vokse i årene framover. Når det gjelder prioriteringsindikatorne så viser disse et nivå som er sammenlignbart både med kostrgruppen og landsgjennomsnittet.

Kostnadene for en institusjonsplass er på nivå med landsgjennomsnittet., mens hver mottaker av hjemmetjenester koster noe lavere hos oss enn de vi sammenligner oss med. Brutto utgifter for en institusjonsplass var i fjor på 1,5 mill kr.

Ca 67% av innbyggere over 80 år bor i institusjon. Det har falt litt de siste årene. Landsgjennomsnittet er 64%. Andelen av disse som har et omfattende tjenestebehov øker fortsatt og er nå på 95%. For hjemmetjenestene har vi et noe lavere tjenestebehov enn landsgjennomsnittet, dvs at vi tilbyr flere tjenester innenfor hjemmebasert omsorg enn de vi sammenligner oss med. Det vises også at flere innbyggere mottar hjemmetjenester enn landsgjennomsnittet.

Rammeoversikt

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett		160 313	160 313	160 313	160 313
Vedtak forrige periode					
Innføring av Helseplattformen	Vedtak forrige periode	5 800	200	200	200
Sum Vedtak forrige periode		5 800	200	200	200
Sum Lønns- og prisvekst		8 932	8 932	8 932	8 932
Konsekvensjustert budsjett		14 732	9 132	9 132	9 132
Konsekvensjustert ramme		175 045	169 445	169 445	169 445
Nye tiltak					
Forebyggende hjemmebesøk/samfunnskontakt	Nye tiltak	0	0	750	750
Husleie midlertidige lokaler hjemmesykepleien	Nye tiltak	600	600	600	600
Innføre livsgledehjem	Nye tiltak	150	150	150	150
Ny leiebilavtale og utvidet bruk av leiebiler i hjemmetjenesten	Nye tiltak	1 825	1 825	1 825	1 825
Opplæring/veiledning til lærlinger	Nye tiltak	200	200	200	200
Opprettelse av KAD-seng ved korttidsavdelingen	Nye tiltak	3 000	3 000	3 000	3 000
Styrke bemanning kjøkken	Nye tiltak	700	700	700	700
Tiltak knyttet til ferieavvikling og innleie av vikarer	Nye tiltak	6 800	6 800	6 800	6 800
Utvidet ressurs i fagavdelingen	Nye tiltak	170	170	170	170
Sum Nye tiltak		13 445	13 445	14 195	14 195
Nye tiltak og realendringer budsjett		13 445	13 445	14 195	14 195
Ramme 2024-2027		188 490	182 890	183 640	183 640

Vedtak forrige periode

Innføring av Helseplattformen

Kommunestyret har gjort et prinsippvedtak om å innføre Helseplattformen som et felles journal og pasienthåndteringssystem for hele helse- og omsorgstjenesten. Deler av innføringsaktivitetene må dekkes over driftsbudsjettet, mens hoveddelen tas som en investering. I tillegg vil drift av systemet belaste framtidige driftsbudsjetter. Samtidig vil flere eldre systemer bli faset ut med tilsvarende innsparinger. Det forventes videre at systemet vil gi mer effektiv drift og med det skape omstilling innenfor tjenesten.

Nye tiltak

Forebyggende hjemmebesøk/samfunnskontakt

Opprette stilling som skal jobbe forebyggende mot eldre for å planlegge egen alderdom og samtidig en kontakt utad i samfunnet med fokus på eldre interesser og behov.

Dette er et tiltak i henhold til Helse - og omsorgsplanen. Tiltaket er i utgangspunktet foreslått fra 2026.

Husleie midlertidige lokaler hjemmesykepleien

Leie av lokaler til hjemmesykepleien i Alti Sunndal AS

Innføre livsgledehem

Sikre aktiviteter og opplevelser for beboere i institusjon

Ny leiebilavtale og utvidet bruk av leiebiler i hjemmetjenesten

Fra 2024 er det ny avtale på leie av biler. Det har lenge vært behov for flere biler, særlig i hjemmetjenesten. I konkurransegrunnlaget har tjenesten meldt inn behov for totalt 27 biler. En økning fra 10 i dag.

Her er det fratrekk på kr 125.000 som er reduserte kjøregodtgjørelse for de som i dag bruker egen bil i tjenesten.

Opplæring/veiledning til lærlinger

Det er behov for økte ressurser for å sikre god oppfølging av lærlinger

Opprettelse av KAD-seng ved korttidsavdelingen

Øke av bemanning på dag og kveld for å ivareta Ø-hjelps tilbudet. Utgjør 3 årsverk. I tillegg økning av legeressurser.

Styrke bemanning kjøkken

Smøring av tørrmat 5 dager i uken og lunsj alle dager i uka til institusjonsavdelingene. Tilberede mer hjemmelaget mat og bakst til beboerne. I tillegg salg av lunsj på kantina minimum 1 dag pr uke.

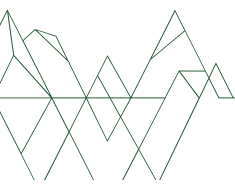
Dette vil avlaste helsepersonell ute på avdelingene, og frigir tid til mer pasientrettet arbeid.

Tiltak knyttet til ferieavvikling og innleie av vikarer

Tjenesten har store utfordringer både med ordinær rekruttering og til ferievikarer. Det er derfor behov for en ramme for innleie av vikarer til begge formål. Dette inkluderer også utgifter til innkvartering.

Utvidet ressurs i fagavdelingen

Utvidelse av saksbehandlerstilling til 100 %. Nødvendig for å kunne rekruttere og samtidig er det økt omfang av saksbehandlingsoppgaver.



Kulturtjenesten

	Regnskap Budsjett		Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	16 977	17 163	18 385	18 385	18 385	17 985
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3 924	3 676	3 799	3 799	3 799	3 799
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	1 376	760	804	804	804	804
Overføringsutgifter	7 468	6 603	6 905	6 905	6 905	6 905
Finansutgifter	70	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	29 814	28 202	29 892	29 892	29 892	29 492
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-9 039	-8 050	-8 490	-8 490	-8 490	-8 490
Refusjoner	-2 123	-952	-1 021	-1 021	-1 021	-1 021
Overføringsinntekter	-746	-400	-400	-400	-400	-400
Sum Driftsinntekter	-11 909	-9 401	-9 910	-9 910	-9 910	-9 910
Sum	17 906	18 800	19 982	19 982	19 982	19 582

Beskrivelse av dagens virksomhet

Kulturtjenesten består av seks avdelinger: Bibliotek, idrett og friluftsliv, kulturhus med kino, kulturskole, frivilligsentral og ungdomsavdeling med ungdomssenter. Kulturtjenesten er også med i ledelsen for/utøvelsen av MOT, Sunndal alpinsenter og reiselivsarbeidet i kommunen. Vi har også et godt samarbeid med Nordmørmusea.

Tilbud og aktiviteter rettet mot barn og unge prioriteres. Dette i tråd med politiske føringer. Denne gruppen møter vi i alle våre avdelinger, også i samarbeid med frivilligheten og/eller andre tjenester. Kulturtjenesten samarbeider ofte på tvers av avdelingene og har jevnlig møter der tilbud og aktiviteter koordineres og utvikles.

Ellers jobber vi med service og tilbud til folk i alle aldre, og vi regner grovt med at over 100.000 besøkende er innom våre ulike tilbud i løpet av året. Da snakker vi babysvømmingen, rockebandet, ungdomskjelleren, bokbadet, teateropplevelsen, den gode filmopplevelsen med topp komfort og lyd, eldrefesten, torgdager, konserten og toppturen til Trolltind. For å nevne noe. Med andre ord: Vi er til for alle. Og mener vi har både egenverdi og evne til å skape merverdi i form av tilhørighet, bolyst og identitet.

Vi legger også vekt på at det vi tilbyr skal være tilgjengelig for alle. Ikke samtidig, så klart – men over tid. Utleie av trenings- og idrettsanlegg til barn og unge opp til 18 år er derfor gratis, og det er ellers lave priser på mange av våre tilbud. Noen er gratis, slik som på biblioteket.

Kulturtjenesten tar folkehelseperspektivet på alvor. Kultur er den nye folkemedisinen, skrev WHO i en rapport tidligere i 2021. Store ord, som vi prøver å gjøre oss fortjent til.

Kostra-analyse

	Sundal 2021	Sundal 2022	Oppdal	Surnadal	Kostragruppe 05	Landet uten Oslo
Prioritet						
Bibliotek brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	514	534	307	410	542	353
Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	63	173	539	87	361	411
Musikk- og kulturskoler brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	998	992	768	571	787	467
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	4 201	4 017	4 069	3 341	3 335	2 878
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år (B)	2 031	1 658	1 382	807	1 496	1 415
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år (B)	7 945	7 482	3 890	5 295	5 574	2 941
Netto driftsutgifter til naturforvaltning og friluftsliv per innbygger (B)	154	327	413	185	193	190
Produktivitet						
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker (B)	26 984	29 397	18 063	1 475	25 052	24 338
Dekningsgrad						
Andel elever 6-15 år i kommunens kulturskole, av antall barn 6-15 år (B)	25,7 %	22,0 %	30,4 %	36,5 %	20,9 %	13,3 %

Kostra-indikatorene viser at kulturområdet fortsatt er et prioritert område i vår kommune selv om netto driftsutgifter har falt noe fra tidligere år.

I de valgte indikatorene er dette særlig synlig for kulturskolen. Vi har en stor kulturskole med mange brukere og en ressursbruk som er nesten 3 ganger landsgjennomsnittet.

Ambisjonen er å bevare et godt kulturtilbud og en sterk kulturskole, men det vil være et press på å flytte noen av ressursene over til andre sektorer og tjenester ettersom kommunens økonomi blir mer presset.

Rammeoversikt

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett		18 800	18 800	18 800	18 800
Vedtak forrige periode					
Etablering av frivilligsentral	Vedtak forrige periode	-100	-100	-100	-100
Skilte turstien på Håsøran med informasjon om lokalt dyre- og planteliv	Vedtak forrige periode	-50	-50	-50	-50
Utlån av musikkinstrumenter ved utlånsentralen	Vedtak forrige periode	-20	-20	-20	-20
Sum Vedtak forrige periode		-170	-170	-170	-170

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Sum Lønns- og prisvekst		951	951	951	951
Konsekvensjustert budsjett		781	781	781	781
Konsekvensjustert ramme		19 582	19 582	19 582	19 582
Nye tiltak					
Lønnsressurser Sunndal ungdomssenter	Nye tiltak	400	400	400	0
Sum Nye tiltak		400	400	400	0
Nye tiltak og realendringer budsjett		400	400	400	0
Ramme 2024-2027		19 982	19 982	19 982	19 582

Vedtak forrige periode

Etablering av frivilligsentral

Ihht vedtatt økonomiplan reduseres bevilgningen til formålet da dette var engangskostnader knyttet til etableringen av frivillighetssentralen.

Skilte turstien på Håsøran med informasjon om lokalt dyre- og planteliv

Reduksjon av rammen til kulturtjenesten da dette var en engangsbevilgning i 2023

Utlån av musikkinstrumenter ved utlåssentralen

Reduksjon av rammen til kulturtjenesten da dette var en engangsbevilgning i 2023

Nye tiltak

Lønnsressurser Sunndal ungdomssenter

To 50%-stillinger ved Sunndal ungdomssenter ble i mai endret til 100%-stillinger. Dette for å sikre kompetansen ved senteret for framtida. Ungdomssenteret har i etterkant av denne satsingen kunnet gi et utvidet tilbud, blant annet ved å ha åpent hver eneste dag i juli. Snittbesøket denne måneden kom på hele 53 ungdommer per dag.

Denne økte satsingen ble finansiert ved bruk av integreringsmidler (vedtatt av kommunestyret i juni) og omdisponering av egne midler i kulturtjenesten.

Kulturtjenesten ønsker nå at prosjektmidlene som ble tilført i 2023, blir lagt inn i budsjettet fra og med 2024 som faste lønnsmidler.

Dette er ungdomssenteret uttalte mål for virksomheten:

Vi ønsker å være en bidragsyter for å skape et trygt og integrert lokalsamfunn, hvor ungdommene våre gis anledning til å bli inkludert og delta i meningsfulle aktiviteter. Hele tiden med voksne som er trygge og tydelige, med hodet kaldt og hjertet varmt. Vi ønsker å være en arena som bidrar til å skape et trygt og integrert lokalsamfunn der våre ungdommer gis anledning til å delta i meningsfulle aktiviteter der medbestemmelsen står sentralt.

Tekniske tjenester

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	31 005	31 518	36 000	36 000	36 000	36 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	37 605	32 765	34 394	34 394	34 394	34 394
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	9 806	10 450	10 999	10 999	10 999	10 999
Overføringsutgifter	7 080	0	-9	-9	-9	-9
Sum Driftsutgifter	85 496	74 734	81 383	81 383	81 383	81 383
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-16 493	-14 551	-15 080	-15 080	-15 080	-15 080
Refusjoner	-12 498	-3 956	-4 166	-4 166	-4 166	-4 166
Sum Driftsinntekter	-28 991	-18 507	-19 245	-19 245	-19 245	-19 245
Sum	56 505	56 226	62 138	62 138	62 138	62 138

Beskrivelse av dagens virksomhet

Tekniske tjenester har ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold av den kommunale bygningsmassen, gjennomføring av kommunale byggeprosjekter og drift, vedlikehold og utbygging av kommunens infrastruktur innenfor vann, avløp, veger og park og idrettsanlegg. I tillegg samler tekniske tjenester inn husholdningsavfall og avfall fra fritidsboliger på vegne av ReMidt IKS.

Tekniske tjenester jobber for alle innbyggerne i Sunndal kommune der renhold- og vedlikeholdsavdelingen jobber inn mot alle brukerne av de kommunale byggene, mens de andre avdelingene i tekniske tjenester har alle innbyggerne i kommunen som brukergruppe.

Kostra-analyse

	Sunndal 2021	Sunndal Oppdal 2022	Surnadal	Kostragruppe 05	Landet uten Oslo
Prioritet					
Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere	19,6	20,4	13,5	8,1	16,1
Areal på formålsbygg per innbygger (m2)	7	7	5	6	7
Brutto driftsutgifter til funksjon 121, Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, i kr. pr. i (B)	506	422	391	194	360
Brutto driftsutgifter til funksjon 130 Administrasjonslokaler, i kr. pr. innb (B)	463	384	408	614	791
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	1 347	1 481	843	1 040	866
Netto driftsutgifter til førskolelokaler per innbygger (B)	995	945	364	980	972
Netto driftsutgifter til institusjonslokaler per innbygger (B)	1 339	1 377	1 424	1 307	1 845
Netto driftsutgifter til kart og oppmåling per innbygger (B)	132	83	71	90	201
Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger (B)	1 081	1 160	388	983	661

Netto driftsutgifter til kommunale kulturbygg per innbygger (B)	656	602	1 261	347	460	353
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger 6-15 år (B)	31 401	31 456	16 486	25 578	27 990	22 806
Produktivitet						
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate (B)	104 908	127 944	162 642	178 104	128 955	199 255
Utgifter til driftsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)	644	670	810	769	674	715
Dekningsgrad						
Antall kilometer kommunal vei og gate per 1000 innbygger	20,49	19,97	9,23	16,24	19,65	8,11
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (B)	21	29	23	24	30	20

Eiendomsdrift har et stort omfang og har stor betydning for alle sektorer i kommunen. Kommunen bruker relativt mye til drift og vedlikehold av bygningsmassen. En høy vedlikeholdskostnad vil imidlertid kunne forebygge store framtidige investeringer. Å finne en riktig balanse her vil kunne være krevende. I tillegg har kommunen mye areal og det er kostnadsdrivende.

Areal formålsbygg samlet er på 7 m² pr innbygger, mens den for landsgjennomsnittet er nede på 5. Driftsutgiftene pr kvadratmeter er imidlertid under landsgjennomsnittet med 670 kr/m².

Utgifter til skolelokaler pr innbygger i alderen 6 til 15 år er på hele 31 tusen mot 22 tusen for landet.

Vi har ca 20 km kommunal veg pr 1000 innbyggere. Dette er på nivå med kostragruppen. Driftsutgiftene til vegdrift har imidlertid økt betydelig siden året før, men er fortsatt på nivå med kostragruppen.

Vi har 29 kommunale boliger pr 1000 innbyggere. Dette er en betydelig økning fra året før og nå er vi kommet på nivå med kostragruppen.

Kommunen bruker forholdsvis mye på drift av eiendom og anlegg, først og fremst fordi vi har mye areal. Derfor vil det være viktig i årene framover å rasjonalisere med arealene og fortsatt drifte disse effektivt.

Rammeoversikt

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett		56 226	56 226	56 226	56 226
Vedtatt forrige periode					
Sum Vedtak forrige periode		0	0	0	0
Sum Lønns- og prisvekst		2 962	2 962	2 962	2 962
Konsekvensjustert budsjett		2 962	2 962	2 962	2 962
Konsekvensjustert ramme		59 188	59 188	59 188	59 188
Nye tiltak					
Bekjempelse av fremmede arter	Nye tiltak	100	100	100	100
Styrking av boligforvaltningen	Nye tiltak	1 400	1 400	1 400	1 400
Styrking av park og veg	Nye tiltak	750	750	750	750

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Økt omfang av renhold	Nye tiltak	700	700	700	700
Sum Nye tiltak		2 950	2 950	2 950	2 950
Nye tiltak og realendringer budsjett		2 950	2 950	2 950	2 950
Ramme 2024-2027		62 138	62 138	62 138	62 138

Nye tiltak

Bekjempelse av fremmede arter

Statsforvalteren har et program for bekjempelse av fremmede arter. Kommunen ønsker å bidra til dette og sette av ressurser til formålet.

Styrking av boligforvaltningen

Omfanget av boligforvaltningen har økt betydelig de siste årene. Dette er knyttet til flere forhold, både flere boliger å forvalte, økt krav til saksbehandling og samling av administrative oppgaver fra andre tjenester. I tillegg er det behov for økt fokus på tilstand og utvikling av boligporteføljen. Tjenesten styrkes derfor med to stillinger knyttet til både administrative og praktiske arbeidsoppgaver. Dette er stillinger som har blitt etablert gjennom budsjettreguleringer i 2023 og videreføres.

Styrking av park og veg

Avdelingen har over tid blitt tappet for ressurser pga innsparinger og omstillinger. Bl.a. har innleie av sesongarbeidere blitt vesentlig redusert, noe som for synlige utslag i standarden på anleggene. Park og veg blir også tappet for ressurser dersom det blir fravær knyttet til innhenting av husholdningsavfall. Det er en kjensgjerning at inntektene i ReMidt-avtalen om innhenting av husholdningsavfall ikke dekker utgiftene med driften. I tillegg har det vært en betydelig kostnadsøkning for de ulike brøytekontraktene som kommunen har reforhandlet. Videre har det blitt vesentlig mer intens nedbør. Dette gir skader på veg, stikkrenner og andre anlegg. Det er derfor behov for å jobbe mer forebyggende, dekke opp beredskap og utbedre skader. Til slutt er det en målsetting om å ta et større ansvar for standarden og vedlikeholdet på kommunale lekeplasser og fellesarealer.

Økt omfang av renhold

Som følge av økt bruk av kommunale bygg er det behov for styrking av renholdstjenesten. Arealer er utvidet bl.a. gjennom barnebolig, voksenopplæring, lokaler til hjemmetjenesten og en planlagt brakkerigg ved Sande skole. I tillegg er frekvensen økt knyttet til mer omfattende bruk av mange lokaler.

Tekniske tjenester - Selvkost

	Regnskap Budsjett		Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	6 784	7 195	7 611	7 611	7 611	7 611
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	4 683	7 761	8 014	8 014	8 014	8 014
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 407	2 529	2 658	2 658	2 658	2 658
Overføringsutgifter	0	-481	-481	-481	-481	-481
Finansutgifter	24	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	13 899	17 005	17 801	17 801	17 801	17 801
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-20 468	-24 988	-27 176	-26 716	-26 656	-26 656
Refusjoner	-275	0	-28	-28	-28	-28
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-11	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-20 754	-24 988	-27 205	-26 745	-26 685	-26 685
Sum	-6 855	-7 983	-9 403	-8 943	-8 883	-8 883

Beskrivelse av dagens virksomhet

Selvkostområdet ble etablert som eget budsjettområde fra 01.01.2021. Bakgrunnen var å skille dette ut fra Tekniske tjenester øvrige virksomhet og sikre et regnskapsmessig skille mellom tjenester som skal ha full selvkostdekning og øvrige områder som skal prioriteres sammen med kommunens øvrige virksomhet.

Budsjettområdet omfatter vann, avløp, feiing og slam. Renovasjon er ikke et selvkostområde i Sunndal kommune. Det er overlatt til ReMidt IKS. Sunndal kommune leverer tjenester til ReMidt IKS i form av avfallsinnhenting, med dette er en tjeneste om føres under Tekniske Tjenesters ordinære budsjett.

Alle gebyrinntekter knyttet til vann, slam, feiing og avløp skal føres i budsjettområdet. Det samme skal alle direkte driftsutgifter. Det som ikke føres på budsjettområdet er avskrivninger, rentekostnader og indirekte kostnader i form av regnskap, personal mv. Det er bakgrunnen for at det budsjetteres med et overskudd.

Det kalkuleres et detaljert selvkostregnskap for alle fire områder hvert år som revisorgodkjennes. Eventuelle overskudd eller underskudd blir framført for inndecking i eller reduksjon av framtidige gebyr.

Kostra-analyse

	Sunndal 2021	Sunndal Oppdal 2022	Surnadal	Kostragruppe 05	Landet uten Oslo
Prioritet					
Vann - Driftsutgifter per tilknyttet innbygger (kr/tilkn.innb) (B)	929	931	1 536	1 714	1 104
Produktivitet					

Vann - Gebyrinntekter per innbygger tilknyttet kommunal vannforsyning (kr/tilkn.innb) (B)	1 328	1 505	1 652	2 001	2 539	1 935
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr)	2 819	2 819	3 473	3 840	4 788	4 621
Kvalitet						
Avløp - Slamtørrstoff produsert per kubikkmeter avløpsvann	138	155	650			322
Estimert gjennomsnittsalder for kommunalt spillvannnett med kjent alder (år)	55,0	56,0	29,0	24,0		35,0
Vann - Estimert vannlekkasje per meter kommunal ledning per år (m3/m/år) (B)	2,5	1,6	2,6	0,2	2,3	3,3

Rammeoversikt

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett		-7 983	-7 983	-7 983	-7 983
Vedtatt forrige periode					
Økte gebyrinntekter knyttet til renter og avdrag	Vedtatt forrige periode	-940	-480	-420	-420
Sum Vedtak forrige periode		-940	-480	-420	-420
Sum Lønns- og prisvekst		-480	-480	-480	-480
Konsekvensjustert budsjett		-1 420	-960	-900	-900
Konsekvensjustert ramme		-9 403	-8 943	-8 883	-8 883
Ramme 2024-2027		-9 403	-8 943	-8 883	-8 883

Vedtatt forrige periode

Økte gebyrinntekter knyttet til renter og avdrag

På grunn av et økende rentenivå på innlån benyttet til vann- og avløpsinvesteringer vil gebyrinntektene også øke. Dette gir en merinntekt på dette budsjettområdet, mens utgiften føres som finansutgifter.

Hovedplanen for vann signaliserer et stort behov for investeringer innen VA-området i årene framover. Dette vil gi økte avskrivninger som også skal dekkes av gebyrinntektene. Inntektene føres på dette budsjettområdet, mens utgiften føres under finanskapittelet slik som for renter.

Sentrale inntekter og utgifter

Rammeoversikt

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett		1 500	1 500	1 500	1 500
Vedtak forrige periode					
Tilskudd til bredbåndsutbygging	Vedtak forrige periode	-750	-750	-750	-750
Vinnutrappa - kommunal andel tippemidler	Vedtak forrige periode	-750	-750	-750	-750
Sum Vedtak forrige periode		-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Konsekvensjustert budsjett		-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Konsekvensjustert ramme		0	0	0	0
Nye tiltak					
Reetablering gang- og sykkelveg Tredalsbrua	Nye tiltak	3 250	0	0	0
Sum Nye tiltak		3 250	0	0	0
Nye tiltak og realendringer budsjett		3 250	0	0	0
Ramme 2024-2027		3 250	0	0	0

Vedtak forrige periode

Tilskudd til bredbåndsutbygging

Tiltaket lå inne i budsjettet for 2023 med 750 tusen som en engangsbevilgning.

Vinnutrappa - kommunal andel tippemidler

Tiltaket lå inne i budsjettet for 2023 med 750 tusen som en engangsbevilgning.

Nye tiltak

Reetablering gang- og sykkelveg Tredalsbrua

Kommunestyret har i k.sak 50/23 den 06.09.2023 vedtatt bidra med 50% kostnadsdekning av en ramme på 6,5 mill kr til Møre og Romsdal Fylkeskommunes prosjekt med å reetablere en gang- og sykkelveg på Tredalsbrua, Fv 62.